

דברי הכנסת

הישיבה השישית של הכנסת השלוש-עשרה

יום שני, כ"ו בתמוז התשנ"ב (27 ביולי 1992)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:01

תוכן העניינים

הצעות סיעות הליכוד, צומת, המפד"ל, יהדות התורה ומולדת להביע אי-אמון לממשלה בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני; 2. הקפאת הבנייה וההתיישבות; 3. צעדיה של הממשלה בתחום ההתיישבות היהודית ביהודה, שומרון וחבל-עזה ובתחום החינוך למורשת ישראל סבא; 4. שרת החינוך והתרבות, קודשי ישראל והדאגה לארץ-ישראל; 5. עמדתה כלפי אזורים ששוחררו במלחמת ששת-הימים וכלפי עמדת ממשל ארצות-הברית

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות סיעות הליכוד, צומת, המפד"ל, יהדות התורה ומולדת להביע אי-אמון לממשלה בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני; 2. הקפאת הבנייה וההתיישבות; 3. צעדיה של הממשלה בתחום ההתיישבות היהודית ביהודה, שומרון וחבל-עזה ובתחום החינוך למורשת ישראל סבא; 4. שרת החינוך והתרבות, קודשי ישראל והדאגה לארץ-ישראל; 5. עמדתה כלפי אזורים ששוחררו במלחמת ששת-הימים וכלפי עמדת ממשל ארצות-הברית

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח בזאת את ישיבת הכנסת, יום שני, כ"ו בתמוז התשנ"ב, 27 ביולי 1992.

יש לנו היום הצעות אי-אמון של סיעות הליכוד, צומת, המפד"ל, יהדות התורה ומולדת, להביע אי-אמון לממשלה בשל: 1. ניהול המשא-ומתן המדיני – הצעתה של סיעת הליכוד;

2. הקפאת הבנייה וההתיישבות – של סיעת צומת; 3. צעדיה של הממשלה בתחום ההתיישבות היהודית ביהודה, שומרון וחבל-עזה ובתחום החינוך למורשת ישראל סבא – של סיעת המפד"ל;

4. שרת החינוך והתרבות, קודשי ישראל והדאגה לארץ-ישראל – של סיעת יהדות התורה;

5. עמדתה כלפי אזורים ששוחררו במלחמת ששת-הימים וכלפי עמדת ממשלת ארצות-הברית – של סיעת מולדת.

חברי הכנסת, אנחנו מתחילים בדיון. אני מזמין את המנמק הראשון, חבר הכנסת משה קצב. בבקשה.

לרענון הזיכרון התקנוני שלנו, עשר דקות בדיוק ולא יותר לכל נואם. בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה הזאת לא משאירה לנו ברירה, אלא בעצם כופה על סיעות האופוזיציה, כל סיעות האופוזיציה למעשה, למחר ולהגיש הצעות אי-אמון בממשלה.

אדוני ראש הממשלה ושר הביטחון, זכותו של העם לדעת, וחובתך לומר את עמדתך לעם, האם אתה בעד או נגד מדינה פלשתינית ביש"ע.

בקווי היסוד, אדוני ראש הממשלה, ובעת הצגת הממשלה נמנעת מלומר את עמדתך בעניין. אם אתה תומך – חובתך לומר זאת לעם. אם אתה מתנגד – חובתך, אדוני ראש הממשלה, לפעול כדי למנוע את הקמתה של המדינה הפלשתינית ביש"ע.

יש ספק, אדוני ראש הממשלה, ביחס לכוונות הממשלה בנושא זה. אין לנו ספק, שדרכה של הממשלה מובילה בהכרח למדינה פלשתינית. יש לנו ספק, אדוני ראש הממשלה, ביכולת שלך למנוע את הקמת המדינה הפלשתינית, נוכח ההצהרות שלך, הפעולות שלך מזמן שנבחרת. ויתרה מכך, אדוני, רוב שרי הממשלה שלך תומכים במוצהר בהקמת מדינה פלשתינית ביש"ע. שמעתי אותך ואני יודע את עמדתך, אבל כאשר אתה מכריז ואומר שאתה תומך בעיקרון של שטחים תמורת שלום, יש לכך רק משמעות אחת – מדינה פלשתינית ביהודה, בשומרון ובעזה. כי אם אתה מוכן לוותר על חלק משטחי יש"ע – אתה לא מוותר על השטחים האלה לא למלך חוסיין, לא לנשיא סוריה, לא לנשיא מצרים, אלא רק גורם אחד יקבל את השטחים האלה: יאסר ערפאת, אש"ף.

שר המשפטים ד' ליבאי:

משה קצב (הליכוד):

אדוני שר המשפטים, תמתין בסבלנות. בהסכמי קמפ-דייוויד מעולם לא התחייבנו לקבל את העיקרון של שטחים תמורת שלום. הממשלה שלך וראש הממשלה תומכים במוצהר ומכריזים – בזכות שטחים תמורת שלום, רוב שרי הממשלה, אינני יודע מה עמדתך שלך, תומכים במוצהר בהקמת מדינה פלשתינית ביש"ע.

זכותה של הכנסת, זכותו של העם לדעת מהי עמדתו של ראש הממשלה בסוגיה לאומית חשובה זו. עד היום לא קיבלנו מענה חד-משמעי. ולא רק זאת, באו ראש הממשלה וחברי הממשלה, והחליטו על הקפאת ההתנחלויות.

אדוני ראש הממשלה, אני נמנה עם אלה הרואים בהתנחלויות תנאי הכרחי כדי למנוע את הקמת המדינה הפלשתינית. ואתם, בעצם הנכונות שלכם למהר ולהכריז על הקפאת ההתנחלויות, מאותתים לארצות ערב להקשיח את העמדות שלהן, אתם מאותתים להן לבוא אליכם בדרישות נוספות.

ארצות-הברית, ארצות ערב, מעולם לא העמידו את הקפאת ההתנחלויות כתנאי למשא-ומתן ישיר ודו-צדדי עם ממשלת הליכוד. ממשלת הליכוד נקטה מדיניות תקיפה והחלטית, לא ויתרה כהוא-זה על העיקרון של שמירת עצמאותנו המדינית, ואילו אתם, עוד בטרם התחלתם לפעול, מיהרתם להכריז, ובכך אתם מודים שהקפאת ההתנחלויות היא תנאי למשא-ומתן עם הערבים.

ממשלת הליכוד ניהלה ארבעה סיבובי שיחות, ישירות ודו-צדדיות, בלי תנאי. והנה היום הממשלה הזאת יוצרת במו ידיה תנאי למשא-ומתן ישיר ודו-צדדי – הקפאת ההתנחלויות.

גם אם אתה, אדוני ראש הממשלה, סבור, וזו דעתך, שצריך להקפיא את ההתנחלויות, מדוע צריך לעשות זאת בהכרזות פומביות באמצעי התקשורת? מדוע לא יכולת לעשות זאת ליד שולחן המשא-ומתן, בעת שתשב למשא-ומתן עם הערבים? עובדה: הערבים כבר ישבו עם ממשלת הליכוד; עובדה: ניהלנו ארבעה סיבובי שיחות בלי להקפיא את ההתנחלויות.

אדוני ראש הממשלה, הכרזת שאתה בעד התנחלויות ביטחוניות ונגד התנחלויות פוליטיות. האם מותר לנו, חברי הכנסת, לדעת על אילו שטחים ביטחוניים אתה הולך להקים אותן? נניח שאתה רוצה להקפיא התנחלויות שלפי גרסתך הן פוליטיות, זכותו של העם וזכותנו שלנו, חברי הכנסת, לדעת היכן אתה כן עומד להקים התנחלויות ביטחוניות? אין לי שום ספק, שהשאלות האלה טעונות הבהרה מיידית כדי למנוע הטעיות והולכת שולל.

ובכלל, אדוני ראש הממשלה, המתנחלים ביהודה, בשומרון ובעזה הלכו והתיישבו שם לא באופן פרטיזני. המתנחלים שם לא בהפקרות. המתנחלים כולם, ביהודה, בשומרון ובעזה, התיישבו על-פי החלטות כל ממשלות ישראל מאז 1967. זכותם של המתנחלים, כאזרחים שווי זכויות, ליהנות מכל השירותים הממלכתיים והמוניציפליים. אדוני ראש הממשלה, יש בתוך הממשלה שלך ויכוח, האם הממשלה צריכה או לא צריכה לספק שירותים שהם חיוניים? מדובר באזרחים שווי זכויות, פטרוטים, חלוצים, מסורים ונאמנים. הם זכאים לקבל את כל השירותים הממלכתיים והמוניציפליים כמו כל אזרח ישראלי, בין שהוא יושב בתל-אביב בין שהוא יושב בכל עיר אחרת.

רן כהן (מרצ):

משה קצב (הליכוד):

הם זכאים לשירותי דיור כמוך, חבר הכנסת רן כהן; זכאים לשירותי חינוך כמוך.

רן כהן (מרצ):

כמוני?

משה קצב (הליכוד):

זכאים, רבותי – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע. רק שנייה.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת רן כהן, אלי דיין ואבי יחזקאל. זה הדיון הראשון בהצעות אי-אמון. הייתי מבקש מאוד לאפשר דיון.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, חבר הכנסת רן כהן, אני מבקש ממך שלא להפריע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, זו לא חובה שכל דיון כזה יהיה מלווה בקריאות ביניים תכופות.

אני מבקש ממך, חבר הכנסת רן כהן, תוכל לומר את דבריך במסגרת רשות הדיבור.

משה קצב (הליכוד):

המתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה הם אזרחי ישראל לכל דבר. הם אזרחים שווים זכויות. זכותם לקבל את כל השירותים כמו כל אזרחי ישראל, וחובתה של הממשלה להעניק להם את כל השירותים:

שירותי חינוך, דיור, תעסוקה, ביטחון אישי, וכל שירות אחר, לרבות תחבורה ציבורית ולרבות נסיעה בתנאי בטיחות בכבישי י"ע.

הם לא הלכו להתנחל ולא הלכו להתיישב על-פי דעתם האישית בלבד. כולם התנחלו והתיישבו ביהודה, בשומרון ובעזה על-פי החלטות ממשלת ישראל. ומה תועלת תצמח, אדוני ראש הממשלה, אם מספר המתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה יהיה קטן יותר ממה שהוא היום? איזו תועלת מדינית תצמח לכם, לממשלה הנוכחית, אם תנקטו צעדים מרחיקים-לכת כנגדם?

אתם עושים במדיניות שלכם דה-לגיטימציה של המתנחלים, ובכך אתם מפגינים בעצם חולשה מדינית. אתם מזמינים בכך לחצים מדיניים, אתם מזמינים בכך דרישות של ארצות ערב לעשיית ויתורים נוספים, כפי שאכן קרה. בכל אותם הסדרים שממשלת הליכוד הצליחה להגיע אליהם עם ארצות ערב – יש נסיגה מוחלטת של ארצות ערב מאותם תנאים, והם באים אליכם בדרישה לעשות ויתורים נוספים כיוון שהם יודעים שזו ממשלה שמתקפלת, ממשלה שעושה ויתורים.

אתם יצרתם, אדוני ראש הממשלה, בפעם הראשונה, זיקה בין כספי הערבויות לבין ויתורים מדיניים, דבר שלא היה מעולם. ממשלת הליכוד הקפידה ומנעה בכל תנאי יצירת זיקה כלשהי. אני נמנה עם המאמינים, שכספי הערבויות היו מגיעים בכל תנאי למדינת ישראל.

אבל החמור מכך, אדוני ראש הממשלה – אתה תהיה ראש הממשלה הראשון שיסבול ויצטרך לשאת בעיקר הנטל, כמי שעומד בראש החזית, כאשר ארצות-הברית וארצות ערב ישתמשו באמצעי הזה כדי לסחוט ממך ויתורים נוספים, משום שאתה יצרת את הזיקה בין כספי הערבויות לבין ויתורים. אם מותר עכשיו ליצור זיקה בין כספי הערבויות – כתנאי לויתורים מדיניים, מדוע לא תבוא אליך ארצות-הברית באותה דרישה בעוד חצי שנה, בעוד שנה, אם רק הממשלה הזאת תחזיק מעמד? זה תקדים מסוכן ביותר, ובכך אתם בעצם מחלישים במו ידיכם את המעמד של מדינת ישראל וממשלת ישראל. עובדה היא שבשבועיים האחרונים כבר יש שינויים רציניים מאוד. יש פער גדול מאוד בין מה שאתה מוכן להציע לערבים לבין מה שהערבים מוכנים לקבל. יש פער גדול מאוד בין מה שאתה מוכן להציע לבין מה שארצות-הברית מוכנה לאמץ. הפערים האלה ייתנו את אותותיהם בשל התקדים שנוצר כעת, עקב הזיקה שיצרת בין הערבויות לבין הויתורים המדיניים שמיהרת לעשות עוד לפני שבייקר מגיע.

אדוני ראש הממשלה, אולי אתה מרגיש מחויב לארצות-הברית, כיוון שבתוך-תוכך אתה מאמין שארצות-הברית סייעה לך להיבחר לראשות הממשלה. אני מציע לך, אדוני ראש הממשלה, לא להחזיר לנשיא בוש באותה מטבע. אני מציע לך, אדוני ראש הממשלה, לא להרגיש מחויב לארצות-הברית ולחשוב באיזו דרך אתה יכול לסייע לו במערכת הבחירות.

על רקע כל הדברים האלה, אין לנו אמון, ואנחנו מצטערים למהר ולהגיש הצעת אי-אמון. חשבנו להמתין מאה ימים, ואולי אף יותר, כדי לאפשר לממשלה לגבש את מדיניותה, לגבש את דרכה, לכלכל את צעדיה. הממשלה לא קיימה אף לא דיון רציני אחד בסוגיות האלה. היא מיהרה להכריז הכרזות מדיניות, היא מיהרה להכריז על ויתורים מדיניים, ובכך היא נתנה לנו עילה מוצדקת להביע בה אי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת משה קצב. אני מזמין את חבר הכנסת רפאל איתן לנמק את הצעת האי-אמון השנייה. אחריו – חבר הכנסת חנן פורת.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת האי-אמון של סיעת צומת בכנסת נובעת ממדיניות הממשלה באשר לבנייה ולהתיישבות באזורי יהודה, שומרון ועזה.

מדיניות זו של הממשלה מזכירה את תקופת המנדט הבריטי בסוף שנות ה-30, עם גזירות "הספר הלבן". האם תהליך הקפאת הבנייה הוא תוצאה של תכנון מפורט, או שליפה פוליטית שנועדה לרצות את ארצות-הברית והערבים, לאלה למען הערביות, ולאלה – למה?

כפי שאמרת, מר רבין, לעיתון "ידיעות אחרונות" ביוני 1979: "נראה לי שיהיה זה משגה מצדה של ישראל לוותר על התנחלות במהלך המשא-ומתן לכינון האוטונומיה. ויתור ישראלי על זכות ההתנחלות ישמיט מידי ישראל קלף חשוב. אין לוותר על זכות ההתנחלות ומימושה אך ורק לצורך יצירת אווירה נוחה ורצויה למצרים ולארצות-הברית בעת השיחות".

האם קבעה ממשלת ישראל אזורי ביטחון שבהם תימשך ההתיישבות? אם כן, מה הם גבולותיהם? אם לא – האם יתנהל משא-ומתן על אוטונומיה טריטוריאלית ללא מפת אזורי ביטחון?

אם ראש הממשלה תומך בהתיישבות ביטחונית, האם יש תוכנית להתיישבות כזאת? מהי ההגדרה המדויקת של התיישבות ביטחונית? האם מהלך ההקפאה, היה צריך לנקוט אותו לפני שיש תוכנית חלופית להתיישבות ולבנייה באזורי הביטחון, שהיו צריכים להיקבע לפני המהומה של ההקפאה? האם בו-זמנית להקפאה ולביטול חוזים מכינים את תוכנית העבודה לאזורי הביטחון – כבישים עוקפים, אספקת מים, פינוי ביוב, מבנים ציבוריים? וכן הלאה.

אני מניח, שכאשר תהיינה תוכניות כאלה, הן תוצגנה בכנסת ותובאנה לידיעת הציבור.

שרים נשמעו באומרם, שסיבות תקציביות הן הגורם להקפאת הבנייה. נניח שחלק מהדברים נכון, כלומר – אנחנו במצוקה תקציבית, אבל מדוע לא מראים הוצאות ממשלתיות אחרות שניתן לחסוך בהן בגלל המצוקה הכלכלית? האם הממשלה והשרים רומזים לערבים שנסוגה מיהודה ומשומרון היא צורך כלכלי? גם אם לא מתכוונים לכך, הערבים וארצות-הברית יכולים להבין כך ולפעול בהתאם, בייחוד ארצות-הברית, שבידה אמצעים רבים ללחץ כלכלי.

והלאה, אשר לתוכנית אזורי הביטחון. אבטחת צירי תנועה ברגיעה ובעת חירום – האם יש תוכנית הכוללת: אילו צירים חיוניים ואיך מבטיחים את התנועה בהם? האם צירי תנועה עיקריים יחצו יישובים

ערביים עירוניים? עד היום לא נשמעה מכיוון הממשלה שום התייחסות לנושאים הללו, וכבר הולכים למשא-ומתן כאשר הערבים יודעים מה הם רוצים, ואנחנו נראים כמגיבים וכנגררים.

פעילות השרים והממשלה נתנה לערבים ולארצות-הברית נקודת מוצא, עוד לפני תחילת המשא-ומתן, ללחצים לנסיגה, ואפשרויות הפעלת לחצים, בעיקר כלכליים.

האם קיימת או תהיה ועדת שרים, או פורום אחר שיתווה את גבולות אזורי הביטחון ותפקודם בכל התחומים? האם קיימת או תהיה ועדת שרים, או הרכב אחר, לדון במשמעויות האוטונומיה המוצעת מול תוכנית אזורי הביטחון? על-פי אילו כללים הוקמה קריית-ארבע על-ידי השר אלון המנוח, התיישבות ביטחונית או עובדה פוליטית?

ולהלן כמה ציטוטים ותזכורות שנוגעים לנו היום, אף שעבר זמן, אבל הדברים לא מתיישנים ואפשר לחזור עליהם. "אם הממשלה מקפיאה ומונעת התיישבות במקומות הראויים ליישוב, הרי זו כתיבת 'ספר לבן' על-ידי עצמנו" – נכון שזה מעניין? נכון. אמר את זה שמעון פרס לעיתון "מעריב" במאי 1976. אף שעבר הרבה זמן, זאת בדיוק ההשוואה.

"יש לשמור שבישראל יהיה לא רק אורך אלא גם רוחב. אל לנו להתפתות לכל מיני יועצים ועיתונאים לחזור לארץ שרוחב מותניה 14 קילומטרים. הכול אומרים שצריך להגן על רמת-הגולן, ששם יש הרים גבוהים. גם בשומרון יש פסגות גבוהות ולמרגלות השומרון שוכנת רוב האוכלוסייה של ישראל" – שר הביטחון, שמעון פרס, יוני 1976. ועוד: "המתיישבים על הקרקע הם אשר קובעים את עתיד המקום" – שמעון פרס. "לא אשלול את האפשרות להחיש את ההתיישבות בגדה" – יצחק רבין ל"מעריב", נובמבר 1979. "פינוי הגדה המערבית מצדנו יגרום לאיום הגדול ביותר שיכול להיות בשבילנו. חוזה במזרח התיכון אינו כמו חוזה באירופה" – רבין לעיתון "הארץ", נובמבר 1980.

אני חושב, שבמדיניות הזאת ובצעדים האלה, שננקטו לאחרונה, שאנחנו עוד לא יודעים את כולם או את כל המשמעויות הנובעות מהם, זה בדיוק מה שהולך לקרות. היה לי פה עוד ציטוט מעניין. שמענו את שר השיכון אומר לתקשורת, לרדיו, לפני כמה ימים – רק זה חסר לנו, שיהיו עוד 100,000 מתיישבים ביהודה ובשומרון, ואז לא יהיה אפשר לדון בעתידם של השטחים. אני לא מצטט בדיוק, זה פחות-או-יותר. בשנת 1986 שר השיכון היה חבר כנסת, נכון, פואד? אז בשנת 1986 השר בן-אליעזר אמר: "עוד עלול לבוא יום שהם יוציאו להורג חברי כנסת וקציני צבא". על מי? על המתיישבים. ציטוט מעיתון "דבר".

אני אומר לך, לכם, לכולנו: אילו היו ביהודה ובשומרון עוד 100,000 תושבים לפני חמש שנים, לפני עשר שנים, לפני קום המדינה – היינו נראים אחרת, היינו מדברים אחרת, היינו מתנהגים אחרת. הכול היה נראה אחרת. לומר, חס וחלילה, שלא יהיו עוד 100,000 מתיישבים באיזה אזור בארץ-ישראל, זה מתאים לצ'מברליין מימי "הספר הלבן", או לבוין אחרי מלחמת-העולם השנייה.

הצעת האי-אמון שלנו נובעת מכך שאנחנו מתרשמים שהממשלה פועלת בחופזה, בצורה שקשה לזהות בה את האינטרס הישראלי, גם אם מדובר על חידוש משא-ומתן וגם אם מדובר על הערבויות. החיפזון מביא את הרזון. מה שאתם עושים, לא תהיה ממנו דרך חזרה. כל חתיכת חבל שאנחנו נותנים מייד נתפסת ונמשכת, ובסופו של דבר נימשך – אני לא יודע לאן.

צומת תצביע אי-אמון על המדיניות או על חוסר המדיניות של הממשלה הזאת, ואנחנו מקווים מאוד שתעשו הפסקה ו"תעשו חושבים" מהתחלה, ותעשו תוכנית ותגדירו בדיוק מה זאת התיישבות ביטחונית ומה זאת התיישבות פוליטיות, ותגדירו את הגבולות של אזורי הביטחון או גושי ההתיישבות, ואילו צירי תנועה, ואחרי זה תלכו הלאה, אף שאני מתנגד עקרונית לאוטונומיה שאתם מציעים.

אני רוצה לומר דבר אחרון: לא היה מעולם יישוב שקם במדינת ישראל, בארץ-ישראל, מימי המאה הקודמת, שלא היה יישוב פוליטי. יישובים ביטחוניים היו כאלה שנלחמו על קיומם עד מלחמת העצמאות ובמלחמת העצמאות. אחרי מלחמת העצמאות שום יישוב לא מילא תפקיד ביטחוני, אלא ספיגה בגבולות השונים, בהפגזות, בשרפות, בצליפות. אבל שום יישוב לא נלחם על קיומו כמו טירת-צבי, או נגבה, או יד-מרדכי, או חניתה; אף לא אחד, מעולם. כל היישובים היו פוליטיים – להפגין נוכחות, לקבוע גבולות, להביע את הזכות שלנו על ארץ-ישראל. תודה.

הי"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת איתן. רשות הדיבור לחבר הכנסת חנן פורת, ואחריו – לחבר הכנסת אברהם רביץ. אני מזכיר, עשר דקות לכל נואם.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני ראש הממשלה, עומדים אנו בימי בין המצרים, בימים של שלושת השבועות שבין שבעה-עשר בתמוז, יום שבו נשתברו הלוחות והובקעה עיר, ליום שבו נגזר על אבותינו שלא להיכנס לארץ וחרב בית-מקדשנו. עברנו כברת דרך ארוכה מאז אותם ימים אפלים. ברוך השם, אנחנו נמצאים במדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו. ברוך השם, קיבוץ גלויות גדול לנגד עינינו, תקומת מדינת ישראל, בניין הארץ ויישובה, והולכים בה קוממיות. ובכל זאת, קשה, קשה עד מאוד שלא להיזכר בזיכרונות מרים מאותם ימים ולשמעו הד קול של מאיסת ארץ חמדה, שבשלה נגזר על עם ישראל שלא ייכנס לארץ.

שר הבינוי והשיכון, פואד, איננו טיטוס ולא אדריאנוס. מעולם לא עלה על דעתי להשוות אותו לדמויות אלה, ואם דברי על הגזירות להקפאת ההתיישבות מתוך מגמה, בסופו של דבר, להביא לחורבנה של ההתיישבות היהודית ביש"ע, המזכירות באסוציאציה ימים של גזירות וחורבן, יתפרשו כך – אני מיצר על כך.

שר המשפטים ד' ליבאי:

האם אתה מעלה כהשוואה את זה שהרס את בית-המקדש לשר בישראל?

חנן פורת (מפד"ל):

אמרתי שאני מיצר אם כך יתפרשו הדברים. אבל אני רוצה להבהיר – – –

קריאות:

— — —

חנן פורת (מפד"ל):

לא זו בלבד שאני הבהרתי בתקשורת את כוונתי, אלא אני אומר אותה, על כן, מעל במה זאת. אני תמיד, בדברים שיוחסו, שאינני שלם אתם, אומר את הדברים כאן, אביע את הצער ואבקש סליחה. אבל, מורי ורבותי, מי שגוזר קיפאון על ההתיישבות היהודית ביש"ע, מי שקובע שיש לבטל חוזים, מי שקובע שגם התחלות יסודות של בנייה לא יימשכו – אינו עושה זאת משיקולים כלכליים בלבד, ואוכיח זאת.

דיברו על התחייבויות רכישה שהממשלה הזאת נאלצה לתת לקבלנים ביש"ע. מתוך 12,000 יחידות דיור שלגביהן היתה התחייבות רכישה מומשו בסך הכול 148 יחידות. השאר נרכשו כולן. כלכלי או לא כלכלי? מתוך 12,000 יחידות הנמצאות בצנרת ברחבי הארץ כולה, 244 בלבד ביש"ע.

הלוא שר הבינוי והשיכון, פואד, עצמו אמר את הדברים, ואני מצטט את דבריו בתקשורת: "ברור לכל בר-בי-רב ש-20,000 התחלות בנייה ביש"ע פירושן 125,000 יהודים בשטחים, ואיננו רוצים בהם שם במסגרת תהליך השלום".

כשיצחק רבין, ראש הממשלה, מדבר על התנחלויות פוליטיות, השיקול הכלכלי הוא המכריע? הבה נשים את הדברים על השולחן. יש פה מגמה ברורה לשבור את חוט השדרה הלאומי והמוסרי של ההתיישבות הזו, ליצור מצב שבו אנשים אומרים לילדיהם הרואים את היסודות בראשית בנייתם ואת הבתים שאינם צומחים – מה נספר באוזני ילד? ילד, ראה, ההתיישבות הזאת נידונה לכליה. עבר זמנך. הסתלק מכאן, כי חבלי ארץ אלה עתידים להימסר לשלטון זר. נכון, דרך התהליך של האוטונומיה.

אפשר גם שהשאלה שנשאלת, אדוני ראש הממשלה, על-ידי חבר הכנסת משה קצב, אינה בהכרח השאלה המדויקת. לנו אין נפקא מינה אם תהיה זו מדינה ישראלית או פדרציה או קונפדרציה עם ירדן. הנקודה המרכזית – חבלי ארץ אלה יימסרו לשלטון זר.

מורי ורבותי, אני רוצה לספר כאן חוויה אישית. לאחר מלחמת ששת-הימים, שבה זכינו, בחסדי השם יתברך, ואתה, אדוני ראש הממשלה, היית רמטכ"ל שזיכה את מדינת ישראל במפואר שבניצחונותיה – לאחר שזכינו לשוב אל ארץ חמדה טובה ורחבה זו, עשינו אנחנו, בני כפר-עציון, את דרכנו מירושלים לגוש-עציון להקים מחדש את בית האבות שחרב. בדרך עצרנו ליד קבר רחל אמנו, בדרך אפרתה בית-לחם. אחד החברים פתח את התנ"ך וקרא את הפסוקים המדברים עלינו כאן ועכשיו: "כה אמר ה', קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להינחם על בניה כי איננו". וריבון העולמים משיב לה, איננו משאיר אותה לבכות, ואומר לה: "כה אמר ה', מנעי קולך מבכי

ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעלתך, נאום ה', ושבו מארץ אויב. ויש תקוה לאחריתך, נאום ה', ושבו בנים לגבולם". ואנחנו, בני כפר-עציון, הרגשנו שעלינו ועל שכמותנו, כמו על העולים מברית-המועצות שהחלו אז לבוא, והתרחב המפעל היום, וכמו על העולים מדרום ומצפון, על כולנו נאמרים הדברים האלה: ושבו בנים לגבולם, ושבו מארץ אויב.

והנה מבקשת ממשלת ישראל, אולי שלא מדעת, לומר: לא ישובו בנים לגבולם, תוקפא ההתיישובות הזאת במגמה לערער אותה עד היסוד. אומרת ממשלת ישראל: רחל אמנו, בכית אלפיים שנה, אפשר שתסיפו לבכות עוד אלפיים. אינכם מתכוונים לכך, אבל זאת המשמעות, זאת התוצאה. אי-אפשר להסתכל על זה רק בהיבט הכלכלי, אי-אפשר להסתכל על זה רק בהיבט המדיני. ההיסטוריה של עם ישראל תשפוט אותנו, אם ישובו בנים לגבולם אם יעקרו מאדמתם.

אין ספק, מי שמתייחס לתנ"ך כאל פולקלור, כאל פסוקים שאינם מחייבים, יאמר שעומד כאן בחור צעיר שבגר ואומר דברים מתלהמים. מי שחי את התנ"ך, מי שחי את המורשת הזאת של בית אבא, מרגיש היטב שהדברים האלה הם דברי האמת, והם גם קובעים את האוריינטציה המדינית שלנו.

אבל מה נאמר לממשלה כזאת, ששמה ומפקידה על מערכת החינוך שרה כשולמית אלוני? מה נאמר לממשלת ישראל, שהיא זו שיחד עם חבריה היום אינה מסתפקת בגזירות פואד ובייגה שוחט, אלא אומרת: גם הבתים שנמצאים בשלבי בנייה מתקדמים הרסו, ערו עד היסוד בה. והיא, שרת החינוך של ממשלת ישראל, היא תחנך את ילדינו מהי תורה, מהי אהבת ארץ-ישראל. לאוזניכם, אנשי ש"ס היקרים, השנאה או ההתנכרות לארץ-ישראל – – –

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אתה חושב שאנחנו לא יודעים מה זה "ערו ערו"?

היו"ר ש' וייס:

אני רוצה לפנות בקריאה אל השרים, שיתרגלו למעמד החדש וימעטו בקריאות ביניים.

חנן פורת (מפד"ל):

בעיניכם ובאוזניכם, אנשי ש"ס היקרים, אשר ממשלה זו על כתפיהם היא נשענת ועל כן האחריות היא שלכם, אזכיר רק, שההתנכרות הזאת לארץ-ישראל היא התנכרות לתורה. השרה שולמית אלוני, הפוגעת בצורה כה בוטה בגדולי תורה שלעתים יש לנו חילוקי דעות אתם, אבל הערכה והערצה יש כלפיהם, כך היא אומרת: הרבי מלובביץ', הרב שך ושאר אומרי לחשים וכישופים הפכו לאדוני הארץ הזאת; זכרו, הם אלה שנתנו את צידוק הדין לשואה, הם ייתנו גם את צידוק הדין להרס תרבותנו העברית והרג ילדינו למען אברכים, למען ישיבות, למען כרכורי חסידיהם על קברים חרבים, על כל גבעה רמה ותחת כל עץ רענן. שמעו את הביטוי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורת, אני מבקש לסיים. משפט אחד ממש.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני ראש הממשלה, רבותי השרים, את המנגינה הזאת של ההתיישבות היהודית ביש"ע, המקיימת "שבו בנים לגבולם", את המנגינה הזאת אי-אפשר להפסיק, וגם אתם לא תוכלו להפסיק אותה. אבל מי שמבקש ומי שמנסה להפסיק אותה ראוי לכינוי: בנים אין אמון בם. על כן אנו מגישים כלפיכם אי-אמון בממשלה. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת חנן פורת. רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם רביץ, ואחריו – לאחרון מעלי הצעות האי-אמון, חבר הכנסת רחבעם זאבי.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני ראש הממשלה, חברי הכנסת, אני מבקש לומר דברים בכאב, בגילוי לב ובכנות, ולהעביר את החרדה האמיתית שלנו, אשר בגללה אנחנו מגישים הצעת אי-אמון.

רבותי, אין אנו רואים בשרת החינוך הנוכחית עוד שר חינוך חילוני. אנו בהחלט רואים בבחירה הזאת מפנה מסוכן לכלל ילדי ישראל, לחברה בישראל, לתפיסות הבסיסיות שלנו כעם יהודי, כעם שקיבל תורה במעמד הר-סיני והנחיל את מוסרה לעמי תבל. אבל על זה אומרת חברת הכנסת לשעבר, שרת החינוך דהיום, מעל במת הכנסת: אני לא מכירה מוסר יהודי, יש מוסר ויש חוסר מוסר.

העם היהודי השתבח על-ידי אומות העולם במשך הדורות כעם שהקנה למין האנושי את האמונה באל אחד, את מותר האדם מן הבהמה, על-ידי מחויבותו של האדם לקיום מצוות, שבת, כיבוד אב ואם, לא תונו איש את אחיו, אבר מן החי, ואהבת לרעך כמוך, לא תרצח, עזוב תעזוב עמו – ועוד ועוד. אומות העולם מודות לנו על כך ומכבדות, וחלקן מאמצות את התנ"ך.

ופה, במדינת ישראל, שר חינוך, מתוך מזוכיזם יגדל דור על ההכרה שאין מוסר יהודי. שומרי הדת היהודית יכוננו אנשי פולחן פגני, רבניה יתוארו כאומרי לחשים וכישופים, או הקלריקליות השחורה. על כך נחנך את ילדינו?

כדי להרבות בשנאה עצמית ואולי גם בשנאת הגויים אלינו, יפיצו ברבים חצאי פסוקים, כאילו אנו אומרים: שפוך חמתך על הגויים, בלי להביא את המשכו של הפסוק: על כי אכל את יעקב ואת נווהו השמו. ואם בזה לא די, אדוני היושב-ראש, "יפברקו" פסוק שלא היה ולא נברא: נפץ ילדיהם אל סלע;

וחוזרים עליו פעם אחר פעם מעל הבמה הנכבדה הזאת. הפסוק הזה נלקח הישר משנאת ישראל ומפרוטוקולים של עלילות דם. וכדי לחזק את דבריה, תאמר שרת החינוך: האם נבנה את ישראל מתוך צרות אופק, קרתנות, שוביניזם ושנאת ישראל?

או תאמר, שיש לעם היהודי בעיה – אתם שומעים איזו בעיה? לא רודפים אותנו, לא שופכים את דמנו – יש לעם היהודי בעיה קשה, אומרת שרת החינוך, הוא שונא זרים. היא מדברת על שנאת זרים, על פחד מזרים, ועל התנשאות על זרים. זהו אופיו של העם היהודי בכלל, לרבות תסביך נחיתות של עם קטן, כך היא אומרת. והיא תאמר שכאשר מכניסים לאנשים את הרעיון של עם נרדף תמיד וכל ההיסטוריה היא היסטוריה של נרדפים – כאילו אנחנו המצאנו את ההיסטוריה, לא הגויים על בשרנו. משעה שיש להם כוח, לעם הנרדף המפוברק הזה – הוא איננו נרדף, אלא שכתבנו את ההיסטוריה כנרדפים. מה קורה לעם הזה, המסכן, כאשר יש לו כוח? הם הופכים לרודפים, כה אמרה שרת החינוך.

כן, מה מציעה לנו שרת החינוך? היא מציעה שנבנה מדינה שבה מתאחדות התרבויות של כל העמים. התרבות שלנו היא תרבות נפסדת כזאת, של עם נרדף, תרבות של אנשים אשר במהרה הופכים להיות לרודפים. אלה הדברים הנאמרים על כלל היהודים.

אבל, רבותי, כאשר ידובר על יהודים דתיים – הו, הו, שם הכול מותר. היא אומרת בריאיון בעיתון "מעריב": "הרבנים אמרו" – תשמעו טוב, על זה נחנך את ילדינו – "בוז לציונות, ושישה מיליון יהודים שילמו על כך בחייהם". על זה נחנך דור לכבד את מוריו, את רבניו.

ולא רק סתם רבנים שחורים, היא גם תאמר: יש כלל ששופט אחד בבית-המשפט העליון הוא דתי, ועם השופטים האלה יש צרות.

אבל, כאשר שרת החינוך מדברת על מורשת ישראל, רבותי, אינני יודע כלל למה היא מתכוונת.

שרת החינוך והתרבות ש' אלוני:

אוי, כמה אתה יודע.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

היא מדברת במפורש על מורשת ללא אמונה. אני רק מצטט, גברתי שרת החינוך. החלטתי לא להביא דברים משלי, יש לי רבים מהם. אני רק מצטט אותך לאורך כל הדרך, במסגרת עשר הדקות האומללות שחייבות למצות את הנושא הזה. היא אומרת: כן, מורשת ישראל, אבל ללא אמונה, ללא מצוות. היא מרשה לעצמה חירות לתת פירושים משלה לעניינים שהם כה יקרים בתודעת עמנו, כמו עקדת יצחק. כן, אנחנו גדלנו, דורות גדלו על המסירות של האדם אל הבורא, שבאה לידי ביטוי בעקדת יצחק עם האיל. כן, אני מכיר את האיל, גברת אלוני. או סיפור יעקב ורבקה. ראו איזו חירות מרשה לעצמה גברת אלוני, שרת החינוך.

אני שואל את עצמי, אולי, האם לא מוטב שנוותר על לימוד מורשת כזו, המחנכת לשנאת עברנו ומעוותת את כל היקר והקדוש לנו, רבותי חברי הכנסת?

בוודאי, לדת כזאת היא תאמר, ואני מצטט: "אני לא מוכנה להיכנע לממסד הדתי" – תשמעו איך היא רואה אותי, אותך, וממשיכה: "ששונא אותנו" – אני שונא כאן מישהו? ועוד: "שבז לנו" – אני בז למישהו? ועוד: "שמתנכל לנו, ושעדיין חי" – איפה? על העצים? הוא מטפס על עצים? – "ב'שולחן ערוך". אוי, א-געוואלד. "שולחן ערוך", שנתן את אורחות החיים לעמנו במשך כל הדורות.

ואז באה, כמובן, המרידה. והיא אומרת במאמרה: בדברים אלה אני לוחמת, לדוגמה, מול הנישואין הדתיים המאמללים אנשים. יש כאן כמה אומללים שהתחתנו אי-פעם?

קריאה:

יש.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

והיא אומרת: אני עורכת את הישועה, הסכמי נישואין. אם יש מישהו אומלל, שיבוא אלי באופן אישי. אני נותן טיפולים.

היו"ר ש' וייס:

באיזה שעות?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

בכל שעות היום והלילה.

ובהקשר זה יובן, גם כאשר היא אומרת – אני לא רציתי להיכנס ואני לא אוהב להיכנס לחיי הפרט, אבל הגברת אלוני מרשה לעצמה בפרהסיה, בעיתון, בעברית – ביחס לנישואי ילדיה: אילו שאלו אותי, הייתי ממליצה להם לחיות בחטא. שרת החינוך של מדינת ישראל. היא היתה יכולה להיות שרת החינוך של צרפת בפריס, במונטבידאו, בניו-יורק, בלונדון היום? עדיין לא.

רבותי, חברי הכנסת, אין לנו כאן עניין עם שר חינוך שאינו דתי. יש לנו כאן סכנה של תרבות אחרת, אשר תשכיח את עצם קיומנו כעם היהודי.

אני רוצה לומר משפט אחד בעניין המדיני, לגבי דאגתנו לארץ-ישראל.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

— — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

ארץ-ישראל. למה לך להזכיר את זה אפילו?

רבותי, אתם יודעים את גישתנו. אני רוצה לומר עוד משפט אחד, זה יביא תועלת.

קריאה:

למי?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לך, ראשית כול.

בחלל אווירנו מתנוססות הסממאות "התנחלויות ביטחוניות" ו"התנחלויות פוליטיות". אגיד רק ברמיזה לכל חברי כאן משני עברי האולם הזה – יש גם התנחלויות של מצווה, מצוות יישוב ארץ-ישראל, בלי כל קשר לא לפוליטיקה, לא לביטחון, אלא פשוט שיהודים יוכלו לגור בכל מקום בארץ-ישראל, בלי כל קשר לשום דבר אחר. הזמן יעשה את שלו.

אני רוצה לסיים בפסוק: "כה אמר ה' על שלשה פשעי יהודה ועל ארבעה לא אשיבנו על מאסם את תורת ה' וחקיו לא שמרו ויתעום כזביהם אשר הלכו אבותם אחריהם".

אדוני היושב-ראש, האם אפשר לעשות הצבעת אי-אמון רק על שר אחד – או על כל הממשלה?

היו"ר ש' וייס:

אין הצבעת אי-אמון על שר אחד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אם כך, אני מציע להצביע אי-אמון בממשלת ישראל, ואחר כך נעשה סדר חדש, ולא תחזרו על הטעות שלכם. אתם יודעים שעשיתם טעות. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

רשות הדיבור לחבר הכנסת רחבעם זאבי.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, אתה הנואם השלישי, תהיה לך הזדמנות, במסגרת 12 דקות שהקציבה לך הסיעה, לפרוס את כל דבריך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני ראש הממשלה, אנחנו מציעים שהכנסת תביע אי-אמון בממשלה, כי כבר מצעדיה הראשונים היא שגתה וחטאה ביודעין ומתוך כוונה.

הממשלה הזאת הורתה על הפסקת הבנייה של היישובים היהודיים ביש"ע; הממשלה הזאת נכנעה לטרור הערבי בעימות באוניברסיטת אל-נג'אח; הממשלה הזאת נכנעת ומתרפסת לווישינגטון, כאילו היינו מושבה אמריקנית. בשל כל אחד משלושה חטאים אלה ראויה הממשלה לאי-אמון.

כמי שיצק מים על ידיו של מר יצחק רבין ושתה בצמא את דבריו – אינני יודע להגדיר את האיש הזה, ובאילו דברים מתורתו המדינית והביטחונית יש להאמין ולהחזיק.

על חשיבותה הביטחונית של רמת-הגולן שמענו רבות מהרמטכ"ל רבין. כאשר סירב דיין לאשר תקיפה שלנו בחזית הסורית בסוף היום הרביעי למלחמת ששת-הימים, היה רבין כעוס וזעוף. כאשר ציווה דיין על כיבוש הרמה, היה רבין מאושר והבליג על הפגיעה בו במתן פקודה מעל לראשו. רבין ראה ברמת-הגולן נכס אסטרטגי חיוני לישראל.

אבל, על סיפוח רמת-הגולן לישראל אמר רבין, שהיתה החלטה חפוזה והיא תגרום להפסקת תהליך השלום – "ידיעות אחרונות" מ-15 בדצמבר 1981. אחר כך הוא שינה את דעתו והסביר את חשיבות הגולן. לפני הבחירות הוא הצהיר שלא ניסוג בגולן. עכשיו הוא מדבר על נסיגה חלקית.

על זכותנו להתנחל ביש"ע אמר רבין: "זה משגה מצדה של ישראל לוותר על זכות ההתנחלות במהלך המשא-ומתן לכינון האוטונומיה – – – ויתור ישראלי על זכות ההתנחלות ישמיט מידי ישראל קלף חשוב – – –". וממשיך רבין: "אין לוותר על זכות ההתנחלות ומימושה אך ורק לצורך יצירת אווירה נוחה ורצויה למצרים ולארצות-הברית בעת השיחות" – "ידיעות אחרונות" מ-13 ביוני 1979. ואילו עתה, יש אצלו הבחנה בין התנחלויות פוליטיות לבין התנחלויות ביטחוניות, והגילויטינה יורדת על אלה ואלה.

בנובמבר 1979 אומר רבין: "לא אשלול האפשרות להחיש ההתיישבות בגדה" – "מעריב", 4 בנובמבר 1979, ואילו היום מחישים שריו ופקידיו את ייבוש היישובים.

על ההתיישבות בחבל-קטיף אמר רבין: "האמנתי בעבר ואני מאמין גם כיום, שהאזור הזה חייב להיות חלק בלתי-נפרד ממדינת ישראל. – – – לאזור הזה, במיוחד בגוש-קטיף, יש עתיד התיישבותי, כלכלי וחברתי ותפקיד ביטחוני" – "על המשמר", 27 במרס 1986. ואילו היום, מה אומר מר רבין?

עוד בשנת 1985 אמר רבין, כי "לא הוכח שההתנחלויות מהוות מכשול לשלום" – "חדשות", 4 בפברואר 1985. מה השתנה, מר רבין?

על חשיבות יהודה ושומרון אמר רבין – נדמה לי שאת זה כבר ציטט חבר הכנסת איתן, אבל זה כל כך חשוב, שכדאי שזה ייכנס פעמיים ל"דברי הכנסת": "פינוי הגדה המערבית מצדנו יגרום לאיום הגדול ביותר שיכול להיות בשבילנו". אבל, רבין ידע שבני הפלוגתא שלו יטענו על חוזים, והוא הוסיף: "חוזה במזרח התיכון אינו כמו חוזה באירופה" – "הארץ", 4 בנובמבר 1980. מה קרה, מר רבין, שדעתך התהפכה?

רבין גם שלל את האוטונומיה, ואני מצטט: "איני נותן אגורה שחוקה תמורת תוכנית האוטונומיה" – "מעריב", 15 ביוני 1979.

ועל משא-ומתן עם הפלשתינים אמר מר רבין, ואני מצטט: "לא ננהל משא-ומתן עם שום גורם פלשטיני. עצם ההסכמה לנהל משא-ומתן כזה – פירושו התייחסות מצד ישראל אל האפשרות של הקמת מדינה שלישית בין ישראל לירדן, ולכך מתנגדת ישראל בכל תוקף" – "מעריב", 5 בדצמבר 1975.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה בעניין הטרנספר?

רחבעם זאבי (מולדת):

את זה ציטטתי בפעם שעברה. הבאתי ציטוטים מפי מר רבין בנושא הטרנספר, שממנו למדתי את זה כבר ב-1948.

קריאה:

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

אל תעזור לי.

ממשלות בראשות העבודה הקימו כ"ח יישובים ביש"ע, פרט לסיני; כ"ח יישובים שנתנו לנו כוח, והיו מבוססים על מה שהיה כתוב במצע העבודה אז, ואני מצטט את מצע העבודה: "התיישבות עירונית וכפרית בשטחי המולדת". האנשים האלה לא התביישו במעשה ההתיישבות. הם "המציאו" את זה וכך בנו את הארץ והקימו את המדינה.

אברהם פורז (מרצ):

בגלל זה — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

ממשלות העבודה הקימו ביש"ע את היישובים האלה: אלון-שבות, אלעזר, אלקנה, ארגמן, בקעות, גלגל, גיתית, חמרה, ייטב, כפר-עציון, מבוא-חורון, מורג, מחולה, מכורה, מעלה-אדומים, מעלה-אפרים, מצפה-שלם, משואה, נערן, נצר-חזני, נצרים, נתיב-הגדוד, עופרה, פצאל, קדומים, קליה, קריית-ארבע, ראש-צורים.

דן מרידור (הליכוד):

— — — ביטחוניים.

רחבעם זאבי (מולדת):

האם היו אלה התנחלויות פוליטיות או התנחלויות ביטחוניות? או שני הדברים כאחד?

כאשר שחררה ישראל 76 מחבלים תמורת חייל אחד, אמר רבין, שזוהי העסקה החמורה ביותר שהיתה עד כה, וזהו תקדים מסוכן; על-פי "מעריב" – 20 במרס 1979. אחר-כך רבין עצמו שחרר 1,150 מחבלים תמורת שלושה חיילים, ולפני שבוע הוא הורה על שחרור שישה מחבלים ושילוחם לירדן, ועוד על שחרור מספר לא ידוע של מבוקשים שהיו באוניברסיטת אל-נג'אח, וכן ויתור על כלי הנשק שלהם.

במסע הבחירות האחרון הבטיחו רבין והעבודה שלא יפגעו בהתיישבות היהודית בי"ש"ע. רבין דיבר בתקיפות חצי נצית. את היונים השולטות בעבודה הסתירו בשובך, וציוו אותם על דממה מוחלטת. עכשיו, כשנטלו את השלטון, הם מגלים את פניהם האמיתיות ומצווים על ייבוש יישובים, על ויתור לטרור ולמחבלים, על כניעה מלאה ומתרפסת לפריץ שמעבר לאוקיינוס.

האופה האמריקני מתערב ומייעץ בכול. הוא משיא עצה למכור את "אל על"; הוא סופר רצפות, קירות וגגות ביישובים בי"ש"ע ובירושלים; הוא החליט לשנות את מקום המפגש של השיחות שוב לוושינגטון, על-פי דרישה ערבית ובלי לתאם זאת עם ישראל, ואפילו נגד רצונה של ישראל. והממשלה מקבלת זאת בכניעה, בהכפפת הגו, בהנמכת דגלים, בויתור על הריבונות ועל הכבוד.

בסוף השבוע האחרון השמיעו הערבים תביעה להפסקת העלייה כתנאי לחידוש השיחות. מדוע לא יבקשו זאת אחרי שנעתרו להם בהפסקת ההתנחלויות, הבנייה והסלילה? לא אתפלא אם ארצות-הברית תצטרף לדרישה הזאת, ולא אתפלא אם ממשלת רבין תסכים לכך; כמובן, יתנו זאת בהגבלת זמן ועוד התחכמויות מהסוג הזה.

בממשלה כזאת אין לנו אמון. היא תביא עלינו חורבן וכליה מבלי דעת. ממשלה כזאת חייבת לעבור מן העולם, בטרם נאבד את יתרת הישגי מלחמת ששת-הימים, כאשר למרבה האירוניה הרמטכ"ל של אותה מלחמה מנצח על מבצע הנסיגה וההתקפלות ומחזיר אותנו לעמדות הגנה בגבעות ראש-העין, בקו העירוני בירושלים ובמרומי הר-הגלבוע. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת זאבי. אני מזמין עכשיו את ראש הממשלה להשיב לחמשת בעלי הצעות האי-אמון. בבקשה, אדוני ראש הממשלה.

קריאה:

ומה עם יתר השרים?

היו"ר ש' וייס:

אני יודע. יש לנו היום עוד כמה שרים. אבל חשבתי שראש הממשלה יהיה הראשון. אדוני ראש הממשלה, בבקשה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כולי פליאה ותמיהה על הבעות האי-אמון. את כל המדיניות שלנו הצגנו בפני הציבור לפני הבחירות והצגנו בקווי היסוד לפני שבועיים. ומה היה עיקרם? – קו ראשון, מסלול פעולה אחד, הוא מיצוי הסיכוי לעשיית שלום; לעשות זאת במתכונת ובמסגרת של ועידת-מדריד בשני המסלולים, הדו-צדדי והרב-צדדי, כאשר מדובר במשא-ומתן עם המשלחת הירדנית-הפלשתינית על כינון הסדר ביניים לממשל עצמי, אוטונומיה לפלשתינים לתקופת מעבר מוגדרת בזמן. אין בכך שום התחייבות לגבי עמדתנו לאחר תום חמש השנים הקבועות כמסגרת לתקופת המעבר, לאיזה פתרון קבע נגיע. דבר נוסף – להגיע להידברות עם סוריה, לבנון וירדן על שלום ללא תנאים מוקדמים בינינו לבין כל אחת מן המדינות הללו. זוהי המתכונת לתהליך עשיית השלום, שבו אנו דבקים, כאשר המחויבות הבין-לאומית של ישראל, על-פי הסכמי קמפ-דייוויד, היא שמנחה אותנו בכל הקשור למשא-ומתן על כינון הממשל העצמי או האוטונומיה.

נשאלתי פה על-ידי חבר הכנסת משה קצב על שטחים תמורת שלום. חבר הכנסת קצב, אתה, חברי הליכוד, עוד מסוגלים להעז לדבר על שטחים תמורת שלום? מי יצר את התקדים, שבעבור שלום מחזירים עד גרגיר החול האחרון, כפי שעשיתם בשלום עם מצרים? מי יצר את התקדים, שבעבור שלום עוקרים יישובים, הורסים את ימית? האם מפלגת העבודה, או ממשלה בראשותה, עשתה אי-פעם דבר כזה?

משה קצב (הליכוד):

אדוני, אני – – –

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

סליחה רגע.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אני התערבתי על-מנת שלא יפריעו לך. תן לדברים לשטוף.

משה קצב (הליכוד):

אני רציתי לשאול.

היו"ר ש' וייס:

זה לא שאלון עכשיו.

חבר הכנסת קצב, אני דאגתי לכך שאתה תוכל לדבר בשקט. אין שום סיבה שכל נאום יופרע.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מי יצר את התקדים – ותקרא את הסכמי קמפ-דיוויד, שהם תקדים לשלום במזרח התיכון – מי יצר את התקדים שתמורת שלום – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, אתה משווה את סיני לירושלים? איזו השוואה? זאת דמגוגיה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא. חבר הכנסת מצא, מיצית את קריאות הביניים שלך לדקות הקרובות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לכן, אנא, כשאתם מדברים ומאשימים אחרים, נא לבדוק ולפשפש במעשיכם.

אנחנו מעולם – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

האם ראש הממשלה עומד להעתיק מה שקרה בסיני ליהודה ולשומרון?

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא, אל תדאג. אני גם לא אגיד מה שחבר הכנסת מצא אמר, שסיני זה לא ארץ-ישראל. מחר יאמר זאת על רמת-הגולן.

יהושע מצא (הליכוד):

סיני זה לא ירושלים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

על ירושלים לא תלמד אותי.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה משנה את דעותיך, אתה משתק את הבנייה בירושלים רבתי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אין כלל שחייבים להפריע כל הזמן.

יהושע מצא (הליכוד):

שיתקת את העבודות שם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

הדבר השני שלגביו התחייבנו הוא – שינוי סדר העדיפויות הלאומי. אמרנו זאת לפני הבחירות, אמרנו זאת בקווי היסוד. לא הטעינו שום אדם ששקל אם להצביע עבורנו אם לאו. אמרנו: במקום להשקיע

את הכספים בהתנחלויות באזורים צפופי אוכלוסין – אני לא מדבר על קווי העימות – אנחנו נשנה את סדר העדיפויות הלאומי, אנחנו נעביר את המשאבים הללו, אם יוותרו בכלל, לטיפול בבעיות הכלכלה והחברה – –

דן מרידור (הליכוד):

לקופת-חולים.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

– – ל-3.9 מיליוני יהודי ישראל ולמיליון אזרחי ישראל הלא-יהודים.

בתקופת ממשלת האחדות הלאומית, במשך חמש שנים וחצי, נבנו בשטחי יש"ע 3,500 יחידות דיור מתוקצבות. איש לא ראה בזה אז, מבין אנשי הליכוד, מכירת ארץ-ישראל. בשנתיים האחרונות, או בשנתיים-וחצי האחרונות, ניסו לתקצב, או בפרוגרמה – קרי, התחייבות לקנייה של 100% – אינני יודע אם 17,000 או 20,000 יחידות דיור.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה כמעט אותו אחוז. ה-3,500 הן אותו אחוז מהפרוגרמה הקודמת.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנחנו ראינו בזה ורואים בזה סדר עדיפויות לאומי מעוות, ללא כל קשר לשאלה, מה יהיה עתיד חלקי ארץ-ישראל כאשר נגיע לפתרון הקבע. לא על-פי זאת ייקבע – וכבר יש תקדים, סיני, זה לא ירושלים, אני לא מדבר על ירושלים וסביבותיה – –

יהושע מצא (הליכוד):

שיתקת את סביבותיה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

שיתקת את – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר כמעט בפעם השנייה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זו הפעם הראשונה שראש ממשלת ישראל אומר שהוא מחיל את העיקרון של סיני על יהודה ושומרון.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

לא אמרתי זאת. אמרתי שאתה, אין לך זכות לתקוף אותי מפני שאתה שייך לאלה שעשו זאת.

רחבעם זאבי (מולדת):

לי יש זכות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

זה סיפור אחר.

אנחנו רואים סדר עדיפויות לאומי – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן. אינני רוצה להטיף פה, אבל אין פרלמנט בעולם שלא מאפשרים בו דיון. יש קריאת ביניים פה ושם. יכול להיות שהתרגלנו לזה. בואו נצמצם קצת את זה. זה הכול. זוהי פנייה חברית לכולכם. אין עכשיו שאלות.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

אנחנו החלטנו לשנות את סדר העדיפויות הלאומי, להעביר ולהעתיק משאבים, גם אם בשלב ראשון זה יהיה כרוך בקשיים, במכאובים, מההתיישבות בהיקף שהממשלה הקודמת קבעה לסדר-גודל קטן יותר. בסך הכול השארנו כ-9,000 יחידות דיור להמשך בנייה ביש"ע. בעיני, אילו יכולתי להיות שותף להחלטות שהביאו לכך, לא הייתי מסכים גם להיקף זה, כפי שנהגתי בממשלת האחדות הלאומית. אבל היום, בתוקף הנסיבות, בראיית החוק, בראיית הבעיות המשפטיות, זה לא ייבוש, לא לכך אנחנו מתכוונים. אנחנו רואים עצמנו אחראים לביטחונם, לרווחתם, של התושבים בשטחים גם היום, גם אם תכונן אוטונומיה, זה התנאי – ביטחון, ענייני חוץ, אחריות לחיי היהודים החיים בשטחים, יהיו בידי ישראל. והנקודות האלה הובהרו על-ידינו בצורה חד-משמעית לארצות-הברית. עם המשלחת טרם נפגשנו.

ולכן, כל העלאת הנושא של אי-אמון אין לה בסיס, כי את אמון הציבור קיבלנו על עמדות אלו, שהצהרנו עליהן, הבהרנו אותן, אמרנו אותן לפני הבחירות, אמרנו אותן לפני שבועיים, בעת הצגת קווי היסוד. אנחנו העדפנו, משום שאנו מאמינים שיש מקום לשנות את סדרי העדיפויות, שלא להתנות את זה כלל במשא-ומתן עם ארצות-הברית על הערבויות. זו החלטה של ממשלה ריבונית, עצמאית, שלא קשורה ולא מותנית במתן הערבויות. ועדיין לא הוסדרו כל הדברים בינינו לבין ארצות-הברית באשר למתן הערבויות. אינני יודע, ואני מקווה שתינתנה הערבויות, לא בכל תנאי.

ההחלטות שלנו על שינוי סדר העדיפויות, על ביטול בניית יחידות דיור גם ביהודה, בשומרון ובעזה, וגם באזורים אחרים, נובעות קודם כול משיקולים של סדר עדיפויות לאומי, אך גם משיקולים אחרים, אבל קודם כול שיקולים שלנו.

כידוע לך, אני חבר במפלגת העבודה, ואם תקרא את החלטות ועידתה – הן נגד הקמת מדינה פלשתינית בין ישראל לירדן. אלא שבשלב זה, בקדנציה הקרובה של הממשלה הזאת, זו שאלה לא-רלבנטית. אנחנו מעוניינים בקידום עשיית השלום עם המשלחת הירדנית-הפלשתינית לכינון הממשל העצמי. היינו רוצים לראות מעורבות ירדנית גדולה יותר בתהליך. אנחנו בעד ההידברות עם סוריה. אנו רוצים בשלום עם סוריה, אבל בלי לוותר על האינטרסים הביטחוניים החיוניים של ישראל, הקשורים ברמת-הגולן. אנחנו רוצים להגיע לשלום עם לבנון, אבל לבנון עדיין בבחינת מדינה הנשלטת בשלט-רחוק ובשלט-קרוב על-ידי סוריה. עם לבנון אין לנו בעיה טריטוריאלית. לגבי לבנון בעייתנו היא אחת: בעיה ביטחונית. כל עוד בעיות הביטחון לא מוסדרות – תישאר המדיניות הקיימת היום, מדיניות שעוצבה על-ידי כשר הביטחון ב-1985, בממשלת האחדות הלאומית. היעד – שלום לגליל. השיטה – אזור ביטחון עם צד"ל ועם צה"ל וחופש פעולה כנגד כל מטרת טרור. אני מקווה שנגיע גם לשלום עם לבנון. כולנו רוצים בכך.

ולכן, כל מה שאמרתי, כל מה שאנחנו עושים, אמרנו מראש לציבור, בצורה שאיננה משתמעת לשתי פנים. זה בא לידי ביטוי בקווי היסוד. אני מבין את דאגתכם, אני מבין את כעסכם. אינכם בממשלה היום. תוצאות הבחירות אינן מאפשרות לליכוד ולחלק ממביעי הצעת האי-אמון הקמת ממשלה. אבל, לבוא ולטעון שנעשה פה דבר חדש מפתיע – אין בכך כל אמת. את כל אלה אמרנו לציבור ועל אלה

נבחרנו, ואת זאת נבצע: את קידום עשיית השלום, את שינוי סדר העדיפויות הלאומי – את אלה נבצע על-פי מדיניותנו, החלטותינו כממשלה עצמאית של מדינת ישראל הריבונית.

לכן אני מציע לכנסת להסיר את כל הצעות האי-אמון.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לראש הממשלה. אני מזמין עכשיו את שר האוצר. כיוון שהצעות האי-אמון פרוסות על כמה תחומים, השרים הנוגעים בדבר יתייחסו אליהן. אחריו – שר הבינוי והשיכון.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, נפל דבר בישראל. מפלגה הלכה לבחירות על מצע מסוים, על תוכנית מסוימת, הציגה אותה לציבור בפרוטרוט, דובריה עברו מיישוב ליישוב, אמרו את הדברים, התחייבו כלפי ציבור בוחרים, ואמרו שמה שהיה לא יהיה ומה שיהיה יהיה אחרת ממה שהיה. לא עבר שבוע, ואותה מפלגה אשר הגיעה לשלטון קיימה את מה שהבטיחה. ואז הורמו הגבות, ואז נזעקו הצעקות, ואז נקהלו אנשים ואמרו: איך אתם יכולים לעשות את זה? כאילו משהו היה חדש; כאילו לא ידעתם שזאת תהיה המדיניות שלנו. אמרנו את זה, עשינו את זה, ואני מודיע לאנשי הליכוד והאופוזיציה: זאת תהיה המדיניות שלנו. ומי שחושב, שנבחרנו והקימונו ממשלה כדי לקיים את מדיניות הליכוד, טועה טעות גדולה מאוד. נבחרנו וקיבלנו את אמון הציבור כדי לקיים את המדיניות שלנו, שעליה דיברנו ועליה התחייבנו לבוחרים שלנו.

זה לא הלחץ האמריקני. אני מייעץ לחברי, ואני בטוח שכולם היו עושים אותם דברים ללא כל קשר למדינה כלשהי בעולם. אנחנו מאמינים בעניין הזה, אנחנו חושבים שמה שעשיתם גרם לכך שלא נוכל להגיע לפתרון סביר. אנחנו חושבים ששגיתם במדיניות שלכם. אנחנו חושבים שבמה שעשיתם גרמתם נזק למדינת ישראל, ולכן אנחנו עושים את ההיפך ממה שאתם רציתם לעשות. אנחנו לא מתביישים בזה. אנחנו לא צריכים את נשיא ארצות-הברית – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הבחירות נגמרו. אתה לא בחוג בית. אתה שר האוצר. תדבר לעניין.

שר האוצר א' שוחט:

אני אומר לך בדיוק מה שאני מרגיש. אנחנו נעלה יהודים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

שר האוצר א' שוחט:

יהיו יישובים. יהיה פיתוח כלכלי. תהיה עלייה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לא יהיה פסטיבל ערד.

שר האוצר א' שוחט:

מי שגרם לקריסת העלייה, חבר הכנסת בן-אלישר, זו הממשלה הקודמת, ואתה יודע זאת. אם אתה לא יודע, אני אפנה אותך לדיבורים של שר אחד על רעהו בעניין הזה.

כולנו חזינו ב-31 בדצמבר, כאשר במקום הזה ישב שר האוצר מודעי, ושלושה חברי כנסת שלא נמצאים באולם – חברת הכנסת לשעבר גאולה כהן, חבר הכנסת לשעבר אליקים העצני וחבר הכנסת לשעבר גרשון שפט – עטו על שר האוצר, גרמו לאי-העברת התקציב, וגרמו לכך שהעבירו – – –

אריאל שרון (הליכוד):

אתה יכול לצרף גם את שמי בעניין הזה. אל תקפח אותי.

שר האוצר א' שוחט:

אני יכול לצרף גם את שמך. פשוט אתה פה והם לא כאן, ולכן הזכרתי רק אותם; גם אתה היית בעניין, אי-אפשר להכחיש זאת, חבר הכנסת שרון. – – – וגרמתם לכך – אותם שלושה חברים וחבר הכנסת שרון – שהועתק תקציב לבנייתם של כבישים, שעכשיו ביטלנו אותם.

מיכאל איתן (הליכוד):

28 מיליון שקל.

רון נחמן (הליכוד):

כמה כסף זה היה? – 35 מיליון שקל.

שאול יהלום (מפד"ל):

שר האוצר א' שוחט:

ביטלנו אותם, מפני שההתחלות האלה גוררות בעקבותיהן הוצאה של כחצי מיליארד שקל.

רון נחמן (הליכוד):

35 מיליון שקל בדיוק.

שר האוצר א' שוחט:

לא מה שאושר באותו לילה; לא מה שפורסם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אני חושב שאתם משתתפים היום בדיון, תתבטאו אז.

שר האוצר א' שוחט:

אלה היו פני הדברים, ואפילו הממשלה הקודמת לא העלתה בדעתה לבצע את הכבישים האלה. אבל בלילה ההוא, בלילה שבו היה טרור על הממשלה מצד חברי קואליציה, הוחלט מה שהוחלט. ולכן אני לא מבין למה אתם מתפלאים ולמה אתם תמהים על כך שהפסקנו את הכבישים האלה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ש' וייס:

לא.

שר האוצר א' שוחט:

קראתי בעיתון, אם אינני טועה, שחבר הכנסת רון נחמן הודיע למישהו מחבריו, שהם עומדים לארגן תביעות משפטיות נגד הממשלה על כך שפוגעים בזכויות האנשים. אני מתפלא מאוד על שחבר הכנסת רון נחמן לא ארגן את תושבי דימונה, ולא את תושבי ירוחם, ולא את תושבי בית-שאן, ולא את תושבי קריית-שמונה, לפני 12-13 שנים, לטעון נגד ממשלה שיצרה סדר עדיפויות מעוות, הפוך, לא השקיעה, לא בנתה שום בית עד שהגיעה העלייה, לא השקיעה בשום מפעל, לא השקיעה בשום כביש – – –

רון נחמן (הליכוד):

היא לא ייבשה ולא הקפיאה.

שר האוצר א' שוחט:

היא לא השקיעה; היא לא בנתה, עד שהגיעה העלייה, שום בית; לא השקיעה בשום מפעל, לא השקיעה בשום כביש.

מיכאל איתן (הליכוד):

היא עשתה את שיקום השכונות.

רון נחמן (הליכוד):

תראה את הכבישים של ערד.

שר האוצר א' שוחט:

הכבישים של ערד הם עוד מלפני כן, אל תדאג.

רון נחמן (הליכוד):

תראה את האולם שיש בערד.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת רון נחמן, מיכאל איתן ועוזי לנדאו, תנו לו עוד שלוש-ארבע דקות להתקדם, אחר כך נעשה שוב הפסקה.

רון נחמן (הליכוד):

אנחנו כבר אחרי הבחירות. אנחנו כבר בדיונים רציניים. לא צריך את זה.

היו"ר ש' וייס:

חברים יקרים, הכנסת חיה כל חייה בצל הבחירות.

שר האוצר א' שוחט:

אני מציע לחבר הכנסת רון נחמן, אחרי שקיבלתי אישור שהוא מארגן את העניין, לעשות סיבוב ביישובי הנגב, על כל אותן שנים שבהן המשאבים הלכו למקומות אחרים, המפעלים הלכו למקומות אחרים, הכספים הלכו למקומות אחרים, ואולי הוא יארגן אותם להגשת תביעה נגד ממשלה שאיננה קיימת עוד.

אדוני היושב-ראש וחברי הבית, אני רוצה להגיד מלה אחת בקשר להפסקות הבנייה, שחלקן בתחומי מדינת ישראל, ולהסביר במה מדובר. אנחנו מפסיקים, או ליתר דיוק לא מפעילים חלק מהפרוגרמה של השנה בתחומי מדינת ישראל, גם בנגב וגם בגליל. אנחנו עושים את זה מהטעם הפשוט ביותר –

--

אריאל שרון (הליכוד):

איפה בגליל?

שר האוצר א' שוחט:

מייד אסביר. אנחנו עושים זאת מהטעם הפשוט ביותר, שאם היתה מופעלת כל הבנייה הזאת, למדינת ישראל לא היה תקציב לא ב-1993 ולא ב-1994.

אנחנו הפסקנו בנייה, או לא הפעלנו בנייה במקומות שבהם בנו כ-4,000 יחידות דיור, והממשלה רכשה את כולן, כמעט את כולן, כי לא היה להן קונה; 85% הבטחות רכישה. למי שמבין ויודע, אילו הפעלנו אותן 10,000 יחידות דיור, או 8,000 יחידות דיור, היינו במצב שבשנה הבאה מדינת ישראל היתה צריכה לרכוש את כל אותן יחידות, מכיוון שיש הבטחת רכישה מלאה עליהן, ומכיוון שבאותם מקומות אין ביקושים כלל. והא ראייה, מדינת ישראל רכשה את כל הדירות.

חנן פורת (מפד"ל):

זה נכון גם בישראל?

שר האוצר א' שוחט:

אז מובן שאפשר להגיד שזה מעשה אנטי-ציוני, ואפשר לקחת את כל התקציב ולהשקיע אותו בבניית יחידות דיור, שאחרי זה הממשלה תקנה אותן והן תעמודנה ריקות. ואז שר הבינוי והשיכון לשעבר יבוא ויגיד: אכן נכשלנו בתעסוקה ולא עשינו את מה שצריך בענייני התעסוקה. ואני אומר לכם, שחשוב יותר להשקיע כסף ולהפוך את כביש ואדי-עארה ואת צומת מגידו-עפולה לכביש בן ארבעה מסלולים בקצב מהיר פי-שניים – – –

אריאל שרון (הליכוד):

עושים את זה בלעדיכם. מה אתם מחדשים? מה המצאתם?

שר האוצר א' שוחט:

תסלח לי, חבר הכנסת שרון, עושים את זה בקצב של ארבע שנים, עושים את זה בקצב של 15 מיליון שקלים לשנה, וזה יארך שש שנים, לגמור את זה. צריך להכפיל את הסכום ולעשות את זה בשנתיים.

משה קצב (הליכוד):

מה עם הזוגות הצעירים בבאר-שבע? איך תבטיח להם דיור? ומה עם העולים החדשים שם?

שר האוצר א' שוחט:

בבאר-שבע יש 6,000 יחידות דיור שנקנו על-ידי הממשלה מפני שאין להן קונה. אז אפשר להיות דמגוג עד הסוף – – –

משה קצב (הליכוד):

אבל אני שואל אותך: האם פתרת את כל בעיות הדיור – – –

שר האוצר א' שוחט:

התשובה היא: כן. ואם תלך ותבנה עכשיו בבאר-שבע עוד 1,000 יחידות דיור, משמעות הדבר היא שלא יהיה כסף לא לכבישים, לא לתעסוקה ולא להגדלת מספר שעות הלימודים בבתי-הספר.

הממשלה צריכה להיות רציונלית בסדר העדיפויות שלה. הממשלה שלכם לא היתה רציונלית, ואנחנו יודעים בדיוק איך התקבלו ההחלטות; אנחנו יודעים מה היה מעמדו של שר האוצר, אנחנו יודעים מה היה מעמדו של שר השיכון, ואנחנו יודעים איך התקבלו ההחלטות. לכן אני אומר: אנחנו עושים את הדברים שצריך לעשות כדי שהמשק הישראלי יגדל, ותהיה תשובה אמיתית לחברה הישראלית.

לכן אני חושב שגם חברי הליכוד, גם סיעת הליכוד והאופוזיציה, צריכים להבין שאנחנו מבצעים את מה שאמרנו, ועל כך אנחנו ראויים לכל האמון.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לשר האוצר. שר הבינוי והשיכון, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, כשאני שומע את הדיון הזה יש לי תחושה והרגשה, שאנשים שכחו שאנחנו אחרי הבחירות. חברי הכנסת, הבחירות נגמרו, והממשלה הזאת קיבלה את אמון העם וקיבלה מנדט מהעם. הממשלה הזאת, לפחות מפלגת העבודה, הציגה את דרכה בפני הציבור במשך חודשים רבים. היא התחייבה בפני הציבור לעסוק בשני דברים אם תקבל את אמון העם: האחד, סדר עדיפויות לאומי חדש, אחר; והשני, האצת תהליך השלום. על שני הדברים האלה היא התחייבה, וזה יהיה מבחנה, על כך ידונו אותנו בעוד ארבע שנים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ברותחין.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

נחכה ונראה, חבר הכנסת עוזי לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא מוכרחים לחכות ארבע שנים. זה יכול להיות מהר יותר.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

התחייבנו, ואנחנו נקיים. אומר לכם דבר אחד: כאשר דיברנו על סדר עדיפויות לאומי חדש, התכוונו לתת תשובה למאות אלפי מובטלים, וניתן על כך תשובה. התכוונו לתת תשובה לעשרות אלפי זוגות צעירים התקועים בלי אפשרות דיור, וניתן על כך תשובה. התחייבנו לתת תשובה לחיילים המשוחררים, וניתן להם תשובה. התחייבנו לחסל אחת ולתמיד את העוול ההיסטורי שקורה בשכונות, ואת זה נעשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

לכן ייקרתם את התחבורה הציבורית ב-12% כבר השבוע.

רן כהן (מרצ):

אתם החלטתם על ייקור של 26%.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתמול חסכתם 106 מיליון שקלים, וכבר העליתם את מחירי התחבורה הציבורית. לאן הולך הכסף?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת איתן, עשה עמי חסד, פעם ראשונה אני על הדוכן.

משה קצב (הליכוד):

מה אתה רוצה לעשות בשכונות?

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת איתן וקצב, אני מבקש, עשו עמי חסד, פעם ראשונה אני על הדוכן כאן.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אנחנו התחייבנו לשנות את התשתית הפיסית, ואת זה נעשה.

משה קצב (הליכוד):

מה אתה רוצה לעשות בשכונות?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

חבר הכנסת קצב, אני אשמח ללכת יחד אתך לשכונות ולהגיד לך בדיוק מה נעשה שם.

מיכאל איתן (הליכוד):

הם באמת רק הולכים, הם כבר לא יכולים לנסוע. מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית גבוהים כל כך, שהם הולכים ברגל. אין תקציב לנסיעות.

יהושע מצא (הליכוד):

בינתיים אתה מכה בהם עם החיוך שלך. אתה לא תביא להם את – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מצא, אני מבקש לאפשר לשר להמשיך.

יהושע מצא (הליכוד):

בינתיים אתה מכה בהם, כי הם נמצאים ביו"ש. בינתיים הם נמצאים במעלה-אדומים.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש שלא לנצל את הסבלנות שלי.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לסדר.

היו"ר ר' אדרי:

לא כעת. אתן לך אחר כך. עכשיו מדבר השר.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לסדר. מותר לי לסדר.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש ממך, לא כעת. אתן לך אחר כך, לא באמצע דברי השר. לא כעת. אני מבקש ממך.

יהושע מצא (הליכוד):

לא היה מעולם תקדים כזה, שבהצעות אי-אמון עלו ארבעה שרים לדבר. זה ניצול לרעה – – –

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת מצא, איפה הכסף מהשכונות?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

על כן, חברי, חברי הכנסת, החלטנו לעצור את הבנייה לא באזורים שהתחילה בנייה – – –

יהושע מצא (הליכוד):

למי אתה מספר את הסיפורים האלה?

היו"ר ר' אדרי:

תנו לשר לדבר, אני מבקש.

יהושע מצא (הליכוד):

אני אראה לך מה הפסקת.

היו"ר ר' אדרי:

תנו לשר לדבר, אני מבקש.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה בטלוויזיה עכשיו? זו חרפה ובושה, אל תספר סיפורים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש. חבר הכנסת מצא, אני מבקש.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מצא, זה לא שוק, מספיק.

יהושע מצא (הליכוד):

סיפורי בדים, סיפורי פואד.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש שלא לנצל את הסבלנות שלי. ביקשתי שלא לנצל את הסבלנות שלי.

יהושע מצא (הליכוד):

סיפורי בדים, סיפורי פואד.

היו"ר ר' אדרי:

תנו לשר, שעושה את עבודתו, לדבר.

יהושע מצא (הליכוד):

סיפורי פואד, לא השר. סיפורי פואד.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

על כן לא הפסקנו. אנחנו עצרנו רק שני דברים: אותם פרויקטים שלגביהם החוזים לא נחתמו – –

יהושע מצא (הליכוד):

ואשר פגעו בשכונות.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

– – והדבר השני – פרויקטים שחוזים לגביהם נחתמו ועדיין לא נעשה דבר בשטח חוץ מעבודות עפר. הנה הרשימה לפני, היא הוכנה על-ידי משרד הבינוי והשיכון, שהיה לא מזמן בראשותו של חבר הכנסת שרון.

יהושע מצא (הליכוד):

כתוב שם "למען בני השכונות"?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני רוצה לומר לכם, רבותי: אני מוכן לקרוא את הרשימה למען הפרוטוקול.

יהושע מצא (הליכוד):

כתוב שזה למען בני השכונות גם כן?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מצא, אני מבקש.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

למען הפרוטוקול. מתוך 12,289 יחידות דיור: ביסודות – 1,836; שלד – 2,886; גמר – 4,898. יחד – 9,620. אני מקווה שאתם גם מבחינים פה בהבחנה מעניינת, שברשימה הזאת לא כלולים לא מעלה-אפרים, לא אפרת, לא גוש-עציון, לא ביתר ולא מעלה-אדומים, שדינם כדין ירושלים אחת. לכן, על מה הזעקה? על מה הצעקה?

יהושע מצא (הליכוד):

מותר לי לשאול שאלה?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

תרשה לי.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש.

יהושע מצא (הליכוד):

שאלה.

היו"ר ר' אדרי:

לאחר מכן.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אנחנו לא עצרנו שלד, לא עצרנו יסודות. אמרנו: עד כאן, מכאן והלאה את התקציב, את מה שנותר מהתקציב, נסיט לאותם יעדים חברתיים שהממשלה הזאת התחייבה להם ותעשה זאת.

יהושע מצא (הליכוד):

מה עם הכבישים? כבישי האינתיפאדה, מה אתם?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לגבי הכבישים, שמעת את ההסבר של שר האוצר.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת בן-מנחם, אל תפריע.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, חבר הכנסת מצא: אל תנצל את הסבלנות שלי. עד עתה לא קראתי אותך לסדר.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

על כן, חברי, חברי הכנסת, אנחנו מתחייבים כאן לפניכם, שלא נסטה מקווי היסוד שלנו ולא נסטה מכל מלה שהתחייבנו לה בפני העם, ואנחנו נקיים את זה הלכה למעשה.

אני מבקש להוריד את ההצעות מסדר-היום.

יהושע מצא (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

עוזי לבדאו (הליכוד):

אדוני השר, אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ר' אדרי:

אתה מסכים לשאלה, אדוני?

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לשר הבינוי והשיכון. שר הבריאות – בבקשה. שר הבריאות איננו. אנחנו עוברים לדיון. חברי הכנסת, הוקצו שיעורים לדיון. ראשון הדוברים – חבר הכנסת אריאל שרון. בבקשה, אדוני.

אריאל שרון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בטרם בנתה ממשלת המערך והשמאל, בראשותו של מר רבין, אפילו בית אחד, בטרם סללה אפילו מטר אחד של כביש, לפני שקיימה אפילו דיון רציני אחד, היא מיהרה לגזור גזירות, להוציא תקנות, שבאו להקפיא ולהפסיק את הבנייה וההתיישבות של היהודים ביהודה, בשומרון, בחבל-עזה, בנגב – כן, בנגב – בוואדי-עארה, והיום התבשרנו מה שלא ידענו עד היום, שגם בגליל. עד היום חשבנו שבגליל יבנו; גם בגליל, וטרם ראינו את החלטתכם להמשיך ולבנות ברמת-הגולן.

על התקנות האלה ניתן לומר את הדברים הבאים מייד בהתחלה: "מחוץ לכל שאלה על תוקף משפטי, צדק ואיתנות כלכלית של התקנות, אנחנו קובעים כי שעה זו בייחוד היא הבלתי-מוצלחת ביותר בשביל התקנות. הארץ רק עכשיו מתחילה להתנער מתוצאות החורבן של ארבע שנות המהומות. התקנת משטר זה בתנאים אלה עשויה לעכב את השיבה למצב הנורמלי, את הקמת יחסי השלום בין היהודים והערבים. המדיניות החדשה הנקבעת בתקנות מתנקשת בלבם של היהודים בשוללה מן היהודים את הזכות להתיישב על הקרקע מחוץ לתחום מושב צר".

הדברים הללו נשמעים כאילו נכתבו היום נוכח גזירות ממשלת המערך והשמאל, שהוטלו על הבנייה לא רק ביהודה, בשומרון, בחבל-עזה, אלא גם בדרום ובנגב ובגליל. אבל, לאמיתו של דבר, הם נכתבו על-ידי לא אחר מאשר דוד בן-גוריון, כפי שפורסמו בעיתון "הארץ" מיום ה', 29 בפברואר 1940.

מעניין, דרך אגב, לראות את עיתון "הארץ" מאותו תאריך, שהיה אז עיתון ציוני, אז.

רן כהן (מרצ):

עכשיו הוא אנטי-ציוני?

אריאל שרון (הליכוד):

מעניין לראות את המסגרת השחורה ומעניין לראות את מה שהוא אומר: "כי את כל הארץ אשר אתה ראה, לך אתננה ולזרעך עד עולם".

אמרתי: הדברים נכתבו על-ידי לא אחר מאשר דוד בן-גוריון. הוא כתב את דבריו בשם הנהלת הסוכנות היהודית אל הנציב העליון הבריטי במחאה על הגזירה של הממשלה הבריטית, גזירת "הספר הלבן", שצמצמה את זכות היהודים לקנות קרקעות בארץ-ישראל.

ואפשר להוסיף את דברי בן-גוריון מיום 28 בפברואר 1940, יום קודם, כשאמר: "התקנות שוללות מן היהודים את השוויון בפני החוק ומנהיגות אפליה גזענית. הן כולאות את היהודים בתוך 'תחום מושב', דומה לזה שהתקיים ברוסיה הצארית".

והיה עוד חלק, שאני פשוט לא רוצה להוסיף אותו, כי יש להניח שהוא לא היה אומר אותו לגבי ממשלה יהודית, אבל מי שירצה ימצא אותו בדברים. גם אני לא הייתי אומר אותו היום, כי מדובר בממשלה יהודית.

מה שחמור הוא, שלא הייתי צריך לשנות אפילו מלה אחת מדבריו של דוד בן-גוריון. כל מה שהוא אמר אז על גזירות הממשלה הבריטית, כל מלות הגינוי והביקורת שלו אז – פרט לנושא אחד, שהוא לא היה אומר אותו ואני לא אומר אותו, שהוא השווה את זה למשטר הנאצי, אבל בן-גוריון לא היה אומר את זה לממשלה יהודית – נכונים לחלוטין גם לגבי גזירות ממשלת רבין, שהן חמורות מגזירות "הספר הלבן". אז, תחת השלטון הזר, לא היתה מגבלה על התפתחות ובנייה ביישובים קיימים. אני חוזר ואומר: חמור מ"הספר הלבן".

מעניין מאוד להסתכל, הנה מפת "הספר הלבן", אלה הם האזורים שבהם מותר לקנות קרקעות, אלה הם האזורים הלבנים שאתם רואים כאן. לא יהודה ושומרון, לא הדרום והנגב, ומה ששמענו היום, גם לא בגליל. הנה המפה, זה מה שזה שמזכיר. זה מה שהממשלה שלכם הביאה, זה בדיוק. זו המפה.

בממשלה זו יש המתיימרים להיות ממשיכי דרכו של בן-גוריון בהתיישבות ובביטחון. אין עיוות גדול מזה. אין שום דמיון בינם לבינו, לא בנושא ההתיישבות היהודית ולא במימוש זכות ההגנה העצמית של היהודים בארצם.

גזירות אלה של ממשלת רבין לא רק שלא יביאו את השלום, אלא יובילו לטרור פלשתיני, ובסופו של דבר למלחמה כל-ערבית נגד ישראל. כדאי לזכור זאת, יש פה בינינו כאלה שכבר נשאו את עול מלחמת העצמאות על כתפיהם. זה דומה בדיוק למה שהיה אז, כשהגזירות הבריטיות הביאו למהומות הדמים – בעצם זו כבר היתה מלחמה נוראה – ב-1947-1948, שלבסוף הובילו לפלישת צבאות ערב למדינת ישראל מייד כשנולדה. כי אין הערבים רואים במירוץ הוויתורים של רבין וחבריו

אלא דבר אחד בלבד: חולשה יהודית, פחד יהודי, כל אותם גורמים המזמינים בסופו של דבר, בסופו של תהליך הקרוי "עשיית השלום", את התוקפנות והמלחמה הערבית.

אמרתי, אין כל דמיון בין בן-גוריון לבינים. אבל אני מוכרח להודות, כמי שנולד בהתיישבות ובא מן הצד הזה של המפה הפוליטית – אין כל דמיון בינם לבין מה שהיו בעבר; אין שום דמיון. למי אתם דומים? אתם דומים להורים שלי? להם אתם דומים? למי אתם דומים בכלל?

מהיכן נוכל להגן על שפלת החוף, שבה, לאורך רצועה צרה שרוחבה בין 9 ל-25 קילומטרים, ואורכה פחות מ-120 קילומטרים, חיים שני-שלישים מתושביה היהודים של ישראל; מדינה שברדיוס של 30 קילומטר מתל-אביב חיה מחצית מאוכלוסייתה היהודית של ישראל – מהיכן נגן על אוכלוסייה זו? על כך ענה שמעון פרס ביוני 1976, כשר הביטחון – אני יודע שהדברים האלה כבר צוטטו; ראשית זה מראה על תיאום חזק בתוך האופוזיציה, ושנית – זה גם מעיד על האנשים. אמר שר הביטחון דאז – ואני רוצה לומר לכם, הוא לא היה שר ביטחון גרוע: "יש לשמור, שבישראל יהיה לא רק אורך אלא גם רוחב. אל לנו להתפתות לכל מיני יועצים ועיתונים לחזור לארץ שרוחב מותניה 14 קילומטרים. הכול אומרים, שצריך להגן על רמת-הגולן, ששם יש הרים גבוהים. גם בשומרון יש פסגות גבוהות ולמרגלות השומרון שוכנת רוב האוכלוסייה של ישראל". ומוסיף אותו שר ביטחון, שמעון פרס: "ואפילו אדם איננו אוהב את תל-אביב או חדרה, אין זו סיבה להפקיר אותן".

ולא הוא בלבד, הרמטכ"ל בזמנו, מרדכי גור, אומר בריאיון ל"ניוזוויק", ב-1 במאי 1978: "כחייל", כך הוא אומר, "אין לי כל ספק, שכדי להגן על ישראל אנחנו חייבים להישאר על רכס ההרים של הגדה המערבית לכל האורך מחברון ועד שכם, כמו גם בבקעת-הירדן".

איך הופכים לפתע את היישובים בית-חגי, אדם – אותו יישוב שחבר הכנסת מצא זעק לגביו, למה הוא זעק לגבי אדם? מי אתם שתבואו לדבר על סדר עדיפויות חדש? מי גר באדם? הנידחים מהשכונות הדלות של ירושלים. על מי הרמתם את היד, אתם? על איזה סדר עדיפויות אתם מדברים? על מי? על הדלים בבני ירושלים. לכן הוא נזעק, כאיש ירושלים – כוכב-יעקב, פסגות, עופרה, בית-אל, עטרת, טלמון, שילה, עלי, מעלה-לבונה, רחלים, תפוח, יצהר, ברכה, אלון-מורה ואחרים, הנמצאים על רכס ההרים מחברון בואכה שכם, לנעדרי חשיבות ביטחונית? איך הפכו לפוליטיים? האינכם חושבים שזה משהו מעבר לדברי הבל?

תהיו רציניים. אנא, השתחררו מכזבי תעמולת הבחירות. הגיע הזמן לעבוד, ליצור, לבנות, ולא להתרכז רק בניסיון להרוס. ממילא לא תצליחו. לא ניתן לכם.

יורם לס (העבודה):

מה תעשה?

אריאל שרון (הליכוד):

אין כל כוח – – –

יורם לס (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת לס, אני מבקש. חבר הכנסת לס, אני מבקש ממך, אני מבקש שלא להפריע.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת. חבר הכנסת לס, חבר הכנסת לס, אני מבקש שלא להפריע לחבר הכנסת שרון.

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, חברי הכנסת, אני מבקש שלא להפריע. חבר הכנסת עמור, חבר הכנסת עמור. חברי הכנסת, למה אתם מפריעים? חברי הכנסת, אתם מפריעים לחבר שלכם. חבר הכנסת לס, אתה רוצה שאני אקרא אותך לסדר? חבר הכנסת מצא, אתה מפריע לחבר הכנסת אריאל שרון. אל תפריעו לחברים שלכם.

אריאל שרון (הליכוד):

אני מבקש מחברי להפסיק לדבר.

היו"ר ר' אדרי:

החברים שלך מפריעים לך.

אריאל שרון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

כן, אדוני.

אריאל שרון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש לי בעיה קטנה. יש הרבה חברי כנסת חדשים, מיהו הצרחן הזה? אני לא מזהה אותו.

(צחוק באולם)

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חבר הכנסת שרון, אני מבקש ממך לחזור מהביטוי הזה.

קריאות:

אריאל שרון (הליכוד):

אני מוכן לחזור בי. אני מבקש לדעת מיהו.

היו"ר ר' אדרי:

שמו חבר הכנסת פרופסור לס. אני מבקש למחוק מהפרוטוקול את המשפט שאמר חבר הכנסת שרון.
תודה.

אריאל שרון (הליכוד):

אני מבקש למחוק.

קריאות:

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש שלא להפריע. אני ביקשתי את רשותו של חבר הכנסת שרון. הוא ניאות לביקשתי, וכך פעלתי. אני מבקש שלא להפריע לו.

אריאל שרון (הליכוד):

אני מבקש למחוק. אדוני היושב-ראש, כדי שחברי יהיו רגועים, אני ביקשתי למחוק. לא העליתי על דעתי שפרופסור יכול לצרוח ככה. פשוט לא העליתי זאת בדעתי. לכן אני מבקש למחוק את העניין.

אני אומר, ממילא — — —

חגי מירום (העבודה):

אפשר לשאול אותך שאלה?

אריאל שרון (הליכוד):

סליחה, אל תפריע לי.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מירום, חבר הכנסת שרון לא מסכים.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מירום, אני מבקש לאפשר לחבר הכנסת שרון להמשיך בדבריו.

אריאל שרון (הליכוד):

ממילא ---

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, הביטוי נמחק מהפרוטוקול. אני מבקש ממך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה לא מתבייש ---? מה אתה מגן עליו? תתבייש לך. איזה סגנון זה? זאת רמה של מי שהיה שר?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש ממך, עשה עמי חסד. חבר הכנסת איתן, אני מבקש ממך. חברי הכנסת, כל הציבור ביצע ובבתים צופה בנו. אני מבקש לשמש דוגמה. אני מבקש שנתחיל את דיוני הכנסת ברגל ימין. חבר הכנסת שרון, בבקשה.

אריאל שרון (הליכוד):

ממילא לא תצליחו, לא ניתן לכם.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

שוב "לא ניתן לכם"?

קריאות:

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, מה הכוונה שלכם "לתת במה"? מה הכוונה? אני מבקש שלא להפריע.

לימור לבנת (הליכוד):

אולי אפשר ששר הבריאות ייתן לסיעה שם משהו להרגעה?

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, מה הכוונה שלכם? מה אתם רוצים לעשות היום? חברי הכנסת, אתם מפריעים לחבר שלכם, אתם לא נותנים לו לנאום. בבקשה, אדוני.

אריאל שרון (הליכוד):

אני מודה לך מאוד על שאתה מגן עלי בחירוף-נפש כזה.

היו"ר ר' אדרי:

זו זכותי. אני מגן עליך גם מפני חבריך, לא רק מפני חברי.

אריאל שרון (הליכוד):

"אין כל כוח ואין גורם שיבטל את אחיזתנו הביטחונית, את יישובינו ואת נוכחותינו בחבלי ארץ אלה, ואנו נמשיך במאמצינו ביתר שאת לבסס את התשתית הביטחונית וההתיישבותית, המתנה את הגנת עצם קיומנו ואת זכותנו לנוע ולחיות בחופש ובביטחון בחברון, בשכם, ברמאללה ובכל אתר ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה", אמר עזר ויצמן בפברואר 1980, אחרי קמפ-דיוויד. אני מקווה שתסכימו אתו, ותצטרפו אל ברכות ההחלמה שאני רוצה לשלוח מפה לחברנו עזר ויצמן.

לכן, קפצתם מהר מדי. אני פשוט ציטטתי דברים שאמר עזר ויצמן, חברכם. זה מה שאמרתי, לא משהו אחר.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת שרון, את ארנס אינך רוצה לצטט?

אריאל שרון (הליכוד):

אותו אני מצטט בפורומים אחרים, תאמין לי.

שר הבריאות ח' רמון:

יש לך כמה ציטוטים מ"הארץ", לא מ-1980 אלא מ-1992.

היו"ר ר' אדרי:

השר רמון, אתה בקואליציה, אתה יודע.

אריאל שרון (הליכוד):

ויש "מומחים" ו"חכמים", שאומרים: ממתי התיישבות היא מגן? הרי על התיישבות שומרים חיילים. שאלה זו יש להפנות אליהם עצמם. ומה עם היישובים לאורך הירדן – ואני מדגיש, שאותם צריך לחזק? האם הם יעצרו את האויב? וממתי גוש-עציון, שאני בעד בנייתו בכל התנופה, הוא מגן לירושלים? רגע אחד, מדרום הוא מגן לירושלים? איך הוא הופך מגן לירושלים, הרי האויב נמצא אצלנו בחזית המזרחית מעבר לירדן – ירדן, עירק, סוריה, ערב-הסעודית? איך הופך פתאום גוש-עציון למגן לירושלים? מה אתם מתכננים שם בחלק הדרומי הזה, כדי שיצטרכו משם להגן על ירושלים?

רן כהן (מרצ):

אריאל שרון (הליכוד):

כאיש התיישבות אני אומר, שהנוכחות היהודית מסייעת להגנה על חבלי ארץ אלה בשתי דרכים: ראשית, בנטילת משימות ביטחוניות. כך היה מתחילת הציונות, עוד לפני הציונות הפורמלית. שנית, ביצירת מוטיבציה לאומית להגן על אזורים אלה.

ילד יהודי, וכדאי שתקשיבו, שמשחק בין הסלעים בשומרון, כמו בבקעת-הירדן, כמו ברמת-הגולן, וכמו ליד גבול הלבנון, והיהודים החיים בחבל-קטיף, בכפר-דרום, בנצרים ובאלי-סיני – זה הביטחון. הילד היהודי שמסתובב שם – הוא הביטחון, זה הביטחון. כי זה מה שיוצר את המוטיבציה של התושבים להגן על עצמם, וזה מה שיוצר את המוטיבציה הלאומית להגן על חלקי אוכלוסייה יהודים שחיים שם, וזאת חרף ההסתה והניסיון להפריד בין דם לדם.

הכיצד, אני שואל, דם תושבי מעלה-אפרים הביטחוני/הפוליטית הופך אדום יותר מדם תושבי תפוח, יצהר ועלי, הפוליטיים כביכול? וכיצד הופך כביש פוליטי? איך כביש הופך פוליטי? מה הופך את צומת כביש ירושלים-חברון-גוש-עציון לביטחוני, ואת צומת-תפוח, שבכל הסדר מדיני שלא יהיה יהיה תמיד הצומת האסטרטגי החשוב ביותר בארץ-ישראל המערבית, לפוליטי? מנין ההבל הזה? מנין רעות-הרוח הזאת? מאיפה המצאתם את זה? הפסיקו את דברי ההבל, הפסיקו להטעות את העם הזה, כמו בנושא הכבישים, כאילו נסללו כבישים רק ביהודה ובשומרון. על מה אתם מדברים? אנחנו סללנו והרחבנו את הכביש מנהרייה למעלות.

שלמה בוחבוט (העבודה):

זה לא גמור. בסך הכול קילומטר אחד.

אריאל שרון (הליכוד):

מאחר שאני מכיר אותך היטב, אתה האחרון שיכול להתלונן על פעולותי בכל אחד מתפקידי הממשלתיים. זה קשה, אבל תודה בזה. אתה האחרון שיכול להתלונן.

דן תיכון (הליכוד):

אפילו את הכביש לאשקלון הרחיבו.

אריאל שרון (הליכוד):

כן, בהחלט. והכביש עכו-כרמיאל הופך לכביש דו-מסלולי, ארבעה נתיבים, במלוא הקצב.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אבל הכביש לא גמור, אני מצטער.

אריאל שרון (הליכוד):

וכביש ואדי-עארה. על אילו עדיפויות חדשות אתם מדברים?

רן כהן (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רן כהן, אני מבקש. סליחה, אדוני. הסיעה של חבר הכנסת שרון הקצתה לו 15 דקות. מאחר שהפריעו במשך כמה דקות, אני מוסיף לו. בבקשה.

אריאל שרון (הליכוד):

רבותי, כביש דו-מסלולי הושלם לבאר-שבע, והתחלתי בסלילה של כביש שני. אני מניח שתעצרו אותו, כי הרי בדרום עצרתם הכול, כי בדרום זה הרי בתחום המפה שהראיתי לכם קודם.

והמחלפים באזור תל-אביב רבתי – במשך שנתיים-וחצי הוצאנו חצי מיליארד ש"ח. ביהודה ובשומרון, במשך שנתיים, ויחד עם זה ברמת-הגולן, לרבות בכבישים ביטחוניים ובחבל-עזה, הוצאנו 57 מיליון ש"ח – 6.3%. המחלף הזה של הכפר-הירוק, הרי בגללכם הוא נעצר. קמתי יום אחד ואמרתי לבצע אותו, אף שההוצאה של 7 מיליוני ש"ח היא מיותרת, ואתם אולי עוד תרוצו להתלונן אצל המבקר, אולי גם למשטרה, במה שנקרא ועדת המעקב שלכם. מי עשה את הדברים האלה? על מה אתם מדברים בכלל? אילו עדיפויות?

דוד צוקר (מרצ):

תעשה מאזן של 15 שנים של כבישים.

היו"ר ר' אדרי:

הזמן הזה הוא לא על חשבון חבר הכנסת שרון. הביאו את זה בחשבון.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, חברי הכנסת מצד ימין, אל תפריעו לחבר שלכם.

אריאל שרון (הליכוד):

עמד כאן שר האוצר, אני מבין, שר חדש, התבלבל, והוא אומר: אנחנו משנים את העדיפויות לזוגות צעירים. שואל אותו יושב-ראש הסיעה שלנו, משה קצב: בבאר-שבע, מה יהיה עם זוגות צעירים? הוא אומר: אין בעיה עם זוגות צעירים. אז יש בעיה או אין בעיה? שיניתם עדיפויות או לא שיניתם עדיפויות?

תשתחררו מתעמולת הבחירות. יש רגע מסוים, חוזרים אל השפיות קצת; אני אומר את זה באופן חיובי.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שרון, אתה כבר לא שר ואני איאלץ להפסיק אותך.

רן כהן (מרצ):

זוגות צעירים לא הצביעו ליכוד כי אין בעיה?

אריאל שרון (הליכוד):

הבאתם את עם ישראל לספור לא את דיביזיות הטנקים של האויב, לא את מספר המטוסים והטילים שלו, הבאתם את עם ישראל לספור את מספר הבתים, הדירות, היסודות, השלדים. במקום לראות את הבנייה האדירה הזאת כגורם לביטחונה ולחזקתה של ישראל, אתם מעוורים את עיני העם בכך שאינכם רואים את העיקר, וזה עיקר חטאה של הממשלה הנוכחית עם כניסתה לתפקידה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה עם הפתרון החברתי?

היו"ר ר' אדרי:

תנו לחבר הכנסת שרון לסיים.

אריאל שרון (הליכוד):

אל תשכחו שהפתעת מלחמת יום-הכיפורים פרצה בממשלת מערך ולא בממשלת ליכוד. גם אז הם היו, הם – אתם, עסוקים בנושאים אחרים, שוליים. מה שמתרחש עכשיו זו מהלומה אנושה לשלטון החוק, ובמיוחד לתקינות הממשל בישראל. הדמוקרטיה מרשה ומאפשרת חילופי השלטון אך ורק על יסודות רציפות הממשל והאחריות הממשלתית. כאשר התחלף השלטון ב-1977 קוימו כל החלטות הממשלות הקודמות, גם אם לא נשאו חן בעינינו. אפשר לשנות מדיניות, אבל ביטול בוטה של החלטות חוקיות מפורשות, אופרטיביות, של ממשלה קודמת – זה דבר הרסני לממשל דמוקרטי.

בתוכנית "מוקד" אמר מר רבין: "ישראל היא מדינת חוק ומכבדת הסכמים בין-לאומיים". כלומר, הסכמים עם ערבים – כן, אבל הסכמים וחוזים שהממשלה הקודמת חתמה עם יהודים ניתן כנראה לבטל בהינף יד.

אני חוזר וקורא לכם: עצרו, אל תניפו את היד ההורסת מפעל בנייה ציוני. לא עשתה זאת שום ממשלה יהודית עד היום, ושום הנהגה ציונית ב-100 השנים האחרונות. כל זמן שלא תעצרו, אינכם ראויים לאמון העם.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת שרון. רשות הדיבור לחבר הכנסת אלי דיין, ואחריו – לחבר הכנסת רן כהן.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אינני מבין על מה הזעקה, אינני מבין מה ההתרגשות.

דן תיכון (הליכוד):

מה עם הכביש לאשקלון?

אלי דיין (העבודה):

מה ההתרגשות? תתרגלו, רבותי, יש ממשלה אחרת בישראל. יש ממשלה עם מדיניות אחרת. מה אתם כל כך מופתעים?

דן תיכון (הליכוד):

מה עם הכביש לאשקלון? גמרו אותו?

אלי דיין (העבודה):

אתם מופתעים? הרי רק לפני שנה, בעת אישור התקציב, ראיתם איך סיעת התחיה אילצה את הממשלה שישבה כאן לתקצב כבישים שלא היה צורך בהם, לא מבחינה ביטחונית ולא משום בחינה אחרת. על חשבון מה? – על חשבון כבישים אדומים, שנהרגים בהם אזרחי מדינת ישראל. מה עשינו בשבוע זה בסך הכול? – תיקון עיוות באופן מינימלי; אותו בזבז של מיליארדים. ואני שומע מחבר הכנסת חנן פורת, רחל מבכה את בניה. האם רחל לא מבכה את 250,000 המובטלים? האם היא לא מבכה 600,000 אנשים שחיים מתחת לקו העוני?

דוד מנע (הליכוד):

תפסיק להשתמש בנתון הזה של 250,000 מובטלים. זה שקר וכזב.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מנע, אני מבקש.

דוד מנע (הליכוד):

אתם משתמשים בנתון שהוא שקר וכזב.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מנע – – –

חנן פורת (מפד"ל):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת פורת, דיברת.

דוד מנע (הליכוד):

אין 250,000 מובטלים.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מנע, איש לא שומע אתכם. אני מבקש שתביאו בחשבון, שאיש לא שומע אתכם. אני מבקש, לא כעת, בסיום דבריו של חבר הכנסת דיין. חבר הכנסת פורת, לא כעת.

חנן פורת (מפד"ל):

תרשה לי משפט אחד.

היו"ר ר' אדרי:

לא כעת. אני מבקש. אני אתן שאלה אחרי דברי חבר הכנסת דיין.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חבר הכנסת פורת, אתה דיברת. לא הפרענו לך.

היו"ר ר' אדרי:

לא כעת, לאחר סיום דבריו של חבר הכנסת דיין.

חנן פורת (מפד"ל):

ילדי אלון-מורה וילדי ברכה – – –

היו"ר ר' אדרי:

לא שומעים אותך. לא קיבלת רשות. אני לא נותן לך. חבר הכנסת פורת, אני לא נותן לך. אני מבקש לשבת.

חנן פורת (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

לא כעת.

אלי דיין (העבודה):

אני שואל ורוצה לדעת, לא יעלה על הדעת, הרי עם ישראל הוא עם אחד. ילדי ישראל – אחד הם. פה שמענו דברי דמגוגיה ומלל של חבר הכנסת שרון, כאילו אנחנו, הממשלה הזאת הולכת להפקיר את הילדים האלה שם. זה לא נכון.

רון נחמן (הליכוד):

נכון מאוד.

אלי דיין (העבודה):

היא הולכת לתקן עיוותים. היא הולכת לדאוג לכל ילדי ישראל.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חנן פורת (מפד"ל):

ילדי אלון-מורה צריכים לעבור כל יום דרך שכם בדרכם לבית-הספר. כביש עוקף-שכם נועד לאפשר להם לעבור בכביש הזה.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת בן-מנחם, אתה לא עוזר לאלי דיין. תן לי לטפל בהם.

חנן פורת (מפד"ל):

--- זו דמגוגיה?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת פורת, אני מבקש ממך להפסיק. איש לא שומע אותך. איש לא מקשיב לך. אני מבקש ממך לשבת.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת פורת, חזקה על יצחק רבין, ראש הממשלה ושר הביטחון, שסלל הרבה כבישי ביטחון, שהוא לא יזניח את נושא הביטחון. אבל מה עם כביש קטן – – –

רון נחמן (הליכוד):

חוצה-שומרון.

אלי דיין (העבודה):

כביש אשקלון-קריית-מלאכי, שנהרגו בו 14 איש?

רון נחמן (הליכוד):

— — —

אלי דיין (העבודה):

ועוד כל מיני כבישים, ומאות מיליונים שאיש לא נוסע עליהם – זה לא דם שצריך להגן עליו?

רון נחמן (הליכוד):

ולמה לא חוצה-שומרון?

אלי דיין (העבודה):

הרי סדר העדיפויות היה משובש.

שאלו יהלום (מפד"ל):

לא משובש.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש מכם, לא נתנו שיפריעו לאיש. אני מבקש, אל תפריעו.

אלי דיין (העבודה):

אם אתם נקראים המחנה הלאומי, הרי אתם צריכים לדאוג לכל עם ישראל. איך אתם דואגים אם במשך שנים הבאתם להתמוטטות חברתית, שחיילים משוחררים אין להם תעסוקה, שבתי אב התביישו, שעולים הגיעו לחרפת רעב, שמערכת החינוך התמוטטה עם ההישגים היורדים שלה? אתם פגעתם בחוסנו של העם הזה מכל הבחינות, ואתם באים היום, אחרי שבוע שהממשלה הזאת התחילה לתפקד באינטנסיביות, וכבר היא חוסכת למעלה ממיליארד שקל בצעד אחד?

עוזי לנדאו (הליכוד):

איפה היא חוסכת?

אלי דיין (העבודה):

היא חוסכת. היו בזבזים של מאות מיליונים בקרוונים, בייבוא דירות, בהקמת מעברות עם תנאים בלתי-אנושיים. בשביל מה צריכים את זה?

עכשיו אתם תתרגלו למדיניות אחרת, תתרגלו לשבת באופוזיציה. נהייתי לשמוע את חבר הכנסת שרון זועם ונואם, ואתם נהנים מנאומו. כך אני רוצה שתישארו – תיהנו מנאומים אופוזיציוניים, ותיתנו לממשלה אחרת למלא את תפקידה ולעשות דברים, לבנות את העם הזה, לבנות את המדינה הזו מבחינה חברתית. הרי אתם יודעים את זה, במערכת הבחירות הסתובבתם בארץ ופגשתם את המובטלים, את העניים ואת הילדים – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

באשקלון היו מעברות במשך 30 שנה.

אלי דיין (העבודה):

כן, באשקלון פגשתם את המובטלים, וכך בקריית-גת ובקריית-שמונה, במעלות ובשלומי. האם שם הם לא בני אדם שצריך לטפל בהם ולדאוג להם לתעסוקה, לחינוך?

רון נחמן (הליכוד):

כמה זמן יהיה הסיפור הזה?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש. עוד מעט אתה תדבר.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת קצב, זה גובל בחוצפה ובחוסר אחריות לומר, שראש הממשלה יצחק רבין מסייע לנשיא בוש במדיניותו כגמול לכך שהוא סייע לו. זה חוסר אחריות.

שאול יהלום (מפד"ל):

זאת אמת.

אלי דיין (העבודה):

מה שסייע לרבין להיות ראש ממשלה הוא רק המחדלים של הליכוד. תודו על האמת, זוהי האמת. רק המחדלים של הליכוד, של ממשלת הליכוד, שראינו אותה בקוצר-ידה, שלא ידעה להתמודד עם כל הבעיות. זה סייע לרבין להיות ראש הממשלה, לא הנשיא בוש.

הצהרנו לפני הבחירות, בלי קשר לערבויות ובלי קשר לשום דבר עם האמריקנים, אנחנו נשנה את סדרי העדיפויות, וציינו זאת במצע. לכן אנחנו מגשימים זאת בימים אלה, ונמשיך להגשים זאת.

אם חבר הכנסת שרון אומר: לא ניתן לכם – על מי הוא מאיים? הרי הוא כבר לא שר הביטחון, אפילו טנקים הוא לא יכול להזיז.

קריאה:

ובשם מי?

אלי דיין (העבודה):

תתרגלו. יש ממשלה נבחרת על-ידי העם, יש לה הלגיטימציה והלגליות לבצע את מדיניותה. אני קורא לחברים במפד"ל, שהם אנשים אחראיים, למתן את המתנחלים.

רון נחמן (הליכוד):

אני מבקש למתן את הדמגוגיה. מספיק עם ההיסטריה הזו.

אלי דיין (העבודה):

לא ילך. הדרך הזו של אלימות לא תעזור. הדרך של איומים על שרים לא תעזור, לא יפחידו אף אחד.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני מודיע בשם המתנחלים.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת נחמן, אתה עוד מעט תדבר, תביע את דעתך.

אלי דיין (העבודה):

זה לא יעזור. הפגנות לא תעזורנה. הפגנות של המתנחלים ייתקלו בהפגנות של אנשי השכונות, ייתקלו בהפגנות של המובטלים.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אתם מתכננים אבטלה?

אלי דיין (העבודה):

הם נהנו משמנת במשך שנים, הם צריכים להבין שהיום האמצעים מצומצמים, המשאבים אינם רבים וסדר העדיפויות יהיה אחר. אנחנו לא נייבש אף אחד, נשמור על ביטחונם, הם יקבלו את כל השירותים. האם ידעתם שתושבי השטחים לא שילמו אפילו אגרת טלוויזיה, עד שהכנסת חוקקה חוק

— — —

רון נחמן (הליכוד):

על מה אתה מקשקש?

אלי דיין (העבודה):

האם אתם יודעים שההקצבה לחינוך לילד בשטחים היא פי-שלושה?

רון נחמן (הליכוד):

שקר.

אלי דיין (העבודה):

בגלל זה ילדים בשכונות ובערי פיתוח לא הגיעו להישגים מינימליים.

רון נחמן (הליכוד):

שקר.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקש שלא להפריע.

אלי דיין (העבודה):

האם זה לא פגע בביטחון העם הזה?

רון נחמן (הליכוד):

שקר.

אלי דיין (העבודה):

אלה הן עובדות. הכנסת היתה צריכה לחוקק חוק ולהעביר אותו בקריאה טרומית, בקריאה ראשונה ובקריאה שנייה ושלישית, כדי שנחמן מאריאל ישלם אגרת טלוויזיה. ואילו תושב קריית-שמונה או שכונת עוני כמוסררה צריך היה לשלם את האגרה.

רון נחמן (הליכוד):

אענה לך אחר כך.

שאול יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת דיין, אם מישהו רצה לשלוח שיק לרשות השידור, הרשות לא היתה מוכנה לקבל אותו.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, אני מבקש ממך לשבת.

אלי דיין (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, תתרגלו, יש ממשלה אחרת, יש מדיניות אחרת, תתרגלו לאופוזיציה. שום דבר לא בווער. יש לנו ארבע שנים כדי להגשים מדיניות אחרת. חלק מכם אמרו בדיונים קודמים: תושבי השכונות וערי הפיתוח תמיד יצביעו בעדנו, ולא משנה מה נעשה. ניתקתם את עצמכם מבעיות העם, ניתקתם עצמכם מהבעיות בשטח. הרי אתם יודעים את האמת. יש בקרבכם ראשי רשויות, ראשי ערי פיתוח, אנחנו יודעים והם יודעים מה עובר על תושביהם, והם רוצים לעזור להם. הם יודעים שאי-אפשר להמשיך במדיניות הבלתי-אחראית שהיתה קיימת, ויש לשנות את סדרי-העדיפויות הלאומיים לטובת העם והמדינה.

לכן יש להסיר את הצעות האי-אמון ולתת לממשלה הזאת לתפקד. הזדרזתם וכבר אחרי שבוע אתם מגישים הצעות אי-אמון, דבר שהוא בלתי מקובל לחלוטין.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת אלי דיין. רשות הדיבור לחבר הכנסת רן כהן, ואחריו – לחבר הכנסת פנחס בדש.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לברך אותך על מינויך לסגן ליושב-ראש הכנסת, וגם על ניהול ישיבה זו, שהיא הראשונה בניהולך. אני מאחל לך ולכנסת הצלחה וקיום דיונים ענייניים ופוריים.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה.

רן כהן (מרצ):

אני רוצה לבקש בשם סיעתי, סיעת מרצ, לדחות, הייתי אומר בעונג, את כל הצעות האי-אמון. הדחייה בעונג היא מסיבות פשוטות מאוד, כי אני חושב שהסיבות שמביאות את המציעים להגיש הצעות האי-אמון הן הסיט שלהם והן התענוג שלנו.

אדוני היושב-ראש, אני חייב לומר כבר בתחילת הדברים, שאני מבין מדוע האופוזיציה מבוהלת, או לפחות חלקה מבוהל, מן העובדה ששולמית אלוני היא היום שרת החינוך והתרבות והספורט בישראל. הסיבה פשוטה מאוד: למעלה מ-2 מיליוני הורים רואים בהיותה שרת החינוך את אחת המהפכות האמיתיות בציבור הישראלי ואת התקווה הגדולה להם ולילדיהם. היותה שרת החינוך היום הוא השינוי המשמעותי מהבחינה החברתית, בעוד הממשלה כולה היא אולי השינוי המהפכני מהבחינה המדינית ומבחינת הסיכויים לשלום.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר באופן הברור והמוחשי ביותר, ההתנחלויות הפכו אבן ריחיים על צוואר עשיית השלום ואבן ריחיים על גרוננו של המשק. לכן הגיוני שהפסקתן היא הגורמת לעם לנשום לרווחה, ולליכוד ולימין – לחוש מחנק. אפילו לא היתה צעקה אחת ברחובות ישראל נגד הפסקת המימון של ההתנחלויות. אדרבה, אנשים שהצביעו ליכוד נשמו לרווחה בגלל העובדה שהממשלה הזאת החליטה להפסיק את ההקצבות להתנחלויות. חלקים בתוך האופוזיציה יודעים, שהמעשה שנעשה בעניין הזה היה מעשה הגיוני מן הבחינה הכלכלית והגיוני מן הבחינה המדינית. לכן, נדמה לי שרק תסכול מביא היום את אנשי האופוזיציה להגיש הצעת אי-אמון.

נשאלנו, הכיצד זה, מה הרווח מהפסקת ההתנחלויות? אדוני היושב-ראש, נדמה לי שרק עיוור וילד או שתום-עיניים או סתום-אוזניים לא יכול לגלות את זה על נקלה. והלוא, עצם החיסכון של מיליארד שקל, שעד היום שרי האוצר והבינוי והשיכון החליטו עליו, והעתקתו מן השטחים לתוך ישראל, גורם לישראלים רבים להרגיש שמחה. על אחת כמה וכמה קבלת תקציב של 4 מיליארדים, ערבויות על 4 מיליארדים, שאתן יהיה ניתן לקיים משק אחר, חינוך אחר, בריאות אחרת, רווחה אחרת במשק הישראלי – אלה הסיבות שגורמות לנו לשמחה.

אני מוכרח לומר, שהקשבת בדריכות לסיטיו של ראש הממשלה לשעבר, חבר הכנסת יצחק שמיר, שאמר שהפסקת הבנייה בהתנחלויות גורמת לו לסיט. אני מוכרח לומר, אדוני היושב-ראש, שהאיש הזה, שמאות אלפי מובטלים, מאות אלפי קשישים, מאות אלפי עולים, מאות אלפי נזקקים, מאות אלפי עניים בארץ הזאת לא גרמו לו לסיט – מעניין מאוד איך הסיטים שלו מתחלקים כאשר מדובר במצוקות של אזרחי ישראל. פתאום הוא קם מחלום מלא סיטים, מתי? כאשר הממשלה החדשה הזו, שנבחרה כדת וכדין, החליטה להפסיק את שוד המיליונים, המיליארדים, מהאזרח הישראלי, ולהעביר את זה להתנחלויות. אז לראש הממשלה לשעבר יש פתאום סיטים. הוא כבר לא יכול לישון בלילות. פתאום הוא התעורר, האיש הרדום הזה. פתאום החליט להתעורר מרוב סיטים.

אני רוצה לומר לו: אדוני חבר הכנסת יצחק שמיר, הסיטים שלך הם התקווה שלנו, של אזרחי מדינת ישראל, משום שעם התקווה הזאת אולי תהיה תעסוקה, יותר חינוך, יותר בריאות ויותר רווחה. אנחנו לא מתכוונים לוותר על המדיניות הזאת רק משום שלך יש סיטים.

אדוני היושב-ראש, נאמר כאן, שרוב שרי הממשלה תומכים במדינה פלשתינית כפתרון. אינני יודע אם זה נכון או לא, אבל אני מניח, שרוב שרי הממשלה הזו אכן מאמינים שמה שצריך לקיים הוא הפרדה בין מדינת ישראל לבין רוב השטחים, אם לא כולם. מה שייסר אותנו במשך 15 שנות הליכוד ו-24 שנות השלטון בשטחים הוא העובדה, שמדינת ישראל הפכה להיות תלויה בשטחים, והשטחים נהפכו לתלויים בנו, כאבן ריחיים על צווארנו וכאבן ריחיים על צווארם.

ולכן, הניתוק הוא אכן מן האינטרס של מדינת ישראל. אמר כאן חבר הכנסת רפאל איתן, שקשה לזהות את האינטרס הישראלי במעשי הממשלה. ומה הוא האינטרס הישראלי, חבר הכנסת רפאל איתן? להמשיך להסתובב בקסבות של שכם ושל ג'נין? להמשיך לשלוח את ילדינו לתוך כל מחנות הפליטים בכל מקום בארץ הזאת? להמשיך לאפשר להם להיכנס לכאן כדי לרצוח? מה שהציבור הישראלי אמר לך, חבר הכנסת רפאל איתן, הוא שהוא רוצה את ההפרדה. לכן הוא העלה את הממשלה החדשה הזאת, לא כדי שאתם מן האופוזיציה תמשיכו להטריד במה שניסיתם להטריד אותנו כל השנים.

רפאל איתן (צומת):

לא הציבור היהודי העלה את הממשלה הזאת, אלא הקולות של הערבים. אתה יכול להמשיך.

רן כהן (מרצ):

אני מקשיב טוב מאוד, ואני רוצה לומר לך, חבר הכנסת רפאל איתן, זו אמירה גזענית. זו אמירה גזענית, מסיבה פשוטה מאוד – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא צודק.

רן כהן (מרצ):

אילו אמר זאת מישהו על היהודים בארצות-הברית, שהם מעלים שלטון כזה או אחר – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא צודק.

רן כהן (מרצ):

– – היינו אומרים שהם גזענים כלפי יהודים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הוא צודק.

רן כהן (מרצ):

מי שבחר את הממשלה הזאת בישראל הם אזרחי ישראל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא. חבר הכנסת רן כהן – – –

רן כהן (מרצ):

אל תגיד לי רן כהן. אל תאמר מי כן ומי לא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רן כהן (מרצ):

או שאתה מחליט שיש שוויון זכויות בהצבעה לכל האזרחים – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רן כהן (מרצ):

— – ואז כל אזרח בוחר לממשלה ולכנסת – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רן כהן (מרצ):

— – או שאתה אומר שאתה רוצה להפריד בזכויות אזרח בין יהודים לבין ערבים, בין דתיים לבין חילונים.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש, חבר הכנסת עוזי לנדאו.

רן כהן (מרצ):

אנחנו לא רוצים להפריד בין אזרח לבין אזרח.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים באמירה ברורה אחת. אני רוצה שאתם, באופוזיציה, תדעו: אנחנו במרצ לא שבעי-רצון, מאוד, מהמשך הבנייה בהתנחלויות, מהמשך הבנייה בשטחים. בעינינו, המשך הבנייה של כ-9,000 יחידות דיור – ואמר כאן שר הבינוי והשיכון, ואני חולק עליו, שלא הפסקנו בנייה של שלדים ולא הפסקנו בנייה של יסודות – אני אומר לכם, שזה יהיה המשך הבנייה לדורות אם הבנייה הזאת תימשך. העברת תושבים נוספים לשם – זה אומר לחנוק את תהליך השלום, זה נקרא להמשיך ולבזבז –

שאול יהלום (מפד"ל):

זה נקרא למנוע מדינה פלשתינית.

רן כהן (מרצ):

– את הכסף של מדינת ישראל בשטחים ובהתנחלויות, ולהמשיך ולהכביד על ביטחונה של מדינת ישראל, משום שזו לא תהיה הענקת ביטחון לא בעת שלום ובוודאי לא בעת מלחמה.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא, זה הפוך, זה למנוע מדינה פלשתינית.

רן כהן (מרצ):

מה שצריך הוא הפסקה מוחלטת של הבנייה שם, ומה שצריך זו הפסקה מוחלטת של הסובסידיות וההנאות שניתנות היום למתנחלים. אין סיבה בעולם לכך שילד בכפר-סבא ישלם בעבור בחינת בגרות 20 שקלים, וילד בהתנחלויות ישלם רק 2 שקלים, כמעט פי עשרה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

תחילו את החוק על – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום.

רן כהן (מרצ):

אין סיבה בעולם שיקבלו הלוואות מקום ענקיות בהתנחלויות, ואילו זוגות צעירים בישראל יצטרכו לממן מכיסם ומעתידם ומעתידי ילדיהם את הרכישה של הדירות.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אלה שטויות, זה לא נכון. הוא לא יודע על מה הוא מדבר.

רן כהן (מרצ):

הפרזיטיות הזאת של המתנחלים תיפסק. אנחנו, מרצ, נעשה הכול בתוך הממשלה הזאת כדי שהשוד הזה ששדד את המדינה ייפסק לחלוטין. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. חבר הכנסת פנחס בדש, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יצחק לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

תציע אי-אמון, חבר הכנסת רן כהן. נורא מה שממשיך להיות.

פנחס בדש (צומת):

אדוני היושב-ראש, אתה בפעם הראשונה על הכיסא הזה, ואני בפעם הראשונה על הדוכן הזה. אני יודע שבפעם הראשונה, בדרך כלל בנאום ראשון, אין קריאות ביניים. אבל אין מי שיצחק פה קריאות ביניים, ולכן אני מניח שלא יהיו לי בעיות.

רפאל איתן (צומת):

אני אקרא לך קריאת ביניים.

פנחס בדש (צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, טרם כניסתי לכנסת תהיתי רבות מה יהיה טיבו של נאומי הראשון מעל דוכן זה. אני מודה שהדבר האחרון שעלה בדעתי היה, כי כבר בנאומי הראשון איאלץ לעמוד כאן ולקרוא לחברי, חברי הכנסת, להצביע אי-אמון בממשלה. לצערי, המעשים שנעשו על-ידי הממשלה בשבועיים האחרונים הם כה חמורים, עד כי אין לי מנוס מלעשות כן, וזאת פחות מחודש מאז החלה הממשלה את תפקודה.

בחודש האחרון הספיקה הממשלה לתת לכל מי שעדיין לא יצא מהאופוריה בעקבות "המהפך" שיעור מאלף, שילמד אותו אחת ולתמיד מה הוא הכיוון שאליו שואפת הממשלה, אשר כל מהלכה נובעים מהניסיון הנואש לשמור על הקואליציה השבירה והבלתי-אפשרית בין הקצוות המנוגדים, ומניסיון מעורר רחמים להתרפס בפני האומות הערביות.

הנה כי כן, החליט שר השיכון, שאיננו כאן כרגע, להפסיק לאלתר את הבנייה ביהודה ובשומרון, בגליל ואף בבאר-שבע ובדרום. התירוץ הקלוש והבלתי-משכנע שניתן לעם: בעיות תקציביות ושינוי סדר העדיפויות הלאומי.

האם ניחן שר השיכון בזיכרון כה קצר, עד שהוא מתקשה לזכור את דבריהם של חברי מפלגתו מעל בימה זו אך לפני שנתיים, כאשר גל העלייה איים לשטוף את הארץ בנחשול אדיר של עולים?

אני רוצה להזכיר לכם, אדוני ראש הממשלה וכבוד השר, כי כאן, מעל דוכן זה, יצאתם חוצץ נגד שר השיכון דאז על שייבא קרוונים כאמצעי דיור זמניים. טענתכם היתה, כי הקרוונים ייהפכו למעברות שנות ה-90, וכי העולים שייכנסו אליהם לא יזכו לעולם לראות את הדרך החוצה. אכן, נבואה נזרקה מפיכם.

הנה, שנתיים לאחר אותו נאום, זכיתם והקמתם ממשלה. אגב, חבר הכנסת רן כהן יצא, אבל גם המהפך היה בגלל הפיצול שהיה בימין. אני חושב שהימין הפסיד ארבעה או חמישה מנדטים כתוצאה מהפיצול, כך שבצד הקולות האבסולוטיים העם עדיין לא החליט לעשות את המהפך הזה. העם עדיין החליט להצביע ימין.

שנתיים לאחר אותו נאום זכיתם והקמתם ממשלה, ובה יושבים כל אלה שעמדו כאן אז וזעקו מרה, ובמו ידיכם חתמתם על גזר-דינם של העולים להישאר לשארית חייהם במעברות.

התירוץ שניתן להחלטה אומללה זו על-ידי ראשי העבודה הוא "שינוי סדר העדיפויות הלאומי". על איזה סדר עדיפויות אתה מדבר, אדוני ראש הממשלה? האם סדר העדיפויות הלאומי הוא כזה, שיש להעדיף את חילוץ של קופת-החולים מהמשבר, שאליו היא נקלעה כתוצאה משחיתות בת עשרות שנים, על הסיכוי שנשאר לעולה חדש, אשר בגיל 55 עזב מאחוריו את כל רכושו בחוץ-לארץ, לצאת ממעגל העוני ולהגיע לדירה מכובדת משל עצמו?

אדוני ראש הממשלה, אם לפני שנתיים האשמתם, אתה וחבריי, את הממשלה כי היא מניחה פצצת זמן בעצם הקמת שכונות הקרוונים, הנה אתם באים ומדליקים את הפתיל שיפוצץ פצצה זו.

כדי להראות מה עלול לקרות בשנים הקרובות, אני רוצה להביא דוגמה מחיי היום-יום בבאר-שבע. רק לפני שנה היו דמי השכירות בבאר-שבע כ-550 דולר לדירה. כיום, בעקבות הבנייה המואצת, ירד שכר הדירה לכ-300 דולר לחודש. הסיבה לכך, כמובן, נעוצה בהיצע ובביקוש. הישג זה עשוי לרדת לטמיון בעקבות גזירות הקפאת הבנייה.

הממשלה, ובראשה ראש הממשלה, מדברת על העברת מפעלי התעשייה הצבאית לנגב, ומקווה אני שהיא תעמוד בהבטחה זו בדחיפות המרבית. אולם במחיר יד היא גם חוסמת את האפשרות של הנגב לקלוט אותם עובדים, כי האוכלוסייה, מחוסר דיור, תישאר מרוכזת בגוש-דן, ואלפי העובדים ייסעו יום-יום לנגב. האם זה חלק משינוי סדר העדיפויות הלאומי? האם המלחמה האחרונה לא הוכיחה את הצורך המיידי בפיזור האוכלוסייה – ממרכז הארץ, לנגב, לגליל וליהודה ולשומרון?

אדוני ראש הממשלה, האם הממשלה מתכוונת לדאוג לפיתוח הנגב, המהווה כ-60% משטח מדינת ישראל? אם כן, אל תעצרו את הבנייה בנגב.

בהתחלה נראה היה כי אנו עומדים באמת בפתחו של עידן חדש. הנה, הנשיא מובארק מואיל לקבל בלשכתו את ראש הממשלה לאחר שמונה שנות החרמה. הנה, זכינו לביקורו המכובד של מזכיר המדינה האמריקני. הנה, תגובות של שביעות רצון בעולם הערבי על שלוחותיו השונות. אופוריה של ממש.

אולם תוך זמן קצר התבררה לנו משמעותו המלאה של המחיר שאותו אנו נדרשים לשלם בעבור העלייה הקצרה של קרננו בקרב העולם הערבי. רק תם לא יבין כי השומע מצהלות במחנה האויב ימהר ויבדוק בכליו.

הממשלה הוסיפה ואותתה לעולם, כי היא מעדיפה העתקת מגורי יהודים מיהודה ומשומרון על דיכוי ביד קשה של המהומות המלוכות על-ידי פורעי חוק ומרצחים, שאינם חסים גם על בני עמם. הממשלה אותתה לעולם איתותים של חולשת הדעת והרוח, ואל נופתה אם בעקבות איתותים אלה יופעל בעתיד הקרוב ביותר לחץ כבד על ישראל בעולם להוסיף עוד כהנה וכהנה ויתורים. ואולי לא ירחק היום וגם חבלי ארץ אשר מעולם לא חלמנו שיהיו נושא למשא-ומתן ימצאו עצמם על שולחן הדיונים.

חברי הכנסת, את המגמה הזאת אני קורא לכם להפסיק. יש להראות לעולם ולממשלה, כי לא תיכון בארץ ממשלה המפקירה את אזרחיה, ולא תיכון ממשלה המעדיפה את אויבי המדינה המוצהרים על אזרחיה הנאמנים.

אני קורא להביע אי-אמון לממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת בדש. אני מברך אותך על נאום הבכורה שלך, ואני מאחל לך כהונה מוצלחת ופורייה. תודה לך.

פנחס בדש (צומת):

תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת יצחק לוי, ואחריו – לחבר הכנסת רון נחמן. בבקשה.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה לברך אותך, אדוני היושב-ראש, על כהונתך החשובה כסגן יושב-ראש הכנסת. אתה בוודאי תוסיף כבוד לבית.

שנית, אני רוצה לברך את חבר הכנסת פנחס בדש, המכונה פיני, על נאומו הראשון ועל הופעתו הראשונה. חבר הכנסת בדש הוא איש הנגב, העמל הרבה מאוד למען בניין הנגב. הוא ראש המועצה המקומית עומר. אנחנו כולנו בטוחים שתתרום לא רק בנושא הנגב, אלא בכל הנושאים שתעסוק בהם תראה את יכולתך, כפי שהראת אותה במועצה בעומר.

אדוני היושב-ראש, לפני שאתחיל את דברי, אני תמה על כך שאין אף לא אחד מנציגי הממשלה ששומע את הדברים. תמיד היה מקובל, שבדיון בהצעות אי-אמון לפחות אחד מנציגי הממשלה היה יושב ושומע כדי להתייחס.

שאלו יהלום (מפד"ל):

הם עסוקים בהקפאות.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני הייתי מציע ליושב-ראש הישיבה אולי להפסיק את הישיבה לכמה דקות עד שמישהו מהממשלה ייכנס, ואז נמשיך את הדיון. אינני חושב שיש טעם. חבל שזהו יחסה של הממשלה לכנסת. אם כך מתחילים – זה מצער. האם אתה מקבל את הצעתי?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת לוי, אני מבין ללבך ואני חושב שאתה צודק. אדאג לכך שבתוך עשר דקות מישהו מהשרים יהיה כאן.

יצחק לוי (מפד"ל):

אם כך, אולי אמתין?

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא. אני מבקש להמשיך.

פנחס בדש (צומת):

תצביע עכשיו.

היו"ר ר' אדרי:

אם בתוך עשר דקות לא יהיה נוכח כאן שר, נצטרך לשקול את המשך הישיבה. בבקשה, אדוני, חבר הכנסת לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

טוב, אם זו החלטתך – אכבד אותה. אבל הייתי רוצה שכל הדברים, דברי כולם, יישמעו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין ללבך, ואתה בהחלט צודק בסוגיה הזאת.

יצחק לוי (מפד"ל):

תודה. ובכן, אדוני היושב-ראש, האמת היא שלא התכוונתי לדבר בנושא המדיני אלא בנושא החינוך, בנושא מינויה של הגברת שולמית אלוני כשרת החינוך. אבל איני יכול שלא להתייחס לדברי ההסתה הפרועים שנאמרו כאן כנגד מתיישבי יש"ע.

דבר ראשון – אני רוצה להודיע כאן שמתיישבי יש"ע הם לא אנשים אלימים, מתיישבי יש"ע הם לא אנשים מאיימים, מתיישבי יש"ע הם לא אנשים שעוברים על החוק. אם אתם תראו, באחוזים, כמה תיקים יש לאנשי יש"ע וכמה תיקים יש לשאר האוכלוסייה בארץ – הרי תלמדו את יחס מתיישבי יש"ע אל החוק. האיומים לא באו מהם. ואם באו מהם, הרי זה חריג. אני מאמין שהם לא באו מהם. האנשים הם אנשים אוהבי ארץ-ישראל, חלוצים, מתיישבים, וצריך להתייחס אליהם בכל הכבוד, ולא כפי שהוסת נגדם כאן על-ידי חבר הכנסת רן כהן ועל-ידי חבר הכנסת אלי דיין. זו היתה בושה וחרפה לכנסת לשמוע התייחסות כזאת לחלק חשוב כל-כך של אזרחי ישראל.

דבר שני – מתיישבי יש"ע רוצים לשלם את כל האגרות המוטלות על כל אחד מאזרחי המדינה. אדרבה, תנו להם לשלם אותן. הדבר תלוי רק בדבר קטן אחד: להחיל את החוק על יש"ע. זה הכול. הרי השמאל, שבא ואומר כאן – – –

חיים אורון (מרצ):

אפשר לשאול שאלה בלי להפריע לך?

יצחק לוי (מפד"ל):

ברשות היושב-ראש, כמובן.

היו"ר ר' אדרי:

אם אתה מסכים – בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אני חבר ועדת הכספים. אני זוכר מה היה עד שהעברנו את הצעת חוק הרדיו והטלוויזיה, איך "תקעו" לנו. היה עניין ההשקעות ברשויות המקומיות. תשגיח בעניין הזה טיפה. עכשיו הלובי דואג כמה שפחות.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני רוצה להיות אחראי לכל מלה שאני אומר. חבר הכנסת אורון, המתיישבים ביש"ע הם אזרחים ישראלים, הם רוצים להרגיש אזרחים ישראלים לכל דבר, גם לזכויות וגם לחובות.

חיים אורון (מרצ):

לזכויות.

יצחק לוי (מפד"ל):

לא נכון, זה לא כך. לכן אני אומר לך כאן: אנשי יש"ע ישלמו את כל מה שצריך, רק תחילו את החוקים הנכונים, זה הכול.

קריאה:

תחילו את החוק הישראלי.

יצחק לוי (מפד"ל):

החוק הישראלי יחול עליהם, אז הם ישלמו את הכול. תאמר לי, למה יש הבדל בין ערבים לערבים? למה יש ערבים שמשלמים הכול וערבים שלא? זה עניין של חוק. אותו דבר לגבי יהודים ישראלים, אזרחים ישראלים. תחיל את החוק על יש"ע – ישלמו הכול. אין שום בעיה, אין כאן שום רצון להתחמקות, אין רצון להתעשר, אין רצון לעשוק; זה לא נכון. היהודים האלה נושאים בחובות כמו בכל דבר ובכל עניין. אדרבה, יהיו החוקים הנכונים, הם ישלמו הכול.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אורון, שאלת, אני מבקש.

יצחק לוי (מפד"ל):

והדבר השלישי – – –

עוזי לבדאו (הליכוד):

ראוי לשאול את חבר הכנסת אורון, האם חברי הקיבוצים עומדים בכל התשלומים?

יצחק לוי (מפד"ל):

בנושא הזה אני באמת לא בקיא כל כך, לכן אינני יכול לשאול, אבל, אדרבה, אם אתה רוצה לשאול אותו, שאל.

הערה שלישית בנושא ההסתה הזאת. אנשי יש"ע סומכים על מה שאמר ראש הממשלה, מר רבין, שהוא ישמור על ביטחונם. וכאן אני מעריך מאוד את אנשי מרצ על יושרם. אני מתפלא על ראש הממשלה במה שהוא אומר ועל הממשלה במה שהיא עושה. אנשי מרצ באים ואומרים: רבותי, רוצים להקים מדינה פלשתינית. כל יישוב מפריע, כל תושב מפריע, העניין ברור, העניין פשוט. זה לא המנדט שהממשלה קיבלה מהציבור. המודעות של מר רבין בתעמולה שלו היו לא ימין ולא שמאל, ומר רבין פנה לשמאל בעניין הזה. אבל לי אין טענות לאנשי מרצ. ודאי שהם מעוניינים להוריד את היישובים, הם מעוניינים שיהיו כמה שפחות מתיישבים. לא כך אומר ראש הממשלה. ראש הממשלה אומר: אנחנו נדאג לביטחונם של היהודים, אנחנו לא רוצים להוריד שום יישוב.

אני רוצה לומר לכם מה המשמעות של ביטול כביש עוקף-שכם. המשמעות של ביטול כביש עוקף-שכם היא – הורדת ארבעה-חמישה יישובים די בקרוב. אני מדבר על אלון-מורה, על ברכה, על איתמר, תל-חיים, על יצהר. חבר הכנסת זוללי, הרי אתה מכיר את השטח, ולכן אין לי ויכוח אתך על ידיעת השטח. גם אם אתה בא מירושלים, גם אם אתה בא מתל-אביב, גם אם אתה בא מהצפון, כדי להגיע ליישובים אלה, אתה צריך לעבור דרך שכם. זה גוש שנמצא על גב ההר, שחייבים לעבור דרך שכם כדי להגיע אליו. בוא נאמר, שתצליחו ותהיה אוטונומיה – אני מקווה שלא, אני מתפלל שלא – האוטונומיה לדידכם היא לא הורדת יישובים. האוטונומיה לדידכם היא השארת כל היישובים. אתה צריך לדאוג שאותם יהודים יוכלו לנסוע בבטחה, ולא דרך האוטונומיה. גם אם האוטונומיה תהיה מוגבלת, אתה יודע מה יהיה בתוך האוטונומיה. הרי אתם רוצים לתת ביטחון פנים לאנשי האוטונומיה, אתם רוצים לתת משטרה בשכם, אתם רוצים לתת חוקי עזר עירוניים בשכם – איזה יהודי ייסע בתוך שכם, כדי שיעצר על-ידי שוטר פלשתיני ויוכנס ל-48 שעות במעצר, כי הוא עבר ב-10 קילומטרים את המהירות המותרת?

רבותי, הקפאת הכביש עוקף-שכם היא, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, הורדת ארבעה-חמישה יישובים, וכך גם הקפאות אחרות. לכן אני אומר: חבל לאחז את העיניים. הסיבה אינה כלכלית, הסיבה להקפאה היא סיבה מדינית. ואני חושב שהמערך גם הוא רוצה לראות כמה יישובים יורדים משם, אבל אתם לא אומרים את זה. אתם אומרים: אנחנו נשמור על כל היישובים. תפסיק את סלילת כביש עוקף-שכם – הורדת את כל יישובי גב ההר. זה ללא שום ספק כך, וזה מה שצריך לומר, ולא להטעות. אז מה אם אמרתם לפני שבועיים? אז מה אם תעשו בעוד שנה כל מיני דברים שאמרתם לפני שבועיים?

אנחנו נמשיך להגיש הצעות אי-אמון עד שהממשלה הזאת תיפול. זו לא תשובה כלל, שאמרתם לפני שבועיים.

אני רוצה, בדקות שנותרו לי, אדוני היושב-ראש, להתייחס לעניין מינויה של גברת אלוני לשרת החינוך והתרבות. הנה, היה כאן שר אחד והוא חלף עבר. חבל שלא עיכבת אותו, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

כן, יש עוד כמה דקות.

יצחק לוי (מפד"ל):

דווקא הדברים שאני רוצה לומר, היו אולי נעימים לאוזניו. באמת חבל.

אדוני היושב-ראש, שרת החינוך והתרבות, גברת אלוני, שלחה מכתב מלבב לסיעת יהדות התורה ולמועצת גדולי התורה, ובו היא מבטיחה, שלא ייפגע לימוד המורשת, ועל סמך זה היא רוצה לשכנע מישהו, שהיא באמת מתקנת מה שהיא חושבת לעשות. קודם כול, אני רוצה לומר, שהיא באמת לא תפגע בלימוד המורשת. אני מאמין לה. גברת אלוני איננה שקרנית, חלילה. היא לא כוזבת בדבריה. היא אמרה שהיא תמשיך בלימוד המורשת, היא תמשיך בלימוד המורשת. היא לא העזה לכתוב, שתמשיך בלימוד מורשת היהדות; היא לא העזה לכתוב, שתמשיך בלימוד מורשת התורה; היא לא העזה לכתוב, שתמשיך במורשת דת ישראל, חס ושלום.

היו"ר ר' אדרי:

הנה, שר הפנים הציל את הממשלה.

יצחק לוי (מפד"ל):

כבוד השר דרעי, אני שמח שאתה כאן, בעיקר כדי לשמוע את סוף נאומי.

היא לא כתבה כך בדברים. היא כתבה, שהיא תמשיך בלימוד המורשת. ואמרתי שאני מאמין לה, שהיא תמשיך בלימוד המורשת. אנחנו יודעים מהי המורשת שמלמדת חברת הכנסת אלוני, או שרוצה ללמד חברת הכנסת אלוני. המורשת שלה היא, שהיהדות היא דבר פלורליסטי, היא דבר פתוח. כאשר תשאלו את חברת הכנסת אלוני, האם כדי להיות יהודי צריך לעבור גיור – לא ולא, אין צורך, מי שרוצה יהיה יהודי.

אדוני, כבוד השר דרעי, אנשי סיעתך עמדו הרבה פעמים על נושא הגיור, אתם נלחמתם למען הגיור, כמעט פרשת מהממשלה בגלל נושא הגיור, והנה אני אומר לך: כך היה, כך היה בעבר, השר פרץ פרש מהממשלה, או פרש מתיק הפנים בגלל נושא הגיור. והנה, עכשיו באה שרת החינוך ומחנכת הלכות גיור חדשות. אלה הלכות הגיור: מי שבא ואומר שהוא יהודי, הוא מגוייר, וזה מה שיילמד בבתי-הספר. אני לא יודע אם היא תצליח לשנות את החוק, אני מקווה שלא. אבל זה מה שיילמד בבתי-הספר. וכך הלאה בכל עניין.

שרת החינוך אינה אומרת, שהיא אינה שומרת שבת. היא שומרת שבת על-פי דרכה. לשמור שבת – זה לנסוע אל הים, זה לשחק טניס; לשמור שבת – זה לנסוע למשפחה וכדומה. זו שמירת שבת. זה לא כמו בעבר, כשהיה ברור, שיש מי ששומר שבת ויש מי שאינו שומר שבת. היום גם זה נחשב לשמירת שבת על-ידי שרת החינוך. וזהו המסר שהולך.

אני חושב שלא רחוק היום, שבו שרת החינוך תבוא ותגיד מעל הדוכן הזה, או מעל כל דוכן אחר, שצריך לתת הכרה לרפורמים. והיא תילחם על זה, והיא כבר התחילה להילחם על זה.

אדוני שר הפנים, אתה נותן יד לדבר כזה? אני יודע שיש חילוקי דעות בינינו בכל מיני עניינים, אבל בזה אין חילוקי דעות. בזה שה"שולחן ערוך" מחייב, אין חילוקי דעות. בזה שאנחנו צריכים בכל אופן לעשות הכול כדי שמדינת ישראל תהיה מדינה יהודית ככלל, לא רק בדאגה לחלק מהציבור, אלא ככלל, זה דבר שאני חושב שמוסכם עלינו. אם כן, איך אפשר לשבת בממשלה עם שרת חינוך, שהיא אשה הגונה, שהיא אשה ישרה, ודווקא בגלל זה היא אומרת את דעותיה, ואנחנו יודעים את דעותיה, ואנחנו יודעים איזה הרס היא הולכת להביא?

לכן, אדוני היושב-ראש, סיעתנו כמובן תצביע אי-אמון בממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת יצחק לוי. רשות הדיבור לחבר הכנסת רון נחמן, ואחריו – לחבר הכנסת נסים זוילי. בבקשה, חבר הכנסת רון נחמן.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זהו נאומי הראשון במליאה, ואני מתרגש מעט, לא מהמעמד ולא מאימת הקהל. נרגש אני כשאני מביע אי-אמון בממשלה חדשה זו, שביצוע מדיניותה יש בו כדי להביא בידועין לחיסולנו, אזרחים ישראלים בני-חורין ושווי זכויות של מדינת ישראל.

מעשיה של ממשלה זו, מאז כוננה, מנוגדים תכלית הניגוד להצהרותיה של מפלגת העבודה לפני הבחירות. אינני חולק על זכותה של ממשלה לקבוע מעתה ואילך את עדיפותיה. אולם לא יעלה על הדעת, ששינויים כאלה ייעשו רטרואקטיבית, בחקיקה רטרואקטיבית פסולה.

ממשלה אשר מתקפלת מהתחייבותיה לחוזים חתומים ומנצלת פרצה משפטית כדי לברוח מהתחייבותיה אלה יוצרת נורמה חדשה, שאזרחי מדינת ישראל, אדוני שר האוצר, לא יוכלו לקבל. ומה יגידו קבלנים בעתיד, כאשר תזדקקו להם, בגלי העלייה הנוספים שיגיעו? מי יסמוך עליכם, כאשר אתם מבטלים היום בהינף קולמוס חוזים חתומים? איזה מין נורמה היא זאת?

אדוני היושב-ראש, ממשלה זו איננה ראויה לאמון הכנסת. זו ממשלה הפועלת על-פי התוכניות והרעיונות של דדי צוקר ויוסי שריד, ואת לוח הזמנים שלה מתכנן ג'יימס בייקר – והידיים, ידי פואד ובייגה שוחט.

למחרת הקמתה, החליטה הממשלה להקפיא את הבנייה ביהודה, בשומרון ובעזה ולייבש את תושבי היישובים; כן, לייבש. השיטה: זבנג וגמרנו. גומרים בהבל דיו מפעל התיישבותי ציוני.

שרי ממשלת ישראל, כאן מסביב לשולחן הזה – חלקם לא ביקרו מעולם ביהודה, בשומרון ובעזה, ואחרים הדירו רגליהם משם באופן הפגנתי במשך השנים האחרונות – מקבלים החלטות חפזות, לא רציניות, מדברים אל התקשורת ומתעלמים מאתנו, האנשים החיים בשטח. זו רשעות לשמה.

אדוני היושב-ראש, אנו מתנגדים לכל אחת מההחלטות של הממשלה. אנו מתנגדים לכל ההחלטות שהממשלה כבר קיבלה. אנחנו ניאבק במסגרת החוק נגד עקירת כל עץ, נגד הפסקת הסלילה של כל כביש, נגד ביטול חוזים לבניית בתים ביהודה, בשומרון ובעזה ונגד פגיעה בתושבים.

טוב שישנו כאן הרב השר דרעי, לפחות הוא מציל את כבוד הממשלה.

היו"ר ר' אדרי:

יש עוד שר אחד. יש עוד שני שרים.

רון נחמן (הליכוד):

כבוד השר פרופסור שמעון שטרית.

ממשלת דדי צוקר ופואד, לא קיבלתם מהעם הזה מנדט לייבא מחדש את "הספר הלבן"; לא, לא קיבלתם.

אדוני ראש הממשלה, אני מסתכל עליך, לפני הבחירות דיברת על שינוי סדרי עדיפויות. כן, זה מה שאמרת: שינוי סדרי עדיפויות. לא דיברת על הקפאת יישובים וגם לא דיברת על ייבוש התושבים. מדוע לא הצהרת על כוונותיך בתעמולת הבחירות? אולי משום שידעת שמפלגה שתצהיר על כוונה להקפיא יישובים ולייבש את תושביהם לא תקבל מנדט מהעם לעשות כן.

הממשלה הזו פועלת בשיטת ההלם, כדי לגרום להתרופפות יכולת העמידה של רבבות המתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה, והיא מחזיקה בהם כבני ערובה בעבור חופן דולרים.

אני חוזר ושואל אותך, אדוני ראש הממשלה, מדוע תהיה זכות לערביי ישראל להתיישב ולבנות כאוות נפשם בכל שטחי ארץ-ישראל המערבית בתוך "הקו הירוק" וביהודה, בשומרון ובעזה גם יחד, בה בשעה שלנו, אזרחי ישראל, הגרים באזורים אלו, לא יותר הדבר? האם זו הבטחת השוויון המלא לכל האזרחים, שנאמרה בקווי היסוד של ממשלתך?

לא די שאתם מתנכלים לפיתוח היישובים, תחת הססמה של קביעת סדרי עדיפויות – אתם הולכים לפגוע בכל אותם אלפי זוגות צעירים יוצאי שכונות המצוקה, אשר עזבו את ערי השפלה הצפופות והתיישבו בערי השומרון.

וזו תשובתי לך, אדוני שר השיכון: כל התושבים, למעלה מ-60%–70% מתושבי יהודה, שומרון ועזה הם בוגרי השכונות ויוצאי שכונות הפיתוח.

במי אתם פוגעים? אתם פוגעים בעשירים? במיליונרים? בעשירון העליון? אולי תבדקו לפני קבלת החלטות, מי היא האוכלוסייה שבה אתם פוגעים? אולי תסתכלו בעיניים לתושבים קשי יום שבהם אתם מתכוונים לפגוע?

האם סל השירותים השכונתי, כפי שכתבתם בקווי היסוד, העונה על צרכי החינוך, הבריאות, הרווחה ותרבות הפנאי, יחול גם על תושבי יהודה, שומרון ועזה לפי קווי היסוד?

כשיחודש מפעל ההזנה, בהתאם לקווי היסוד של הממשלה, האם יחול גם ביהודה, בשומרון ובעזה? אם כן – מה טוב. אם לא – במה פשעו ילדינו, שנולדו ב-15 השנים האחרונות ביהודה, בשומרון ובעזה? מה תאמר להם, סבא יצחק, לאותם ילדים?

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, להקפיא את הבנייה ולומר כי היא תתאפשר רק בהתאם לשיעור הגידול הטבעי – זו אמירה גזענית. איך אפשר לפגוע בתושבים היהודים חסרי הזכויות הישראליות ביהודה, בשומרון ובעזה לקראת מהלכי האוטונומיה, ומה ההיגיון המדיני בכך, כאשר בו-זמנית מוסיפים על זכויותיהם של הערבים? את אלו מרוממים ואת אלה מדכאים?

לייבש את התושבים, לגרום להם לעזוב את מקום מגוריהם ולמנוע ממתיישבים חדשים להגיע לאזור – זהו בעצם ניסיון לגרום לטרנספר מרצון של יהודים. והלוא אתם מתנגדים לטרנספר של ערבים, כמובן, ומדוע הוא מותר כלפי יהודים?

טלב אלסאנע (מד"ע):

תפסיק עם הגישה הגזענית שלך.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לכאורה, הקפאת הבנייה וייבוש התושבים, זקניהם, נשיהם וטפם, נועדה לממש צרכים כלכליים, אבל, אני בטוח, שמטרתה לכסות את חובות קופת-חולים, כ-3 מיליארדי שקלים, לפי מה שידוע היום, ועוד מה שלא ידוע.

אברהם הירשזון (הליכוד):

5 מיליארדי שקלים.

רון נחמן (הליכוד):

5 מיליארדי שקלים, ואולי יותר: לממן את גירעונות קרנות הפנסיה של ההסתדרות, העומדות בפני קריסה, ולכסות את חובות הקיבוצים – כ-10 מיליארד שקלים נוספים.

אדוני ראש הממשלה, הרי גם אם תייבש את כל המדינה, לא תמצא מקורות פנויים לכל אלה.

אדוני היושב-ראש, ביטול בנייתן של אלפי יחידות דיור וביטול החוזים שכבר נחתמו עלולים לגרום למיתון עמוק בענף הבנייה ובתעשיות הנלוות ולפיטורים מידיים של אלפי עובדים, דבר העומד, כידוע, בניגוד לקווי היסוד של הממשלה. ומכאן, מה שעשיתי עם כל חברות הבנייה, הן יתבעו את הממשלה תביעות משפטיות כדי למנוע זאת.

היו"ר ר' אדרי:

שמונה דקות.

רון נחמן (הליכוד):

נאום ראשון, תן עוד דקה. עשה ג'סטה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

עשה לו ג'סטה, בין כך ובין כך הולכים לייבש אותו.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

והלאה, לראשונה בהיסטוריה מתערבות מדינות זרות במדיניות הפנים של ישראל, משום שהממשלה הזאת משדרת כלפי העולם כניעה לווייתורים מרחיקים לכת: לממש את גבולות מדינת ישראל לפני משא-ומתן על הסדר הקבע. עצוב לראות את נשיא ארצות-הברית מחזיק את שיק הערבויות בכיסו, והממשלה הנוכחית מוכרת חלקי ארץ-ישראל, יישובים ותושבים כדי לזכות בשיק. זהו הימור על ביטחונה של מדינת ישראל בעתיד.

לידידי, חברי הכנסת של ש"ס: אתם חוזרים ואומרים, כי כל אחד מכם נשמע להחלטות מועצת חכמי התורה. אני רוצה לשאול אתכם: מי הם הרבנים שהתירו לכם לוותר או לפגוע במקומות קדושים ליהודים תמורת דולרים, לא הסכם שלום? אמרו כאן מעל הדוכן, מי הם הרבנים שהתירו לכם לאפשר שיניפו את דגל אש"ף מעל מערת-המכפלה תמורת ערבויות? היכן הבטחותיכם מלפני הבחירות לבוחרים? הרי תצטרכו להביט בעיני אלה ששלחו אתכם לבית הזה. מה תאמרו להם כאשר תצביעו אמון בממשלת בייגה-בייקר, המתכננת לייבש תושבים בארץ-ישראל?

אדוני היושב-ראש, חזית ארץ-ישראל, שבמרכז הליכוד, תנהל מאבק בלתי מתפשר כדי לבטל את גזירות פואד ובייגה שוחט. אתם תלמדו בקרוב מאוד, מה רב כוחו של המחנה הלאומי, הציוני, היהודי. נאמני ארץ-ישראל, במפלגותיהם השונות, ילכו מעיר לעיר, מבית לבית. נסביר, נדבר ונגייס מאות אלפי פעילים אשר יסכלו את תוכניות הממשלה. לא ניתן לכם להניח יסודות להקמתה של מדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון, צעד לחיסולה של מדינת היהודים היחידה בעולם.

אדוני היושב-ראש, ממשלה אנטי-ציונית זו אינה ראויה לאמון הכנסת. תודה רבה על שתי הדקות שגזלת מכל הנוכחים שאינם. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת רון נחמן. אני רוצה לברך אותך על נאום הבכורה שלך, ומאחל לך מושב מוצלח וגם פורה וגם כהונה של ארבע שנים. תודה רבה.

אני מזמין את חבר הכנסת נסים זיילי, ואחריו – את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

נסים זיילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית אני רוצה לברך את חבר הכנסת רון נחמן על נאומו הראשון, ומאחל לו הרבה מאוד נאומים נוספים והשתתפות פורייה בעבודת הכנסת.

רבותי חברי הכנסת, מדיניות ההתיישבות של ממשלות ישראל היתה מאז ומעולם מכשיר בידי הדרג הפוליטי להשיג יעדים ארוכי-טווח של מדינת ישראל. אם אנחנו לוקחים רק את ההיסטוריה הקרובה, מאז 1977, כשהליכוד עלה לשלטון – ראינו מדיניות התיישבות ברורה, מוגדרת ממוקדת, שכל יעדה היה להביא לפיתוח מואץ של אזורים שממשלות הימין רצו להפוך אותם לחלק בלתי נפרד של מדינת ישראל.

אני לא מבין מה ההיתממות היום, כשעולה ממשלה אחרת לשלטון ואומרת: אני רוצה לקבוע מדיניות התיישבותית אחרת. אני רוצה לקבוע סדרי עדיפויות אחרים. אני רוצה להזכיר, שמ-1977 הושקעו מיליארדי דולרים ביהודה, בשומרון ובעזה על-ידי ממשלת הליכוד, משום שממשלת הליכוד קבעה: זהו היעד הלאומי המרכזי שאליו אני רוצה היום להזרים משאבים ממלכתיים. לא הביאו בחשבון, שבאותה תקופה ייבשו את הנגב, לא הביאו בחשבון שבאותה תקופה בגליל נעשה הפיתוח בקצב הרבה יותר אטי, לא הביאו בחשבון – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

גם בנגב אתם מקפידים וגם בגליל.

נסים זיילי (העבודה):

חשבתי שיש נוהג, שבנאום הראשון לא מפריעים.

לא הביאו בחשבון שבעצם הקצאת משאבים לאומיים באה תמיד על חשבון נקודות ומוקדים אחרים של צרכים. לכן, ידוע שבאותן שנים שבהן השקיעו מיליארדי דולרים ושקלים בפיתוח של יהודה, שומרון ועזה, עיירות פיתוח נכנסו לפיגור מצטבר, ידוע שאוכלוסיות חלשות לא קיבלו את הגיבוי שהיו זקוקות לו, וידוע שנוצרו פערים או התרחבו פערים בחברה הישראלית.

היום חזרה מפלגת העבודה להנהיג את המדינה. חבר הכנסת רון נחמן, מפלגת העבודה הכריזה ערב הבחירות מה המגמות שלה. ערב הבחירות לא הסתרנו מפני הציבור הרחב מה המגמות שלנו. דיברנו על שינוי סדרי העדיפויות, ואמרנו שנפסיק את ההשקעות המואצות בהתנחלויות מעבר ל"קו הירוק", מתוך כוונה להטות את המשאבים האלה גם לאזורים אחרים וגם ליעדים לאומיים אחרים.

אני רוצה לומר משפט אחד למתיישבי יש"ע. אני ליוויתי במשך חמש או שש שנים את מתיישבי יש"ע, ואני מלא הערכה להם כאנשים, חלוצים, אנשים שדבקים במטרה, אנשים שמאמינים בהתיישבות ורואים בה ערך, אנשים שנתנו אולי את מיטב שנותיהם למען השגת יעד לאומי שהם האמינו בו. אני חושב שכל הטענות שיש לנו צריכות להיות מופנות כלפי ההנהגה הפוליטית של אנשי יש"ע. הם לא חשו את הדופק של האוכלוסייה הישראלית ושל העם הישראלי. הם הפכו להיות מנותקים ממה שקורה במדינת ישראל, משום שהם הפכו להיות פנטים אך ורק לנושא אחד.

אני זוכר ויכוחים שהיו בחטיבה להתיישבות. כשיישובי בקעת-הירדן ורמת-הגולן נמצאו במשבר אדיר, התחננתי בפני אנשי יש"ע ובפני שותפי מתי דרובלס, ואמרתי לו: מתי, בוא נשקיע שנה אחת פחות ביהודה ובשומרון, ונשקיע יותר בבקעת-הירדן וברמת-הגולן, כדי לשקם את ההתיישבות היותר-בעייתית. הוא אמר לי: לא, 50%-ו-50%. זאת היתה אחת הטעויות הגדולות של ההנהגה הפוליטית של מתיישבי יש"ע.

לפני שבועיים ישבתי עם שני ראשי מועצות ביש"ע. הם אמרו לי: נסים, אתה צודק. טחו עינינו מראות איך אנחנו מתנתקים מ-90% מהעם במדינת ישראל. חשבנו שההתיישבות באזורים האלה היא הדבר החשוב ביותר שקיים. לא שמנו לב לכך שזה בא על חשבון דברים חיוניים לא פחות למדינה. התנתקנו מהעם. על ההתנתקות הזאת הם שילמו מחיר; על ההתנתקות הזאת הימין שילם מחיר; על ההתנתקות הזאת מתיישבי יש"ע עלולים היום לשלם מחיר כבד עוד יותר.

אני, יחד עם כל אזרחי מדינת ישראל, התקוממתי מאוד נגד הניסיון של ממשלת ארצות-הברית לקשור בין הערבויות לבין הפסקת ההתנחלויות. אני חושב, שזאת היתה טעות קריטית של הממשל בארצות-הברית. אינני רואה בהחלטת הממשלה היום על הפניית המשאבים מיהודה ומשומרון ליעדים לאומיים אחרים בתחומי "הקו הירוק" כניעה לתכתיב אמריקני. אני רואה בזה בהחלט הליכה בקו מדיני שאנחנו מאמינים בו ואנחנו רוצים להוביל אותו בעתיד הקרוב ובעתיד היותר-רחוק.

ההחלטות שהתקבלו על-ידי משרדי האוצר והבינוי והשיכון, לא רק שאנחנו תומכים בהן, אלא הן החלטות נכונות, בכיוון הנכון, שיחזירו למדינת ישראל סדר עדיפויות שפוי יותר מבחינת העתיד של המרכיבים היותר-חלשים בחברה. מי מהחברים שיושבים כאן אינו יודע, שאי-אפשר להתמודד עם 100 יעדים או עם 100 אתגרים לאומיים ביחד? מי אינו יודע זאת? האם איננו יודעים, שעל כל שקל שיש לממשלת ישראל להשקיע, חייב להיקבע איזה סולם עדיפויות ברור? הוא צריך להיקבע, והוא נקבע על-ידי הממשלה הזאת. לא זאת היתה הסיבה להביע לממשלה הזאת אי-אמון, מפני שאנחנו בסך הכול מבצעים מדיניות שהבטחנו לבוחר שנבצע אותה הלכה למעשה יום אחרי הבחירות.

אני רוצה לבקש דבר אחד מההנהגה הפוליטית של מתיישבי יש"ע, אלה שיושבים בכנסת ואלה שאינם יושבים בכנסת. ויכוח ציבורי כזה יכול מהר מאוד לצאת מהמסלול הדמוקרטי. היום כולם עלו לדוכן והרגיעו אותנו, שמתיישבי יש"ע הם אנשים ממושמצים, הם אינם עוברים על החוק, הם אנשים מתורבתים. אני מקבל את זה. הם כאלה. אבל כל אחד מאתנו צריך להיזהר ולחשוש מהתדרדרות מן

הוויכוח הפוליטי שמתנהל כאן בכנסת, בהפגנות, לוויכוח שאין לו שום גבולות ושום מגבלות. אני מכיר את מתיישבי יש"ע. כבר אמרתי שיש בתוכם גרעין קשה, שמוכן לקחת על עצמו את הסיכון שלא להישמע לקו הדמוקרטי. אני מכיר את האנשים האלה אחד אחד. יש גרעין קשה כזה. אם הגרעין הקשה הזה יחליט שיש לו גיבוי מתוך הבית הזה, או שיש לו גיבוי מאיזה דרג פוליטי אחר, אנחנו נהיה עדים לאחת התופעות הקשות ביותר בדמוקרטיה הישראלית. ומזה צריך להיזהר.

הממשלה הזאת היא ממשלה חוקית. הכנסת הזאת רשאית להחליט, היא רשאית לשנות סדרי עדיפויות ולהכתיב מדיניות התיישבות אחרת. וזה מה שעושים. מה שבעצם כל אחד מאתנו צריך לעשות, אם חושבים שזאת דרך לא-ראויה, זה להילחם בדרך הזאת, להציע אלטרנטיבות, להיאבק בהפגנות, אבל חס וחלילה לא לגלוש ממסלול דמוקרטי שחייבים לשמור עליו, כי זה בעצם אולי הדבר היקר ביותר שיש לנו במדינה.

ומשפט מסכם אחד לשר האוצר ולשר השיכון. צריך לדעת שכאשר חוסכים, או כשלא מקצים משאבים לשיכון או לפיתוח אחר, אנחנו לא צריכים, בגין ההחלטה הזאת, להוביל להעמקת המיתון במשק. הכוונה של ההחלטה הזאת היא לא בדיוק להקצות מיליארד שקלים מהתקציב. המגמה של ההחלטות האלה היא הטיה של משאבים. צריכה ליפול החלטה ברורה מאוד, שאת הכסף שחוסכים מההשקעות ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה משקיעים בתחומי "הקו הירוק", באזורים אחרים, בפיתוח הנגב, בפיתוח הגליל, בפיתוח תשתיות, בפיתוח מקורות תעסוקה. חלילה לנו לראות בחיסכון הזה חיסכון שצריך לחזור לאיזה מקום, שאיש לא יודע להגדיר אותו. הוא חייב לחזור ולהצמיח את המשק. כי אם הקיצוץ הזה של מיליארד שקלים ביהודה ובשומרון יביא ל-10,000 או ל-15,000 מובטלים נוספים, חס וחלילה, לא רק שזה לא ייתן תשובה על מה שהתכוונו לעשות, אלא זה בפרוש יפעל בניגוד מוחלט למגמות שאנחנו ציירנו לעצמנו, והמגמות הן כן פיתוח כלכלי, כן צמצום באבטלה ושינוי סדרי העדיפויות – שיעדיפו מחדש את האזורים שאנחנו רואים אותם כחיוניים לפיתוח עתידי של המדינה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זוילי. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה.

עד שחברת הכנסת גוז'נסקי תגיע לכאן, אני רוצה לנצל את ההזדמנות שניתנה לי ולברך את חבר הכנסת נסים זוילי, מהמנהיגות הצעירה והאותנטית שהגיעה לכנסת. אני מאחל לך, שכשם שתרמת תרומה חשובה לפיתוח ההתיישבות בתפקידיך כמזכיר תנועת המושבים ובהנהלת הסוכנות, כך תתרום מניסיוןך העשיר גם לעבודת הבית הזה. חברת הכנסת גוז'נסקי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה להצטרף לברכות לחבר הכנסת נסים זוילי, לאחל לו עבודה פורייה בכנסת ומימוש לפחות של חלק, אם לא כל השאיפות החברתיות והפוליטיות שהוא הביא עמו למשכן.

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה בראשותו של חבר הכנסת יצחק רבין קיבלה כמה החלטות חשובות בנושא ביטול חוזי בנייה בהתנחלויות ובנושא ביטול חוזים לסלילת כבישים בשטחים הכבושים. הצעד הזה, ששימש עילה להצעות האי-אמון, תואם את האינטרסים של שני העמים, הישראלי והפלשתיני. שניהם מעוניינים בהפסקת ההתנחלויות, שהן גבנון כלכלי ומכשול לשלום. הצעד הזה מחזק את הציפייה, שהממשלה תעשה צעדים נוספים שיתרמו לקידום המאמצים להשגת שלום ישראלי-פלשתיני.

הממשלה הזאת עומדת בראשית דרכה, אבל זה יהיה רע מאוד אם הממשלה תחליף את המדיניות החוסמת, שזאת היתה מדיניות הליכוד, במדיניות סחבת, במדיניות שמכשילה את המאמצים להאיץ את התהליך, שעושה סחבת משאלות פרוצדורליות ומונעת פתרון מהיר ככל האפשר של השאלות הנתונות במחלוקת.

חשוב גם שהממשלה, בצעדים שלה, תחדל ממדיניות מתחכמת או תחמנית. אני מתכוונת לכך, שכאשר מדובר בהקפאת התנחלויות, הצורך הוא להקפא את כל התחלות הבנייה בהתנחלויות, ללא הבחנה בין סוגים, כביכול, של התנחלויות, שהרי אם יאוכלסו אותן 8,000 התחלות בנייה שיושלמו, פירוש הדבר שיתווספו כ-50,000 מתנחלים, ובחישוב, נניח, של 200,000 שקל הוצאות למשפחה, הרי יש לנו בזבז של 1.5 מיליארד שקלים, והרי הכוונה היא שלא לבזבז בהתנחלויות.

כך מדובר בבניית כבישים יקרים שעדיין לא הוחלט להקפיאם, כך לגבי הקפאת הבנייה בירושלים המזרחית, שאף היא חלק מהשטחים הכבושים, ובתחומים נוספים.

חברי הכנסת, לשיחות השלום נחוצים, נוסף על הקפאת ההתנחלויות, צעדים חיוביים, צעדים חיוביים שייצרו אווירה מתאימה לאותן שיחות. הכוונה להפסיק את ההתערבות שעשתה הממשלה הקודמת בהרכב המשלחת הפלשתינית. אדרבה, ככל שהמשלחת הפלשתינית תהיה רחבה יותר, ייצוגית יותר, יהיה המשא-ומתן אתה משמעותי יותר, וכל הבעיות שעומדות על הפרק יעלו לדיון.

צעד מתאים וחיוני הוא הסרת האיסור המוטל על פעילות פוליטית בשטחים, שחרור עצורים מינהליים, הפסקת ענישה קולקטיבית, לרבות הפסקת ההליכים לגירושם של אותם פלשתינים שלגביהם כבר הוצאו צווי גירוש; או, למשל, החמרת ההנחיות לפתיחה באש בשטחים, כך שמקרים מזעזעים, כמו הריגתו של הילד בן הארבע, שנסע במכונית בעזה, לא יקרו עוד; או הפסקת ההפצצות בדרום-לבנון.

חברי הכנסת, המתנחלים ושליחיהם בכנסת, שיזמו את הצעות האי-אמון, מאיימים, "עושים שרירים" וטוענים בחוצפה, שהממשלה הזאת והסיעות שתומכות בהקפאת ההתנחלויות כאילו אינן מבינות את משמעות ההחלטות. אבל אני שמחה על כך שהטענות האלה אינן זוכות לתהודה ציבורית, שההתנחלויות פשוט נמאסו על הציבור ובכיים של המתנחלים ושל חברי הכנסת המייצגים אותם פשוט כבר לא מזיז לציבור. לכן הממשלה הזאת, עם תמיכה ציבורית כזאת, יכולה וצריכה לעשות צעדים אמיצים, ולא לחפש פתרונות בשיטה של טפטפת, בשיטה של עוד טיפה ועוד טיפה.

חברי הכנסת, סיעתנו, סיעת חד"ש, הניחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק, שנועדה לסייע בידי הממשלה לפנות מתנחלים במסגרת הסדר שלום ולדאוג להם למגורים בתוך ישראל.

חברי הכנסת, הסיכוי להעלאת המשא-ומתן על פסים שמובילים באמת להסדר ביניים הוא סיכוי חשוב מאוד, אבל הוא יהיה חשוב ומשמעותי אם הוא יהיה שלב בדרך להסדר קבע, והסדר קבע בסופו של דבר לא יהיה אלא הקמת מדינה פלשתינית בצד ישראל. לכן נחוץ, שכל המהלכים שמובילים להסדר ביניים יניחו את היסודות לאותו הסדר קבע. נחוץ, לכן, בהקשר זה, גם לחתור לקדם את פירוק הנשק בכל מדינות האזור, לרבות הנשק הגרעיני ויתר סוגי הנשק להשמדה המונית.

חברי הכנסת, על עירק לכבד את החלטות מועצת הביטחון בכל הנוגע לחיסול הנשק להשמדה המונית, אבל אין פירוש הדבר שלמישהו מותר לשחק באש, ואנחנו כישראלים חייבים להיות מודאגים כאשר שוב נשמעים איומים בפעולה צבאית נגד עירק. איומים כאלה עלולים לגרור את האזור וגם את ישראל למערבולת דמים ולקטוע את המאמצים לקידום המשא-ומתן לשלום.

חברי הכנסת, הממשלה נדרשת לעסוק גם בעניינים המדיניים וגם בעניינים החברתיים. דובר פה על התנאים שהציב ממשל בוש לקבלת הערבויות בקשר להתנחלויות. ברצוני להדגיש דווקא את הדרישות הכלכליות שהציג ממשל בוש, שבאו לידי ביטוי פומבי בהופעתו של שגריר ארצות-הברית בישראל. מדובר בכך שהממשלה נדרשת למכירה כללית של חברות ממשלתיות וציבוריות, להפרטה של מערכת הבריאות, להפקעת קופת-חולים מידי ההסתדרות, להמשך שחיקת השכר והורדת רמת-החיים, לחיסול מלא של תוספת היוקר, להחלשת האיגודים המקצועיים, להקטנה נוספת של מס הכנסה, שמוטל על החברות ועל בעלי הכנסות גבוהות, ועוד צעדים כאלה, שכל כוונתם להמשיך באותה מדיניות כלכלית-חברתית, שגם ממשלת הליכוד ניהלה באותה השראה אמריקנית.

קודמי, חבר הכנסת זוילי, קרא לממשלה שלא לחסוך כסף אלא להעביר כסף מיעדים של התנחלויות ליעדים חברתיים. חבר הכנסת זוילי וחברי כנסת ממפלגת העבודה, הדברים חמורים הרבה יותר. כאשר אני שומעת את חבר הכנסת רמון מדבר על מערכת הבריאות, אני מצטערת מאוד – דבריו נשמעים דומים מאוד לדבריו של שר הבריאות הקודם אולמרט, דומים מאוד, דומים מדי. לכן, צריך להזהיר את הממשלה, שהציבור שהוריד את הליכוד הבין את הברירה שבין התנחלויות לבין שלום, אבל גם הבין שהליכוד לא מתכוון לפתור את הבעיות הדוחקות, דוחקות עד כאב, של אבטלה, חינוך, בריאות, דאגה לקשישים, לזוגות צעירים, לאוכלוסייה ערבית, לנשים. לכן, מבחנה של ממשלת רבין הוא מבחן כפול: גם המבחן של האצת תהליך השלום, אבל גם מה תעשה הממשלה הזאת כדי לפתור את הבעיות החברתיות ולקדם את נושא השוויון, שוויון האוכלוסייה הערבית ושוויון האשה. שכן, אם ימשיכו להתרחב הקיטוב המעמדי והפערים החברתיים, שבעשור האחרון העמיקו בצורה מדהימה במדינת ישראל, הם יולידו בסופו של דבר אינתיפאדה חברתית, ומי שאינו עיוור ועיניו בראשו כבר רואה את הסימנים האלה בשטח.

לכן, חברי הכנסת, אנחנו לא ניתן את ידינו לאי-אמון שהגישו שליחי המתנחלים בכנסת, אך האשראי שניתן לממשלה הוא אשראי מוגבל בזמן. תודה.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. חבר הכנסת אלי בן-מנחם – בבקשה, ואחריו – חבר הכנסת שאול גוטמן.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני ארבע שנים עמדתי כאן מעל הבמה, פניתי לממשלה, ממשלת הליכוד, ואמרתי להם שיפסיקו לפגוע בשכבות החלשות, כי העם לא ישכח, אי-אפשר לרמות את כל העם כל הזמן, והעם יוריד אותו מהשלטון. אני שמח שבנאום הבכורה שלי בכנסת השלוש-עשרה אני מרגיש הרבה יותר טוב, הרבה יותר מאושר, ואני מרגיש מצוין כאשר אני רואה את הליכוד, שפגע בשכבות החלשות, יושב כאן מצד ימין, באופוזיציה. אולי חלק אצלם עדיין לא התרגלו לכך שהם באופוזיציה, אבל ייקח להם זמן והם יתרגלו. אני גם מקווה שזה יהיה להרבה מאוד שנים, לא לקדנציה אחת.

אני רוצה לצטט פה דברים שנאמרו מפי חברי כנסת בשבוע זה בעיתונים. חבר הכנסת רון נחמן מאריאל: "היום הנחנו את אבן-הפינה למאבק". חבר הכנסת איתן: "הפגנה בצומת-קסם היא הירייה הראשונה נגד הממשלה". חבר הכנסת נחמן, שוב: "זה הגפרור שידליק את המאבק". זה חלק מהביטויים של חברי הכנסת באופוזיציה, שעדיין חשים שהם מנהלים את המדינה והם הגנרלים וכל החיילים עומדים דום. אני פונה כאן לליכוד בעיקר: הגיע הזמן שתתרגלו לרעיון שאתם היום גנרלים סינים, גנרלים בלי חיילים, כי העם עזב אתכם, כי אתם פגעתם באלה שהעלו אתכם לשלטון.

הליכוד הגדיל פערים בחברה הישראלית, פי ארבעה. כל ילד רביעי במדינת ישראל חי מתחת לקו העוני. אלפי זוגות צעירים הם מחוסרי דיור, הם חיים בבונגלוס, באוהלים, עדיין בבתי-מלון. אני מציע שתסיירו במקומות האלה. אני מסייר במקומות האלה כמה פעמים בשבוע. אני מדבר על משפחות עם ארבעה ילדים הגרות בשטח של 2 מטרים על 2 מטרים, בשטח של 4 מטרים רבועים, במלון "מלונית" בתל-אביב, במלון "מרינה", במלון "מגדל", בבתי-מלון בנתניה ובמקומות אחרים. וחבר הכנסת אריק שרון לא התבייש לומר, שהוא שפתר את כל בעיות הזוגות הצעירים במדינת ישראל.

האנשים האלה צריכים גם כן להגיע לבית. לילדים שלהם חשוב שתהיה להם קורת גג. אותם ילדים שחיים מתחת לקו העוני, חלקם רעבים ללחם, ומצד שני יש המאבק של חבר הכנסת פורת, של גנדי ואחרים, שצריך חדר נוסף לילד בשטחים, לאותם 100,000 יהודים שגרים בשטחים. אני לא נגד, הם יכולים לגור בכל מקום שהם רוצים, אבל יש גבול – עד כמה אפשר לחלוב את הפרה.

הושקעו מיליארדים בשטחים, מעגל העוני גדל, ואותם גזלנים שיושבים שם מאיימים בהתארגנות בנשק כדי ליישם את מה שהם רוצים. מי הם בכלל? על מי הם מאיימים? איפה החיילים שלהם? איזה נשק? הם "קאובואים"? איזה דבר זה? חברי הכנסת שמובילים אותם, שמסתובבים בכל קומה בכנסת כאילו הם בעלי הבית, צריכים לשמור על החוק. מספיק ונמאס לעם מהדברים האלה. אם לעם לא היה נמאס, הוא לא היה מוריד את הליכוד מהשלטון, הוא לא היה מוחק את התחיה ממפת הכנסת, ולא את הרב לוינגר, שהסתובב בתשדירים עם ה"עוזי" שלו. הם לא בכנסת כי העם לא רוצה אותם.

משה פלד (צומת):

לא כל מאבק הוא עם נשק. איש לא הזכיר נשק. אל תכניס להם מלים לפה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חבר הכנסת פלד, הם הסתובבו עם נשק בתשדירים, אתה בוודאי ראית את זה כמוני. הסתובבו עם הנשק. עשו מזה גם בדיחות.

משה פלד (צומת):

אתה דיברת פה על מאבקים. מאבק הוא לא תמיד מזוין.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני הייתי רוצה לראות אותם יהודים בשכונת-התקווה ובג'סי-כהן, כשהם מסתובבים עם "עוזים" ועם אקדחים. אני יודע שלחלקם יש רשיון לנשיאת נשק, אני יודע את זה, אבל הדם עלה להם לראש וצריך להחזיר אותם לאדמה, לקרקע, כי הם פגעו באנשים החלשים בארץ. מה זה לדבר פה לדבר ולומר: ביטחון, ארץ-ישראל, ספר תנ"ך.

חנן פורת, הרי הוא הרב הראשי למדינת ישראל. הוא הקיצוני ביותר. אילו הוא היה חבר בתחיה – הוא לא היה חבר כנסת. למזלו, הוא תפס טרמפ על המפד"ל. הוא אחד הקיצוניים ביותר.

מדברים על 100,000 יהודים. בסדר. אבל יש גם 200,000 ילדים עניים במדינת ישראל. יש אלפי מחוסרי דיור במדינת ישראל. צריך לדאוג לאנשים האלה, כי אלה חיילי העתיד. חטיבות שלמות לא מגויסות לצה"ל. אנחנו צריכים צבא, צריכים ביטחון. מי ישמור על אותם שודדים בעוד ארבע-חמש שנים? לא יהיה לנו צבא כי לא יגייסו את בני השכונות, את בני ערי הפיתוח.

רבע מיליון מובטלים במדינת ישראל. צועק כאן חבר הכנסת מנע, שהיה אחראי לשירות התעסוקה: אתה טועה, זה לא רבע מיליון. רבותי, אלה לא מספרים שלנו, אלה מספרים מדוח הביטוח הלאומי. ופה באים ומדברים כאילו לא קרה כלום, כאילו הם עדיין בשלטון. צריך לעשות סוף לדבר הזה, סוף לאיומים האלה של הליכוד ושל חברי הכנסת מהשטח הזה, אותם ראשי יש"ע שמדברים כאילו הם בעלי הבית של מדינת ישראל.

אני רוצה לראות אותם ראשי יש"ע יוצאים להפגנות. אני אעמוד מולם עם אותם מחוסרי דיור, עם אותם מובטלים, עם אותם עניים. נראה את הגיבורים הגדולים, מה הם יכולים לעשות להם; מי הם בכלל. בושע וחרפה. קמה לה קבוצה שמנהלת את מדינת ישראל מרחוק, מתקינה אוטוסטרדה לכל חדר, כשיש בתיים בשכונות שלמות המוצפות בבזבז ובמים, אין בהן מדרכות, אין בהן כבישים.

רפול, אלה החיילים שלך, "נערי רפול" לשעבר. להם אתה לא דואג. אותך מעניין יש"ע. כל הכבוד לך, אבל הרי אתה אחד היחידים באופוזיציה שרגישים לנושאים החברתיים.

רפאל איתן (צומת):

אתה בחיים שלך לא עשית מה שאני עשיתי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני יודע. בפה אתה עושה הרבה מאוד דברים. תעשה במציאות. עם כל הכבוד לך, אני מעריך את כל העשייה שלך בצבא, אבל אתה יודע שיש קשר איתן בין הדברים.

רפאל איתן (צומת):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אתה מדבר ואני בקושי שומע אותך. אני מדבר מהבטן. אתה יודע שיש אלפים שלא מגייסים אותם לצה"ל. למה אין כסף? למה אתה לא דואג להם? למה אתה לא דואג לאותם מחוסרי דיור? הם לא צריכים גג? הם לא צריכים בית?

רפאל איתן (צומת):

מהכסף של קופת-חולים, 2 מיליארדי שקל.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

קופת-חולים, אתה היית שותף לממשלה שדרדרה את קופת-חולים למטה.

קריאה:

כדי לגייס אותם לצבא לא צריך כסף.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

רפול, תראה, כל החברים שלך בצומת הם חברים בקופת-חולים. גם חברי מפד"ל והחברים שמצביעים לגנדי ולליכוד, רובם המכריע חברים בקופת-חולים.

לימור לבנת (הליכוד):

הכסף של קופת-חולים לא הולך למבוטחים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

זה לא קרן תל-חי, חמודה'לה. זה לא קרן תל-חי. זה לא למבוטחים? אתם העזתם לפגוע בקופת-חולים ופגעתם קודם כול במצביעים שלכם, כי הרוב המכריע של מצביעי הליכוד חברים לא בקופת-חולים לאומית שלכם, כי אין קופת-חולים כזאת.

לימור לבנת (הליכוד):

שטויות.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

את מדברת שטויות. אמרתי לך, את חזקה בדמגוגיה אבל במציאות את חלשה מאוד.

לימור לבנת (הליכוד):

מה אתה עושה פה, מה אתה עושה מעל הבמה הזאת במקום להיות בשכונות?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מה אני עושה פה? מתי את ביקרת באיזו שכונת עוני, גברת?

לימור לבנת (הליכוד):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מתי ביקרת באיזו שכונת עוני, גברת לימור לבנת, היית שם פעם?

לימור לבנת (הליכוד):

יהודה ושומרון, ביישובים שם גרים בני שכונות עוני. אנשים – –

קריאות:

— — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

חברת הכנסת לימור לבנת, בחיים שלך לא ביקרת בשכונת עוני. את חיה באיזו וילה באיזה מקום, באיזה בית יוקרתי. אני יודע שגרת בנחלת-יצחק ועברת לדירה אחרת. את לא ראית איך חי בן אדם עני. אתם דמגוגים.

הגיע הזמן שאת כל אותם גזלנים בשטחים, את ראשי יש"ע, נושיב במקום שלהם, שלא יאיימו בנשק, כי אנחנו נעמוד מולם ולא ניתן להם. נחזיר אותם מהר מאוד בחזרה למקום הטבעי שלהם.

לימור לבנת (הליכוד):

תחזור בך, חבר הכנסת בן-מנחם. תחזור בך. איש לא מאיים בנשק. תחזור בך, כי איש לא מאיים בנשק. תחזור בך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

100,000 איש שודדים כסף של 4 מיליונים, 4 מיליוני יהודים סובלים.

לימור לבנת (הליכוד):

תחזור בך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני אחזור בי?

לימור לבנת (הליכוד):

תחזור בך. איש לא מאיים בנשק.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

לא מאיים בנשק? אני מדבר כך כי זו המציאות.

לימור לבנת (הליכוד):

תחזור בך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

תסתובבי שם. את לא מסתובבת בשום מקום. אני אחזור בי? אתם מדברים בשם העם כשאין לכם עם, גנרלים בלי חיילים. העם מאס בכם, הוריד אתכם מהשלטון. את יודעת מה, גם 32 מנדטים הם יותר מדי בשבילכם. אתם תישארו הרבה מאוד שנים בחוץ, כי אתם פוגעים שוב ושוב באותם מצביעים.

אני שומע פה את חבר הכנסת מצא, שתוקף את הרמטכ"ל של מלחמת ששת-הימים. הוא דואג לירושלים, יושב-ראש סניף הליכוד במוסררה, זה מה שהוא. אלה החיילים שלכם, אלה המבינים בביטחון אצלכם.

לימור לבנת (הליכוד):

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מוסררה לא טוב? טוב מאוד. כדאי שתבקרי שם פעם. כולכם רק מדברים פה.

רבותי, אני מודיע פה מעל הבמה הזאת: אנחנו מחזקים את ידי הממשלה. סוף-סוף באה ממשלה בראשות יצחק רבין שאכפת לה גם מהנושאים החברתיים, ממשלה עם בנימין בן-אליעזר, בייגה שוחט ואחרים. שימשיכו בדרך הזאת, שידאגו לשוויון ולצדק חברתי, שישקיעו כספים במחוסרי דיור, בילדים שרעבים ללחם, בחינוך טוב יותר, כדי שיהיה לנו גם ביטחון בעתיד.

אני חוזר ומדגיש: אני רוצה לראות אותם ראשי יש"ע שיצאו להפגנות, רק שיודיעו איפה הם עושים זאת; אנחנו, בני השכונות, נעמוד מולם, ואז נראה את הגבורה הגדולה שלהם. תודה רבה.

הי"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי בן-מנחם. חבר הכנסת שאול גוטמן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שלמה בוחבוט.

שאול גוטמן (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מדינת ישראל קיימת כמעט יובל שנים, ואף שהגענו להישגים כבירים אין המדינה עצמאית. מצב זה אינו נובע, כפי שמנסים לעתים לטעון, מסיבות אובייקטיביות.

בחינה מדוקדקת של העובדות מראה, כי עמדו לרשותנו כל הכלים הנחוצים לעצמאות, אך לא השכלנו לנצלם כראוי. סכומי הכסף החיצוני שהושקעו במדינה עולים על אלה של תוכנית-מרשל, והיו צריכים להעמיד את מדינת ישראל בשורה הראשונה של מדינות העולם.

לאן הלך כסף זה? כיצד ייתכן שרבים מילדי ישראל חוזרים מבתי-הספר לפני חצות היום במקום בשעה 16:00? האומנם לא ניתן למצוא תעסוקה לאזרחי ישראל בלי להתרפס בפני בוש, שהיום הוא כאן ומחר במקום אחר?

יש לומר את האמת. הכישלון הוא בניהול וברמה הממלכתית. כל אזרח ואזרחית במדינה יכולים להעיד על הבזבז, על חוסר היעילות והאדישות במערכת הציבורית.

מדינת ישראל משקיעה במשך שנים הון עתק בסיוע למוסדות כושלים, ובהם בנקים, קיבוצים, מושבים ומוסדות ההסתדרות. ההסתדרות, שעליה נאמר הכול אך גם לא כלום, המעביד הגדול שהוא גם האיגוד המקצועי, מגינה לא על החלש כי אם על הנרפה והכושל. כשמוסדות וחברות ידעו שהממשלה לא תבוא לעזרתם, חזקה עליהם שיכלכלו את צעדיהם נכון ולא ייכשלו.

אם נחשב את סכומי הכסף שירדו כך לטמיון, נגלה שניתן היה להעמיד על הרגליים את החינוך, הבריאות, התעסוקה והבינוי. אך מה לעשות? קל יותר ופופולרי יותר להסתתר מאחורי תקציב הביטחון ולהאשים את ההתנחלויות.

פשיטת היד בווינגטון במשך 20 השנים האחרונות, שבאה לחפות על כישלון הניהול הממלכתי, מובילה אותנו עוד ועוד לאובדן העצמאות המדינית. ללא הסיוע האמריקני היינו מתייעלים מחוסר ברירה.

האינטרס האמריקני הוא להרבות בסיוע למען ביצור אחיזתם המדינית, אך האינטרס שלנו הוא להימנע מקבלת סיוע זה. לדאבוני, מהפך כזה לא ניתן לצפות מראש הממשלה ושר הביטחון ושר הדתות ושר העבודה והרווחה. האוריינטציה האמריקנית שלו היא מן המפורסמות. אישים בחוגי התעשיות הביטחוניות מספרים על מדיניות "הקנייה מהמדף האמריקני" של מר יצחק רבין, על חשבון הפיתוח העצמי. מדיניות זו ממוטטת את התעשיות הביטחוניות ומובילה רבים וטובים מבין אלפי המפוטרים לרעות בשדות מפוקפקים כגון דרום-אפריקה.

אדוני שר הביטחון, שאל את מנכ"ל רפא"ל מהי התפלגות הגילים של עובדי המחקר, ותגלה נתון מבהיל. נתונים מסוג זה רצוי שלא להציג מעל בימה נכבדה זו, בהיותה פומבית. לדאבוני, לא ניתן יהיה להציג נתונים מסוג זה גם בוועדות, שכן בשל חולשת הדעת צירפתם לוועדה רגישה נציגים שנאמנותם למדינת ישראל מפוקפקת. בדוק, אדוני, במערכת הביטחון, כיצד קורה שאין הגדרה ברורה מהי רפא"ל, תעשייה כלכלית סגורה שיכולה למכור ולהתחרות בשוק העולמי, או מעבדה לאומית שאיננה בהכרח רווחית. לכישלון ניהולי זה אין קשר להתנחלויות.

ההוראה "לשבור להם את העצמות" לא נלקחה על-ידינו – החיילים ומפקדי הכוחות – כאמירה במסגרת תנועת הנוער. אנו ראינו זאת כמדיניות, ומילאנו אחריה כלשונה. מדהים היה לראותך, אדוני שר הביטחון, נעלם ונאלם, ובעקבותיך אלופי פיקוד ומפקדי אוגדות. בפתיחת האינתיפאדה לא הבנת את חומרת המצב, אך הגדלת לעשות בנטישת החיילים והמפקדים הזוטרים בשטח ובהפקרתם למערכת שיפוטית, שאף היא לא השכילה להבין כי במלחמה עסקינן.

אגב, במרוצת מסע ההתרפסות לווינגטון כדאי שתבקש, אדוני ראש הממשלה, מלבד סיוע כלכלי גם סיוע למלחמה במהומות. לבוש יש ניסיון קרבי בלוס-אנג'לס.

תוכנית האוטונומיה של הממשלה הנוכחית מובילה בהכרח למדינה פלשתינית שנייה. מה לעשות והאמריקנים מבינים את האוטונומיה כמו הפלשתינים – ישות עם פרלמנט? תוכנית הממשלה היא תנאי פתיחה למשא-ומתן, שבסיומו נחזור לגבולות 1949, כשזכות השיבה מהדהדת מקצה העולם ועד קצהו בגיבוי אמריקני מלא. מדיניות זו תוביל, לדאבוני, למלחמה הקשה ביותר שידעה ישראל. מלחמה זו ניתן למנוע היום. יש לבנות ביהודה ובשומרון בנייה נמוכה לאכלוס כמיליון נפש בעשור הקרוב, ולדלל את גוש-דן, שהוא מפגע ביטחוני חמור. יש למנוע מייד עבודתם של כ-150,000 ערבים מיש"ע, שאינם אזרחי המדינה, המועסקים אצלנו בתנאים מחפירים. יש להשתמש בדמי האבטלה המשחיתים לתגבור השכר הנמוך בבנייה ובחלק מהתעשייה, ולהעסיק צעירים יוצאי צבא ועולים חדשים כמשימה לאומית. לשם כך אין צורך בסיוע חוץ, צריך מעוף ונחישות, אך אלה הן מלים גסות בממשלה החדשה.

לצערי, דו-קיום עם הערבים בארץ-ישראל המערבית הוכח כבלתי אפשרי עוד טרם היתה מדינה, כשהחזקנו במדינונת בשתי גדות הירקון, ועד עצם היום הזה. אין מנוס מעידוד האוכלוסייה הערבית ביש"ע להגר אל מעבר לירדן, על מנת ליצור כאן חברה יהודית בגבולות בני הגנה, נקייה מטרור אסלאמי רצחני, השוטף את המזרח התיכון.

אדוני ראש הממשלה, אכן יש לך רוב טכני בכנסת. אך כחסידי של משאל-עם, תעניין אותך בוודאי העובדה, כי מבין סך כל המצביעים לכנסת השלוש-עשרה, יש רוב לגישת הימין, ובמיוחד בקרב האוכלוסייה היהודית. זכור נא כי אתה ראש הממשלה של כל העם, ולא רק של המיעוט.

ומלה אחרונה למתיישבי יש"ע ורמת-הגולן. מעשיכם, גבורתכם ומסירות הנפש שלכם בעבר, בהווה ובעתיד הלוא הם כתובים בספר דברי הימים של העם היהודי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

של מולדת.

שאול גוטמן (מולדת):

מנהיגים וממשלות הרי הם בני חלוף. חזקו ואמצו, יש תקווה גם לאחר ממשלה זו.

סיעת מולדת תצביע אי-אמון בממשלה בלתי מבטיחה זו. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת גוטמן. חבר הכנסת שלמה בוחבוט, בבקשה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני יושב-ראש הכנסת, חברי הכנסת, בראשית דברי ברצוני לברך את הנואם חבר הכנסת גוטמן על נאומו הראשון, ואני מאחל לו הצלחה בעבודתו בכנסת.

חברי הכנסת, ישבתי כאן וראיתי את אנשי הליכוד זועקים וצועקים על כל מלה שנאמרה כאן, על דברים ועל ההרס שהליכוד עשה. בשנים האחרונות היינו עדים למאבק ערי הפיתוח, ואנחנו זוכרים את המאבקים ליד משרדו של ראש הממשלה דאז, יצחק שמיר, של ראשי הרשויות המקומיות, גם של הליכוד, שיצאו במאבק מוחץ. על מה כל המאבק הזה? לא שיתנו עוד לחם, אלא על המצב בערי הפיתוח.

אנחנו עדים למצוקה בערי הפיתוח בנושא החינוך. שעות הלימוד קוצצו. האבטלה זועקת לשמים. יש יישובים בדרום שבהם האבטלה הגיעה ל-17% ול-20%. האם אלה ההישגים? אלה הן הזעקות של אנשי הליכוד, וחבל שהם אינם פה.

שר השיכון והבינוי דאז דיבר על הכבישים. על אילו כבישים אתם מדברים? הייתי מבקש לשאול את חברי הכנסת שמגיעים מהנגב ומן הגליל, כאדם שגר במעלות, כמה זמן אני צריך לנסוע כדי להגיע לירושלים? – בסך הכול 180 או 200 קילומטר – ארבע שעות נסיעה. כבישים משובשים, ואחר-כך מספרים לנו על השקעות.

כראש עיר הסתובבתי וראיתי מה קורה ביהודה ובשומרון. מדוע האיוולת הזו? מדוע השקיעו רק ביהודה ובשומרון? יש בידי מספרים מדהימים ביותר. האחוז הנמוך ביותר של טעוני טיפוח הוא ביהודה ובשומרון, והם מקבלים פי שלושה מאשר מקבלים בערי הפיתוח ובשכונות.

גם בנושא המשכנתאות, האחוז של טעוני הטיפול שלא צריכים לקבל את ההלוואות האלה – שם המצב הרבה יותר טוב. בנושא הטאבו, מדוע בגבולות "הקו הירוק" צריך אדם לשלם 4.5% דמי רכישה, וביהודה ובשומרון 0.5%?

אני רוצה להביא לכם דוגמה. בירוחם, המונה 7,000 נפש, תקציב משרד החינוך לנושא הרווחה הוא 649,000 שקל, ואילו בעמנואל, המונה 5,000 תושבים, שם התקציב הוא 823,000 שקל. האם אני יכול להסביר, או ממשלת הליכוד דאז יכולה להסביר לתושב בעיר פיתוח מדוע הקיפוח הזה? איך אנחנו יכולים להסביר את הדברים האלה? והנה, כולכם מצטדקים כאילו עשיתם דברים נפלאים, ומדוע העם הוריד את הליכוד מהשלטון?

צריך להיות ברור, שסדר העדיפויות הלאומי חייב להשתנות. ערי הפיתוח והשכונות זקוקות לפיתוח מהיר בנושא מערכת חינוך, בנושא רווחה, בנושא של מצב תעסוקה, בנושא של דיור. חבל שאריק שרון איננו באולם. הייתי רוצה לשאול אותו כמה שאלות. במעלות בנו 1,700 יחידות דיור וכך בנו בהרבה מקומות, בכל ערי הפיתוח. מה קורה עם תשתיות? אין תשתיות. אי-אפשר לאכלס שם את הדירות. דירה במעלות, שגודלה 60 מטרים, עולה בין 70,000 ל-80,000 דולר, כאשר אותה דירה ביהודה ובשומרון עולה 30,000 דולר. מדוע הקיפוח הזה? איך אתם מסבירים את הדברים האלה? אם היה כל-כך טוב, מדוע כל התושבים זועקים? אנחנו מסתובבים בגליל ובנגב, שואלים אותנו: מה אתם הולכים לעשות? תקימו קול זעקה, תתחילו לשנות ממחר בבוקר.

חברי הכנסת, אני חושב שצריך להיות פה ברור. יש ממשלה חדשה, שבראשה עומד מר יצחק רבין, ממשלה שהציבה בפני עצמה משימות חדשות, שצריך לקצץ ביהודה ובשומרון, ולהעביר את התקציבים האלה לגליל או לנגב, ושם צריך להשקיע מהר מאוד במתן מקורות תעסוקה, במערכת כבישים, במערכת תשתיות. את כל הדברים האלה אנחנו חייבים לעשות מהר מאוד. התושבים שם זועקים ומצפים מאתנו לפתרונות לבעיות דיור מהר מאוד.

חברי הכנסת, אנחנו שומעים בימים האחרונים אימים. מדברים על הפגנות, מאיימים על שרים. אני מציע, בואו נתנהג בהתאם, כי אם אתם חושבים שבהפגנות אפשר לפתור בעיות; אני מודיע בזאת, שבימים הקרובים נקים מועצת ערי הפיתוח והשכונות, ואנחנו נצטרך לעמוד לצד הממשלה, כך שאת היעדים ואת כל המשימות נעמיד בראש סדר העדיפויות הלאומי.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לחבר הכנסת בוחבוט. אני רוצה לברך אותך על נאום הבכורה ולאחל לך הצלחה. אני משוכנע שאתה תצליח, אני מכיר את כישוריך כראש מועצת מעלות, ואני מאחל לך הרבה הצלחה.

אני קורא לחבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ברצוני לברך את חבר הכנסת סאלח טריף לאחר בחירתו כסגן יושב-ראש הכנסת, וכן ברצוני לברך את הנאום שנאם לפני, חבר הכנסת שלמה בוחבוט, שהוא גם ראש המועצה המקומית מעלות-תרשיחא, מועצה יהודית-ערבית משותפת. אני מעריך גם את הפעילות שלו להעמקת הדו-קיום בין שני העמים במעלות-תרשיחא ובכלל, ומאחל לו הצלחה בתפקידו כחבר הכנסת.

אדוני היושב-ראש, לאופוזיציה נועד תפקיד חשוב ומרכזי בחיים הפרלמנטריים. אם זו תשכיל להבין את ייעודה, היא יכולה למלא תפקיד זה בדרך קונסטרוקטיבית, עניינית ויעילה. אולם, לצערנו הרב, הליכוד וגרורותיו, אשר גילו אטימות, קהות-חושים ואובדן דרך כמפלגות שלטון, אין ביטחון שישכילו להבין את ייעודן כמפלגות אופוזיציה, והן מתקשות לקבל את דין הבוחר, אשר כיוון כלפיהן אצבע מרשיעה, גזר את דינן לכישלון ושלח אותן לבלות על ספסל האופוזיציה. לא במקרה הן ממאנות להודות בכישלונן ולקבל את המציאות כפי שהיא ולאפשר לממשלה לפעול לגישור הפערים במדינה ולקידום תהליך השלום באזור.

ברצוני להעלות על נס את חלקו המכריע של הבוחר הערבי, אשר גילה בגרות פוליטית ואחריות ציבורית וסייע ליצירת המהפך הפוליטי האחרון. אני מתפלל על הניסיון הנואל של שרון, רפאל איתן ואחרים, למנוע מהערבים אזרחי המדינה לגיטימציה פוליטית; הם מטיפים לשנאה ולגזענות, אף שחיפשו את קולות הערבים בבחירות.

במערכת הבחירות, השאיפה שלנו, יהודים וערבים רבים, היתה להביא להפלת הליכוד ושותפיו ולהקים חברה סובלנית, כדי לשים קץ לקריאות "מוות לערבים", ליצור חברה שוויונית יותר, צודקת יותר, שפניה לשלום, ולא חברה קיצונית, בלתי סובלנית, שאינה מוכנה לוותר על אף שעל ופניה לכיבוש ולמלחמות.

הליכוד בעבר והיום איננו בוחל בשום אמצעי על מנת לתקוע מקלות בגלגלי תהליך השלום. גולת הכותרת של מדיניותו מאז החתימה על הסכמי קמפ-דיוויד היתה המשחק על גורם הזמן, יציאה להרפתקאות צבאיות או שימוש בדרכי הונאה מכל הסוגים, וזאת מתוך מגמה להבאיש את ריח השלום באפו של הציבור הישראלי. כך חוקקו את שני החוקים שמגמתם לפגוע בתהליך השלום – איחוד ירושלים וסיפוח הגולן, נוסף על החוק הדרקוני, הבא למנוע את המפגשים עם אש"ף.

העולם כולו מתנגד להתנחלויות ורואה בהן מכשול אמיתי לשלום. המטרה של ההתנחלויות אינה ביטחונית, אלא שאיפה להתרחב ולהתפשט על חשבון העם הערבי. הרי ההתנחלויות הן גורם פרובוקטיבי, המגביר את החיכוכים עם הפלשתינים והעולם הערבי כולו. הן מהוות נטל ביטחוני כבד. ההתנחלויות משמשות חממה פורייה לצמיחת מיליציות מזוינות וכנופיות של פורעי חוק וסדר, אשר נטלו את החוק לידיהן בהזדמנויות שונות.

בניית ההתנחלויות על-ידי הממשלה היוצאת, עיבויין וסלילת הכבישים, תוך הזרמת מיליארדים על חשבון משלם המסים הישראלי, הם תעודת עניות לאותה ממשלה. יותר מחצי מיליון נפשות חיות מתחת לקו העוני, מחציתם ערבים אזרחי המדינה, וכ-260,000 תושבים מובטלים הזקוקים למקום עבודה.

אדוני היושב-ראש, ההבחנה בין התנחלויות ביטחוניות לפוליטיות היא פסולה. הניסיון להבדיל ביניהן מהווה אחיזת עיניים גדולה. אין כל מקום להבחנה בין התנחלות להתנחלות, כשם שאין הבחנה בין כיבוש לכיבוש. כל הסוגים של ההתנחלויות הם פסולים. הקמת התנחלויות על אדמות כבושות של אחרים היא מעשה שמנוגד לעקרונות האו"ם ולצדק האנושי.

אילולא הקפאת ההתנחלויות במהלך המשא-ומתן עם מצרים ופירוקן לאחר מכן, לא היה נחתם הסכם השלום עם מצרים. אילולא המשא-ומתן העקיף עם אש"ף, לא היה מושג הסכם הפסקת האש בגבול הצפון בשנת 1982, שהחזיק מעמד 11 חודשים. לכן על הממשלה החדשה לאזור אומץ ולגלות אחריות, ובמקום לשחק מחבואים – לפנות ישירות לכתובת הנכונה של העם הפלשתיני ולנהל משא-ומתן ישיר עם אש"ף, שהוא הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתיני. על הממשלה להכריז על הפסקה מוחלטת של ההתנחלויות מכל סוג שהוא.

הביטחון האמיתי של מדינת ישראל יושג כשיהיה שלום צודק ובר-קיימא באזור, שיתבסס על הכרה בזכות ההגדרה העצמית לעם הפלשתיני, ויהיה משא-ומתן לפי החלטות מועצת הביטחון 242 ו-338, ויכרז שוב ושוב, שהבסיס הוא שלום תמורת שטחים.

אדוני היושב-ראש, אנו נשפוט את הממשלה הנוכחית לא על-פי הדיבורים, אלא על-פי מעשיה, במה שנוגע לקידום תהליך השלום ולהבטחת השוויון בין שני העמים. מכאן שמעשיה של הממשלה הם אשר יקבעו את תוחלת חייה, ולא הצעת אי-אמון מכאן או הצעת אי-אמון משם.

אנו נצביע היום אמון בממשלה, אף שאנו לא מרוצים בצורה מספקת מההחלטות האחרונות. אנו תקווה ששרי האוצר והשיכון יפסיקו כל סוג של התנחלויות בשטחים. על הממשלה להפוך את סדר העדיפויות ולהקצות משאבים לשכבות העוני והמצוקה, לרבות היישובים הערביים בנגב, במשולש ובגליל. על הממשלה לפעול יותר לפתרון הבעיות הכואבות של המדינה, לגשר על הפערים הקיימים ולמנוע את המשך האפליה הקיימת במדינה.

אדוני היושב-ראש, הניסיונות החוזרים ונשנים להתקיף את שרת החינוך והתרבות והניסיון לפסול אותה מלשמש בתפקיד זה הם ניסיונות נלוזים ופסולים.

יש לנו אמון בגברת שולמית אלוני, שרת החינוך והתרבות החדשה, ואנו תקווה שהיא תצליח בתפקידה ותפתור את בעיות מערכת החינוך במדינה. במיוחד אנו, בציבור הערבי, מצפים לכך שהיא תפעל לקידום מערכת החינוך הערבי במדינה, אשר סובלת מבעיות קשות שהצטברו במשך שנים רבות.

אנו תקווה שמגישי ההצעות מהימין ימשיכו לשבת באופוזיציה וימשיכו להגיש הצעות אי-אמון בממשלה על רקע הקפאת ההתנחלויות וקידום תהליך השלום באזור.

על הממשלה החדשה לאזור אומץ ולפעול להשגת שלום צודק באזור, שיביא ביטחון, שגשוג ושיתוף פעולה בין כל עמי האזור. זאת היא הדרך הנכונה, שתשרת את העם במדינת ישראל ותשרת את כולנו, יהודים וערבים במדינה ובאזור.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לחבר הכנסת טלב אלסאנע. אני רוצה לברך אותו, נציג אותנטי של הדור הצעיר הבדואי. אני מאחל לו הצלחה רבה.

אני קורא לחבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי ברצוני לברך את חבר הכנסת טלב אלסאנע על נאום הבכורה שלו בכנסת. אני רואה בשיבתו כאן בכנסת ביטוי נוסף לקשר שהדמוקרטיה הישראלית קושרת בין האוכלוסיות השונות במדינת ישראל. הוא מייצג אזור ואוכלוסייה, שההיקף המספרי שלה בהחלט מצדיק ייצוג בכנסת, וכן גם היקף הבעיות הספציפיות שלה. אני מאחל לו הצלחה בתפקידו ונאמנות לשבועת האמונים שנשבע פה למדינת ישראל.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, זאת היתה הערה מיותרת.

מיכאל איתן (הליכוד):

היושב-ראש משמש בתפקידו בפעם הראשונה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת איתן, הנאמנות היא דבר טבעי בהחלט. לא היה מקום להערה.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, טוב יותר שהדברים ייאמרו כפי שהם צריכים להיאמר. אני מקבל את האמירה שלך ואני חושב שהיא גם של רעך, כשאתם אומרים: אנחנו פלשתינים. אני מכיר במציאות הזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ואנחנו ישראלים.

מיכאל איתן (הליכוד):

בסדר, גם ישראלים. אתם אומרים: אנחנו ישראלים, אזרחי ישראל, מצייתים לחוק הישראלי, פועלים על-פי החוק הישראלי. הכול מקובל עלי. אתם גם מוסיפים ואומרים שאתם פלשתינים, ומתוקף ההזדהות הזאת יש לכם, על-פי עדותכם, נושאים מסוימים שמעמידים אתכם במבחן של הזדהות. זאת אתם אומרים וזה מקובל ומובן וזאת היא האמת, למה להתכחש לה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אנחנו לא עומדים במבחן של אף אחד. הגדרנו את הזהות שלנו בצורה הטובה ביותר, המובנת והברורה ביותר: אנחנו אזרחי המדינה, חלק אינטגרלי מהמדינה, אבל אנחנו גם חלק מהעם הפלשתיני. אין התנגשות בין שני הדברים.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, אתה אומר שאתם אזרחי המדינה, וזה בהחלט מקובל עלי, אנחנו פועלים בדמוקרטיה ומתוך רצון לשמור על שוויון הזכויות בין האזרחים. ואתה גם אומר: אנחנו גם חלק מהעם הפלשתיני. זו תחושתך, ואני מבין אותה ומקבל אותה. אבל אני לא יכול לקבל את המשפט השלישי שאתה אומר: בזה נגמר העניין. כי הרי לגבי שירות צבאי, למשל, נוצרה מציאות מסוימת, ובגלל הקונפליקט הקיים יש בעיה. הבעיה קיימת גם בצד היהודי וגם בצד הערבי. אני אומר שלא צריך להתבייש במציאות הקיימת, הדברים קשים הרבה יותר כאשר מנסים לטשטש אותה. אני אומר את הדברים דווקא מתוך רצון לקיים ולחזק את הקשר הדמוקרטי ואת הבסיס המשותף, בלי לעצום את העיניים ולא לראות את הבעיות שמקשות.

בִּירְכַתִּי אֶת חֵבֶר הַכִּנְסֶת אֶלְסָאנֶע, וְאֵנִי רֹצֵה לְהוֹסִיף, שְׁאֵנִי שֶׁמַּח מְאֹד שֶׁהִיָּתָה לִי הַזְכוּת לִבְרֹךְ אוֹתוֹ.

עֲכָשִׁיו נִעְבֹּר לַעֲנִינֵנו. אֲדוֹנִי הַיּוֹשֵׁב-רֹאשׁ, כִּנְסֶת נִכְבְּדָה, בְּדֶרֶךְ כָּלל נִהוּג לִתֵּת מֵאָה יָמֵי חֵסֶד לַמִּמְשָׁלָה. וְאֵכֵן, מִטְּבַע הַדְּבָרִים הֵיִינוּ צָרִיכִים שֶׁלֹּא לְהִיחָפֵז בְּהַגְשַׁת הַצַּעַת הָאִי-אֲמוֹן בְּטָרֶם יִחְלְפוּ מֵאָה הַיָּמִים. אֲלֹא מֵאִי, נִהוּג גַּם שֶׁמִּמְשָׁל חֹדֶשׁ שֶׁנִּכְנָס לְתַפְקִידוֹ לֹא מִקְבֵּל הַחֲלָטוֹת מִרְחִיקוֹת-לִכְתּוּ בַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים לִכְהוֹנָתוֹ.

אַבְרָהָם בּוֹרֵג (הַעֲבֹדָה):

לִיצַחֵק שְׁמִיר לֹא הָיוּ עֶשְׂרֵה יָמִים כְּלִשְׁהֶם שֶׁהַחֲלִיט בָּהֶם מִשְׁהוּ.

מִיכָאֵל אֵיתָן (הַלִּיכּוּד):

בָּאִים שְׂרִים חֲדָשִׁים וְרֹאשׁ מִמְשָׁלָה חֹדֶשׁ, וּבַעֲשֶׂרֶת יָמִים מִקְבָּלִים הַחֲלָטוֹת מִשְׁמַעוּתוֹת כָּל כֶּךְ, שֶׁהֵן מַחֲיִיבוֹת הַתִּיַּחְסוּת, לְרִבּוֹת שֶׁל מִי שֶׁסָּבוֹר שֶׁהֵן גּוֹרְמוֹת מִשְׁגִּים חֲסָרִי תִקְנָה, לְרִבּוֹת הַצַּעַת אִי-אֲמוֹן. זֹאת הַהַצְדָּקָה לִכֶּךְ שֶׁבְּכָל אֹפֶן, לְמִרּוֹת הַכָּלָל שֶׁהַזְכָּרְתִּי, הַתְּבַקְשָׁה כַּעַת הַגְּשָׁה שֶׁל הַצַּעַת אִי-אֲמוֹן.

עַל מָה הַצַּעַת הָאִי-אֲמוֹן? אֵנִי הוֹלֵךְ כְּרָגַע עַל-פִּי שִׁיטַתְכֶם. רְבוּתִינוּ אֲמָרוּ: סוֹף מַעֲשֶׂה בַּמַּחֲשָׁבָה תַּחֲלִילָה. אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים הַיּוֹם: תִּכְנֹן לְטוּחַ אֲרוֹךְ. הַשְּׂאֵלָה שֶׁל הַצַּעַת אִי-אֲמוֹן אֵינָה צָרִיכָה לְהִיגָזֵר עַל-פִּי שִׁיטַתְנוּ, אֲלֹא עַל-פִּי שִׁיטַתְכֶם. הָאֵם אַתֶּם אֲכַן פְּעַלְתֶּם עַל-פִּי הַכָּלָל, שֶׁסוֹף מַעֲשֶׂה בַּמַּחֲשָׁבָה תַּחֲלִילָה? מָה הוּא סוֹף הַמַּעֲשֶׂה עַל-פִּי שִׁיטַתְכֶם? אַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁהוֹלְכִים לְתַהֲלִיךְ. אֲמַר כֵּן קוֹדֶם רֹאשׁ הַמִּמְשָׁלָה שֶׁהוֹלְכִים לְתַהֲלִיךְ, בְּמִשְׁךְ אַרְבַּע הַשָּׁנִים הַקְּרֻבוֹת הוֹלְכִים לְאוֹטוֹנוֹמִיָּה, וְלֹכֵן – כֶּךְ הוּא אוֹמֵר – בִּינְתִיִּים הַשְּׂאֵלָה אִם תִּקּוּם אוֹ לֹא תִקּוּם כֵּן מְדִינָה פְּלִשְׁתִּינִית הִיא לֹא רִלְבִּנְטִית, מִשּׁוּם שֶׁהַמִּמְשָׁלָה הַזֹּאת מַחֲוִיבֶת לְאַרְבַּע שָׁנִים שֶׁל אוֹטוֹנוֹמִיָּה לֹלֵא וְיִתּוֹר עַל רִיבּוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁטָחִים.

אַבֵּל כְּשֶׁאוֹמְרִים: סוֹף מַעֲשֶׂה בַּמַּחֲשָׁבָה תַּחֲלִילָה, צָרִיךְ לְהַסְבִּיר לָנוּ וְלֹאמֵר מָה יִקְרָה לְאַחַר אַרְבַּע שָׁנִים. לֹא יִיתֵן שִׁבּוֹא הֵנָּה רֹאשׁ הַמִּמְשָׁלָה, יִגִּיד לָנוּ לַעֲצוֹם אֶת הָעִנִּיִּים, יִגִּיד: אֵנִי אֲמַרְתִּי לְבוֹחֲרִים שְׁאֵנִי אֲלַחֵם נֶגֶד מְדִינָה פְּלִשְׁתִּינִית, אֵנִי אֲמַרְתִּי לְבוֹחֲרִים שְׁאֵנִי אֲלַחֵם לְמַעַן הַחֲלֹת הַחוֹק הַיִּשְׂרָאֵלִי לַעַת שְׁלוֹם בְּבִקְעַת-הִירְדֵן, אֵנִי אֲמַרְתִּי לְבוֹחֲרִים שְׁלִי שְׁגוּשׁ-עֲצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם רַבְתִּי יִהְיוּ בְּשִׁלְטֵת יִשְׂרָאֵל, אֵנִי אֲמַרְתִּי לְבוֹחֲרִים שֶׁלֹּא נוֹתֵר עַל רֵמֶת-הַגּוֹלָן. וְעֲכָשִׁיו מָה הוּא מַצִּיעַ לָנוּ? הוּא אוֹמֵר לָנוּ: אֵל תִּדְאָגוּ, אַרְבַּע שָׁנִים תַּחֲכוּ, לֹא יִקְרָה כְּלוּם. אַבֵּל אֲנַחְנוּ מַעֲוִינִיִּים לְדַעַת, אֲדוֹנֵי רֹאשׁ הַמִּמְשָׁלָה, אוֹ אֲדוֹנֵי סֶגֶן שֶׁר הַבִּיטָחוֹן, שְׂאוּלִי מֵיִצֵּג כֵּן אֶת רֹאשׁ הַמִּמְשָׁלָה, תֵּן לָנוּ הַיּוֹם עֲרֻבוֹת לִכֶּךְ שֶׁבְּמִשְׁךְ אַרְבַּע שָׁנִים אֵלָּה לֹא יִקְרוּ דְּבָרִים, שְׁלֹאחֵר מִכֵּן, בְּאוֹרֵחַ בִּלְתִּי נִמְנַע, יִהְיוּ לָהֶם הַתּוֹצְאוֹת בִּלְתִּי צְפוּיֹת שֶׁאַתֶּם מִזְהִירִים מִפְּנֵיהֶן. תִּבּוֹא אֶתָּה וְתִרְאֶה לָנוּ אֵיךְ הַצַּעֲדִים שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה מוֹנְעִים הַקֶּמֶת מְדִינָה פְּלִשְׁתִּינִית בְּתוֹם אַרְבַּע שָׁנִים.

הָאִי-אֲמוֹן שֶׁלָנוּ נֹבַע מִכֶּךְ שִׁישׁ תַּחוּשָׁה בְּצִיבּוֹר, שֶׁבְּמִקּוֹם לִקְבֵּל עֲרֻבוֹת מֵהָאֲמִרְקִינִים עַל-מִנְתּוֹ שֶׁתִּימְנַעְנָה תּוֹצְאוֹת בִּלְתִּי רְצוּיֹת מִבְּחִינְתְּכֶם, לֹא מִבְּחִינְתְּנוּ, אַתֶּם מוֹכִנִּים לְהַמִּיר אֶת הָעֲרֻבוֹת הַמְּדִינִיּוֹת בְּעֲרֻבוֹת כִּסְפִּיּוֹת. זֶה אֲסוֹן. הִיָּה פֶּה פֶּעַם קָצִין בְּרִיטִי, בְּרִקְרָ, וְהוּא אֲמַר, שְׁבִיִּהוּדִים פּוֹגְעִים תִּמְיֵד דֶּרֶךְ הַכִּיס, בְּכִסֶּף. לֹא מְדוּבָר פֶּה בְּכִסֶּף. אֲנַחְנוּ רּוֹצִים לִקְבֵּל אֶת הָעֲרֻבוֹת. אַבֵּל, הָאֵם הָעֲרֻבוֹת הֵן – גַּם לֹא כִסֶּף? וְמִי יוֹדֵעַ כֵּמָה זֶה יַעֲלֶה לָנוּ. אֵלָּה עֲרֻבוֹת לְפָנֵי קִבְלַת הַלּוֹאוֹת. רּוֹצִים שֶׁנִּשְׁלֹם

בעבור הערבויות, אחר כך נשלם בעבור ההלוואות, ומי יודע כמה אחוזים נשלם בדרך. אבל, נניח זאת לרגע – האם בזה אנחנו יכולים לקנות או לשלם בעבור זה במהלכים מדיניים אי-רברסביליים?

לכן, מה שאנחנו צריכים לקבל לפי שיטתכם, לא לפי שיטתנו, תמורת ויתורים מדיניים, זה ערבויות מדיניות ברורות ובטוחות. אנחנו לא תובעים מכם לקבל ערבויות ברורות ובטוחות כדי להחיל את החוק הישראלי על יהודה ושומרון, להגשים את מדיניות הליכוד. אבל אנחנו תובעים מכם, ונעמוד על כך, וכאן כן נכנסת ההתחייבות שלכם לבוחר הישראלי, שיובטחו לפחות אותם דברים שבשם הלכתם לציבור.

התחלפה ממשלה, אתם יושבים כאן כאילו קיבלתם מנדט לעשות כל דבר. זה לא נכון. אנחנו נמצאים במשטר דמוקרטי. במשטר דמוקרטי גם רוב של 51 לא יכול לכפות, רוב של 55% לא יכול לכפות על 45%. יש התחשבות. זה לא עניין טכני שרירותי. אנחנו לא רוצים להגיע למצב שאתם תיווכחו לדעת, שמיעוט גדול של 45% יכול לכפות לפעמים על רוב של 55%.

אני לא רוצה כעת להיכנס לבעיות של נאמנויות כאלה או אחרות, שהן יוצרות את ההבדל של 10% במשטר הדמוקרטי. די לי להסתפק בכך שאתם צריכים להסתפק במיעוט גדול. איפה ההתחשבות? במה?

בשם הציבור שאתם גרמתם לו להצביע עבורכם, שהביא לכם את הרוב – יכול להיות שהוא היה מוכן במידה מסוימת לסגת מהמדיניות שלנו – הרוב המכריע של הציבור בישראל שולל הקמת מדינה פלשתינית; הרוב הגדול של הציבור בישראל תומך בהחלת החוק הישראלי על השטחים, שאתם אמרתם שהם שטחי ביטחון ובלעדיהם מדינת ישראל לא יכולה להתקיים.

אם זה משטר דמוקרטי, אם בזכות זה שאתם אמרתם שתשמרו על בקעת-הירדן, גוש-עציון ואזור לטרון וחלק מרמת-הגולן לפחות קיבלתם את הרוב, תראו לנו איך אתם עושים את זה. תפקידנו כאופוזיציה להיאבק, להילחם – –

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת איתן, הזמן תם.

מיכאל איתן (הליכוד):

– שלא תכניסו אותנו, את מדינת ישראל, ביוזעין, מתוך הטעיה מכוונת, מתוך הונאה, למסלול שאין ממנו חזרה, והוא עלול להסתיים בתוצאות הרות-שואה.

משפט אחרון לגבי העניין של שינוי סדרי עדיפויות: ההבדל בין שינוי סדר עדיפויות לאומי לבין מה שאמר חבר הכנסת דדי צוקר – לייבש את ההתנחלויות – הוא הבדל בין דוברי אמת לבין מי שמנסים להסוות את מטרותיהם. יש שינוי סדר עדיפויות לאומי.

מרדכי גור (העבודה):

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה תשמע את זה, חבר הכנסת גור. יש אפשרות לשנות סדר עדיפויות לאומי – – –

מרדכי גור (העבודה):

די, גמרנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא די גמרנו. לא גמרנו.

מרדכי גור (העבודה):

אנחנו התחלנו, אתם גמרתם.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה גומר כל כך הרבה שנים, שאני לא כל כך מודאג מזה שאתה רוצה לגמור גם את ההתיישבות.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני פונה מכאן לשר האוצר ולשר הבינוי והשיכון – – –

דן תיכון (הליכוד):

איפה הם, איפה הם? איפה הממשלה? אתם הטפתם תמיד לממשלה.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דן תיכון.

דן תיכון (הליכוד):

איפה הממשלה?

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אני מבקש.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תפסיק את הדיון. יש הצעות אי-אמון. מה קורה כאן? הצעת אי-אמון ראשונה, איפה הממשלה?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דן תיכון, שמענו.

דן תיכון (הליכוד):

לא, אל תגיד שמענו. תגיד לסדרן שיקרא לראש הממשלה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני פונה מכאן לראש הממשלה, לשר הבינוי והשיכון, לשר האוצר ולממשלה כולה, המאבק האמיתי הוא לא ביניכם לבינינו. המאבק האמיתי הוא של שנינו נגד אויבים מבחוץ ונגד "ידידים", שמנסים להחזיר אותנו למה שאבא אבן קרא להם גבולות אושוויץ, גבולות 1967.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת איתן. אני מזמין את חבר הכנסת רפאל אדרי.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני הערתי הערה. במצב כזה היושב-ראש מפנה תשומת לב הממשלה ומבקש שייכנס משהו מהשרים.

היו"ר ס' טריף:

המזכיר שמע את זה, והוא בוודאי יטפל בזה בצורה הנכונה.

דן תיכון (הליכוד):

כל זמן שלא יהיה שר, אנחנו יוצאים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

בחיי שאתם מצחיקים.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אדרי, בבקשה. חבר הכנסת דן תיכון, אני מבקש שלא תפריע לחבר הכנסת אדרי.

רפאל אדרי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, קשה לי להבין מדוע הליכוד ומפלגות אחרות הגישו הצעות אי-אמון היום. אני לא מבין מדוע נזעקה הכנסת על נושא של אי-אמון. אם באמת היה צריך להביע אי-אמון, הרי זה באופוזיציה, באופוזיציה, שהיתה עד לפני זמן מה בראשות הממשלה, והיא היתה זו שביצעה

את כל המחדלים על כל צעד ושעל, לא רק ביהודה ובשומרון, אלא בכלכלת ישראל; היא הבטיחה עוד ב-1977 להיטיב עם העם, והאם באמת היא היטיבה עם העם?

התוצאה היתה 600% אינפלציה; הצעירים, החיילים המשוחררים בחלקם עוזבים את הארץ. הממשלה הזאת הצהירה לפני הבחירות ובמערכת הבחירות, שהיא הולכת על סדר אחר, שהיא הולכת לתקן את המעוות, שהיא הולכת לעשות סדר אחר, שהיא הולכת גם לשקם את ההריסות של הממשלה הקודמת.

אני מודע לכך שלא קל לבצע את רצון הבוחר. אני מודע לכך שלא יהיה פשוט לתקן את כל מה שנהרס, אבל הבה נערוך סקירה קצרה על מה שעשתה הממשלה היוצאת במשך ארבע השנים האחרונות.

ההשקעות ביהודה ובשומרון בשנים 1990-1992 הסתכמו ב-4.5 מיליארדי שקל. אני רוצה לשאול את כולנו, האם אנחנו מודעים לכך, שתשתית של יחידת דיור אחת ביהודה ובשומרון עולה למדינת ישראל בין 60,000 ל-70,000 שקל, בו בזמן שבמסגרת "הקו הירוק", המחיר ליחידת דיור מסוג זה נע בין 8,000 ל-10,000 שקל? 4.5 מיליארדי שקל הושקעו בבנייתן של 16,500 יחידות דיור.

בערכים של היום, עלתה כל יחידה מעל 260,000 שקל, ללא קרקע. וזאת בזמן שבתחומי "הקו הירוק", בנייה של 80-90 מטרים, לרבות פיתוח כללי, לרבות אגרות – מחירה של הבנייה בלבד, אני לא מדבר על קרקע – נע בין 120,000 ל-140,000 שקל, לעומת 260,000 שקל בשטחים.

שאול יהלום (מפד"ל):

אלה דברים לא נכונים.

רפאל אדרי (העבודה):

אל תגיד שהדברים לא נכונים, חבר הכנסת יהלום. תתעמק בבעיה. על זה אני לא מוכן להתווכח. אני מבקש שתלמד את העניין, אני מבקש שתדל לשורש העניין, ואז תיווכח בעצמך, שכל מה שאני אומר וכל נתון שאני מוסר נכון.

שאול יהלום (מפד"ל):

הבית שלי עלה מחצית מהבית שלך.

רפאל אדרי (העבודה):

אתה יודע למה? מפני שאתה לא שילמת את הפיתוח הכללי, מפני שאתה לא שילמת את הביוט, לא את החשמל ולא את הטלפון.

שאול יהלום (מפד"ל):

שילמתי.

רפאל אדרי (העבודה):

אני מבטיח לך שלא שילמת. תסלח לי שאני אומר לך זאת בביטחון מלא.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה אתה מדבר? – שילמתי.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, זה לא סימפוזיון. אפשר לקרוא קריאת ביניים, להעיר הערה, אבל לא – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מדבר על הבנייה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אין שום הוראה בתקנות הכנסת האוסרת על חבר כנסת להשמיע מה שהוא רוצה, ואנחנו לא צנזורים כאן. הוא יכול באותה מידה להגיד שגם העובדות שלך לא נכונות.

רון נחמן (הליכוד):

בכל ערי הפיתוח זה אותו דבר.

רפאל אדרי (העבודה):

לא, לא בכל ערי הפיתוח. זה תלוי בטופוגרפיה של השטח. בבנייה אני מתמצא קצת, ועל זה אני יכול להתווכח עם כל אחד.

רון נחמן (הליכוד):

יש לי נתונים לגבי מעלות.

היו"ר ש' וייס:

טוב, נעשה מחר השוואת נתונים.

רפאל אדרי (העבודה):

ההחלטה של הממשלה להפסיק את הבנייה, או לפחות את התוכניות שהוכנו ולהקפיא את החוזים היתה החלטה נכונה. גם אם נלך רחוק ונצטרך להפסיק בנייתם של דירות או בתים שנמצאים בשלבי יסודות, ניתן לבצע זאת בלי לשלם פיצויים מיותרים. אבל כאן, מה הולכים לעשות עם המשאבים שייחסכו למעשה מההשקעות הללו? איפה הולכים להשקיע אותם? הולכים להשקיע אותם בצמיחה של המשק. הולכים להפנות משאבים על-מנת ליצור מקומות עבודה לעולים החדשים, לחיילים משוחררים. האם כולנו מודעים לכך, שעשרות אלפי זוגות צעירים ירדו מהארץ בארבע השנים האחרונות? ירדו מהארץ 49,000 צעירים במשך ארבע השנים האחרונות.

רענן כהן (העבודה):

יותר.

רפאל אדרי (העבודה):

אני מדבר על צעירים. אם אתה מדבר על כל היורדים – זה דבר אחר. האם עשינו את המתחייב כדי לצמצם את הירידה?

חברי הכנסת, הלכנו לבחירות, וכל מפלגה הציגה את המצע שלה בפני הציבור. הציבור פסק את דינו. הציבור קרא את המצעים של כל מפלגה. הציבור ראה מה אנחנו מציעים, מה אנחנו הולכים לעשות. לא הסתרנו דבר. אמרנו את הכול באופן גלוי, והציבור הצביע עבור המדיניות הזאת. אכן, הוא הביע אי-אמון בממשלה היוצאת. הוא הביע אי-אמון במחודלים שלה. הוא הביע אי-אמון על כך שלא היו מקומות עבודה. הוא הביע אי-אמון על כך שלא היתה עלייה בשנה האחרונה. למה נזעקתם והגשתם

אי-אמון? מפני שאנחנו באים לתקן? מפני שאנחנו באים לשקם? מפני שאנחנו באים לעשות סדר אחר? על זאת הזעקה?

לחבר הכנסת קצב, שאמר שצריך לתת תשובה ולתת דין-וחשבון לציבור – מי שצריך לתת דין-וחשבון לציבור הוא אכן הליכוד, הליכוד שבמשך שנים ניהל מדיניות שהביאה אותנו למצב שאנחנו נמצאים בו. המצב הכלכלי גרוע הרבה יותר ממה שאנחנו יכולים לתאר לעצמנו. מדברים על כך שהיו השקעות, שיש צמיחה, שהיצוא גדל. זה לא נכון, רבותי. אין צמיחה, היצוא ירד, המצב הכלכלי שונה, והמשאבים מופנים למקומות אחרים.

יש היום מצב, שאנחנו נקראים כולנו לעשות כדי לשנות, על-מנת שאותם צעירים, על-מנת שאותם חיילים משוחררים, על-מנת שאותם עולים בלי עבודה ימצאו את מקומם במדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, הליכוד היה אומנם רגיל להבטיח לפני הבחירות ולא לקיים לאחר הבחירות. אנחנו נוהגים אחרת. אולי זה לא מקובל בארץ – להבטיח, לצאת עם מצע לפני הבחירות, ולאחר מכן לבוא לכנסת, לבוא לממשלה, לממש ולבצע את ההתחייבויות ואת ההבטחות שלנו.

מן הטעמים שהזכרתי, אני מבקש לדחות את הצעות האי-אמון ולהצביע אמון בממשלה. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת רפאל אדרי. אדוני שר הבריאות, אחרון המשתתפים בדיון, בבקשה. לאחר מכן ההצבעה.

סליחה, רק שנייה. אני מבקש, ברשותכם, מחבר העובדים, הסגל והאורחים שלנו באולם המליאה לאפשר לנו דיון שקט. תודה רבה.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעות האי-אמון מטעם האופוזיציה היו מוקדמות מדי, והן מעידות על כך שכנראה האופוזיציה איננה יודעת את מלאכתה.

לממשלה הזאת מלאו היום שבועיים. נכון, שבועיים ימים של עשייה די אינטנסיבית, שאתם אינכם רגילים לה. זה נכון.

יהושע מצא (הליכוד):

של אי-עשייה, של שיתוק אינטנסיבי.

שר הבריאות ח' רמון:

כל-כך הרבה החלטות מקבלת ממשלה בתוך שבועיים – זה דבר חדש במדינת ישראל. אתם הייתם רגילים לממשלה – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

ההחלטות הן לא לעשות.

שר הבריאות ח' רמון:

חברי הכנסת מהאופוזיציה, אני הקשבת לכם קשב רב. אנא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אנחנו מתייחסים אליך כפי שאתה התייחסת אלינו.

שר הבריאות ח' רמון:

אנא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש לי שאלה.

שר הבריאות ח' רמון:

בסוף.

היו"ר ש' וייס:

יש לי בקשה. אין מוסד ששמו שאלה. אחת לשבועיים זה בסדר, אבל לא עשר פעמים בכל דיון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

יש מוסד של אחת לשבועיים?

היו"ר ש' וייס:

יש שאילתא, יש פרוצדורה לעניין.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מציע לכם להתאזר בסבלנות. אנחנו מתכוונים ליישם את המדיניות שעליה התחייבנו לבוחר בצורה הכי מושלמת שאפשר. לכן עוד תהיינה לכם סיבות רבות, על-פי שיטתכם, להציע אי-אמון. למה להזדרז? למה להפוך את מוסד האי-אמון – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אדוני שר הבריאות. אני מבקש מחבר הסדרנים, אם אפשר, לסגור את הדלתות, כי דיוני הפרוצדורים חודרים בקול גדול אל אולם המליאה; אם אפשר – גם להעיר לאנשים שיעבירו את הוויכוח למקום המתאים, למזנון. תודה רבה. בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

למה לפגוע במוסד הזה? חשבתי שבאה כנסת חדשה וראוי להתייחס למכשיר האי-אמון בצורה הרבה יותר רצינית, לא כאל מכשיר של קנטרונות אלא כאל מכשיר יוצא דופן, שבא באמת כאשר יש אירוע בעל משמעות. אני מציע לכם ללמוד מאתנו. היינו שנתיים באופוזיציה, הגשנו שש הצעות אי-אמון, וגם בזה אני חושב שאולי הגזמנו באחת או בשתיים.

גדעון פת (הליכוד):

והצטרפתם ל-30 הצעות לפחות.

שר הבריאות ח' רמון:

לא הצטרפנו, תסלח לי, חבר הכנסת פת. לא הצטרפנו. אנחנו הבענו אי-אמון בממשלה באותן פעמים שבהן החלטנו שיש אירועים. אני מציע לכם עצת מי שהיה אופוזיציונר די ותיק: תתייחסו בכבוד למכשיר הזה, כי כאשר תשתמשו בו גם אנחנו נתייחס בכבוד. גם על כך יש לברך.

תראו, יש ראש ממשלה. הכנסת הזאת מכהנת שבועיים. הוא הופיע ביום רביעי והשיב על שאלות. הוא הופיע היום והשיב על הצעת האי-אמון. גם זה שינוי מרענן. תשמרו על זה, כי אם אתם תפרטו את העניין לפרוטות קטנות, לא יהיה מנוס וגם הקואליציה לא תתייחס ברצינות.

אני רוצה להעיר שתי הערות לנואמים. האחת – לחבר הכנסת שרון. חבר הכנסת שרון, סדר העדיפויות במדינת ישראל השתנה, וזה איננו קשור – ואני מדגיש זאת – לעניין הטריטוריאלי. יכול אדם לדגול בכך שאסור לוותר אף לא על סנטימטר וצריך להישאר בגבולות ארץ-ישראל השלמה. אבל בין זה לבין הסטת כל המשאבים של מדינת ישראל, כל המאמצים, כל הכספים, על חשבון כל המטרות האחרות ומעל כל המטרות האחרות, לרבות קליטה, לרבות חברה, לשטחים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-מנחם, אנא.

שר הבריאות ח' רמון:

הדבר הזה השתנה.

אני שמעתי את השר שרון מצטט מ-1976, מ-1980, אבל הוא לא ציטט את חברו, חבר הכנסת ארנס, שר הביטחון, וחבל שהדברים האלה מתגלים רק לעת פרישה. אומר שר בכיר – – –

אריאל שרון (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

שר הבריאות ח' רמון:

אני אתן לך, אבל אני בטוח שאת ארנס אתה לא תצטט, אדוני.

אריאל שרון (הליכוד):

לא.

שר הבריאות ח' רמון:

אני משוכנע שלא תצטט אותו. נעצרת ב-1980. בוא נהיה עדכניים. שר בכיר לשעבר, שר ביטחון, איש שנבחר להיות מספר שתיים ברשימת הליכוד, אומר: אין משמעות לביטוי ארץ-ישראל השלמה. הוא בא ואומר, לא חס וחלילה איש מהמחנה הזה: עלינו לצאת מעזה, זה עומס מיותר.

חבל שכל הדברים האלה מתגלים אצלכם רק לעת פרישה. כמעט הייתי אומר, שאני צריך להשתוקק שתפרשו על מנת שנגלה את דעתכם האמיתית.

מיכאל איתן (הליכוד):

מתי אתה תצא מעזה? תגיד אתה מתי תצא? מר רבין אמר – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, השאלה נשאלה שלוש פעמים. הוא שמע אותה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אין תשובה.

היו"ר ש' וייס:

אין שום חובה בתקנון להשיב על שאלות רטוריות.

מיכאל איתן (הליכוד):

זו לא שאלה רטורית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, יש לי בקשה אליך, אני באמת לא יכול להתגבר על הקול שלך.

שר הבריאות ח' רמון:

נקודה שנייה, ובכך אני אסיים: אני רוצה לפנות לחבר הכנסת רביץ. אני אינני רואה אותו באולם. הוא הגיש הצעת אי-אמון, ואינני רואה אותו.

דן תיכון (הליכוד):

הוא יגיע.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת רביץ, אני מצטער על כך שאתם, סיעת דגל התורה, הופכים את הפסילה לדגל ולא את התורה. הפכתם, סיעת דגל התורה, את מסורת הפסילה ההדדית לסימן היכר. אתם לא רק פסלתם את שולמית אלוני. בכל אופן, מנהיגה של תנועה, שניגשה לבחירות, לא זכתה במנדט אחד, כפי שאתם זכיתם, אלא ב-12 מנדטים. מאות אלפי ישראלים הביעו בה אמון, ואתם מעזים לפסול אותה לכהן כשרה בממשלת ישראל. הנאום היום היה על חינוך. אבל אנחנו שמענו שהיא פסולה לא רק לחינוך, אנחנו שמענו מפי אנשי דגל התורה, שהיא פסולה למשרד הפנים והיא פסולה למשרד המשפטים, ודאי שהיא פסולה לראשות הממשלה, והיא לדעתכם פסולה לכל תפקיד.

אני פונה אליכם לרדת מן הדרך הזאת, דווקא אתם. אני משוכנע, שאילו זכתה סיעת דגל התורה ב-12 מנדטים ותבעה תיק החינוך, והיו קמים אנשים והיו פוסלים אתכם ומגישים אי-אמון לממשלה, הייתם מזדעקים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא היינו דורשים.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת רביץ, אני לא סומך על זה שלא הייתם דורשים. חבר הכנסת רביץ, אתם די התלוננתם על שנתנו לכם מעט מאוד במשא-ומתן הזה, באתם בתלונות. מעט מאוד, טענתם, אנחנו נותנים לכם.

חבר הכנסת רביץ, היה שר החינוך, זבולון המר, שר חינוך דתי, הוא היה שר החינוך ממפלגה דתית-לאומית. הוא היה שר חינוך טוב.

קריאה:

מה?

שר הבריאות ח' רמון:

הוא היה שר החינוך, וחלקים ניסו לפסול אותו, והפסילה הזאת נדחתה ולא התקבלה על-ידי הציבור הרחב. הוא ניהל את משרד החינוך על-פי השקפתו, כי הוא נבחר לשם כך. בעת שהוא נבחר בפעם הראשונה, הוא עמד בראש מפלגה, שגם לה היו 12 מנדטים. והציבור בישראל דחה את הפסילה הזאת. ואני מציע לכם: תרדו מהדרך הזאת.

כאשר חברים במפלגה של שולמית אלוני פסלו מישהו אחר, חשבנו שאסור לפסול, כי שיטת הפסילה לא תאפשר חיים בצוותא של שום מפלגה עם שום מפלגה.

מיכאל איתן (הליכוד):

למי אתה מתכוון?

שר הבריאות ח' רמון:

ואני מציע לך, חבר הכנסת רביץ, לפני שאנו מצביעים, להסיר את הצעת האי-אמון שלך, כי לא היה תקדים בתולדות הצעות האי-אמון להצעת אי-אמון שנועדה לפסול שר על-פי השקפותיו, בגלל מה שהוא חושב, וזאת אף שהשרה שולמית אלוני, במשך כל החודש האחרון, יושבת ומתפקדת כשרה במשרד, ושום דבר ממה שאתם טפלתם עליה, דברים נוראים – אילו הבאתי פה רק מה ש"יתד נאמן" אמר, ולא רק עליה, אלא גם על כל אלה שיושבים סביב שולחן הממשלה הזאת, יום יום: עם מי שיתפנו פעולה, למה היינו אחראים; השמצות, דברי בלע שלא היו כמותם, לא היית יכול ללחוץ את ידינו אם היית אדם הגון והיית מאמין במה שנכתב נגדנו ב"יתד נאמן". והיום אתה מוכן לשבת אתנו בקואליציה ורוצה לקבל מאתנו תיקים. איזה מין התנהגות זו? אתם עוברים קו שאסור לעבור אותו, מסורת שלא נהוגה בבית הזה.

אני פונה אליך, לפני שמצביעים: קום ותאמר, כי נשאת יחיד מיהדות התורה המאוחדת, שכנראה כבר לא מאוחדת בגלל ההצעה הזאת, ובדין איננה מאוחדת, כי את ההצעה הזאת צריך להסיר. תודה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רביץ, אתה מקבל את ההצעה? אתה עומד באתגר?

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני הייתי מציע, שחברת הכנסת שולמית אלוני בעצמה תתפטר.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש הערה לסדר.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה למחות על זכות הדיבור, שהוענקה מחוץ למכסה לשר חיים רמון. נכון שיש זכות דיבור לשרים, מיוחדת, ייחודית, הקבועה בתקנון על-פי סעיף 97, אולם היא מתייחסת לפרק הדן בהצעות לסדר-היום. הממשלה ענתה על-ידי ראש הממשלה ושני שרים נוספים, ונוסף על כך, המפלגה של חיים רמון קיבלה מכסת דוברים כגודל הסיעה ובהתאם לכך. לא היה שום מקום לכל הנאום הזה, שאני לא יודע מנין הוא לקוח. אין לו זכר בתקנון.

היו"ר ש' וייס:

מכיוון שבכל זאת לא תהיה לזה השפעה על תוצאות ההצבעה – פה מתקיים בירור קטן, התייעצות; אנחנו נערוך את ההצבעה ואני מייד אתייחס לזה.

דן תיכון (הליכוד):

אני מציע להעביר את זה לוועדת הפרשנות.

היו"ר ש' וייס:

מייד נראה.

חברי הכנסת, אנחנו עדיין לא משתמשים במכשירים האלקטרוניים להצבעה, כי יש בסיעות בירורים לגבי סדרי הישיבה של החברים.

אני מבקש למנות שני מונים: חבר הכנסת אסעד אסעד וחבר הכנסת יוסי כץ.

דב שילנסקי (הליכוד):

פרוטקציה לחיפנים?

היו"ר ש' וייס:

לא, לצפון, כי גם חבר הכנסת אסעד אסעד; חיפה והצפון.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה מאוחדת על חמש הצעות אי-אמון שהוגשו היום; הצעות של סיעת הליכוד, סיעת צומת, סיעת המפד"ל, סיעת יהדות התורה וסיעת מולדת. אני שואל: מי תומך בהצעת האי-אמון של חמש הסיעות – יצביע. נא למנות. לפי התקנון, אין מדברים בזמן הספירה. מי מתנגד להצעות האי-אמון ומבקש לדחות אותן – יצביע.

הצבעה

בעד ההצעות להביע אי-אמון לממשלה – 48

נגד – 59

ההצעות של סיעות הליכוד, צומת, מפד"ל, יהדות התורה ומולדת להביע אי-אמון לממשלה לא נתקבלו.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הרי תוצאות ההצבעה. 48 חברי כנסת תמכו בהצעות האי-אמון, 59 חברי כנסת התנגדו. לפיכך, כל הצעות האי-אמון נדחו.

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בישיבה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

הודעה למזכיר הכנסת, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

הצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (תיקון מס' 4), התשנ"ב-1992, שהחזירה ועדת החינוך והתרבות לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

לדיון מוקדם – הצעת חוק הבזק (תיקון – שידור טלוויזיה בכבלים – פרסומת), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – נציג ארגון צרכנים בדירקטוריון), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – שירותם של תלמידי ישיבות), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מאיר שטרית; הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – הטפה לטרנספר), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק הבזק (תיקון – הסדר של בעלי זיכיון בהפקות לא מקומיות), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (הסעת תלמידים), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק הרשויות המקומיות (מתן שירותי דת), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – נציגות לשני המינים בדירקטוריון של חברה ממשלתית), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – שירותם של תלמידי ישיבות), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (נקודות זיכוי בעד ילדים), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת חנן פורת; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (ניכוי הוצאת מקלוט), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (פתיחת שומות), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (הוראת שעה), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק היטל על נסיעה לחוץ-לארץ (תיקון – סטודנט ישראלי בחוץ-לארץ), התשנ"ב-1992; מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק גירוש פעילי טרור (הוראת שעה), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת צחי הנגבי; הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון סעיף 25), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (מעטפות הצבעה) (תיקון), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת יצחק לוי; הצעת חוק חיזוק הביטחון, התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת צחי הנגבי; הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – הצבעה על נטילת חסינות), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת צחי הנגבי; הצעת חוק חסינות

חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – סייג לחסינות), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת צחי הנגבי; הצעת חוק הסדרת פעולתם של שתדלנים בכנסת, התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק המים (תיקון – רשיון הפקה באזור קידום), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון – אחוז חסימה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק חברות בקופת-חולים (איסור הגבלות), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק עידוד התעסוקה, התשנ"ב–1992, מאת חברי הכנסת ש' עמור וע' פרץ; הצעת חוק שירות התעסוקה (תיקון – עדיפות בשליחה ובקבלה לעבודה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק לתיקון פקודת בריאות העם, 1940 (תיקון – מתן חיסונים חינם), התשנ"ב–1992, מאת חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ת' זיאד וה' מחאמיד; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – השלמת קצבת זיקנה), התשנ"ב–1992, מאת חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ת' זיאד וה' מחאמיד; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מיצוי זכאות לקצבת ילדים), התשנ"ב–1992, מאת חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ת' זיאד וה' מחאמיד; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מימון תשלומים חריגים), התשנ"ב–1992, מאת חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ת' זיאד וה' מחאמיד; הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – חינוך לשמירת הסביבה והגנת החי), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק דמי מחלה (תיקון – היעדרות לרגל מחלת ילד), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק למניעת התפשטות מחלת האיידס (מסירת הודעה לבן-משפחה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק עולים וזוגות צעירים (שוויון זכויות), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק משאל עם (הוראת שעה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק הכותל המערבי ורחבתו, התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – בית-משפט לעניינים תחוקתיים), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 8), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק פינוי יישובים במסגרת הסדר מדיני, התשנ"ב–1992, מאת קבוצת חברי כנסת מסייעת חד"ש; הצעת חוק הפרשנות (תיקון – תקציב), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת יגאל ביבי; הצעת חוק העונשין (תיקון – פרסום שם חשוד), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת יצחק לוי; הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – שינוי שיטת הבחירות), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק זכויות האדם (חופש המצפון, האמונה, הדת והפולחן, ומניעת כפייה מטעמי דת), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק העמותות (תיקון – עמותה מתרימה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק רישום שיכונים ציבוריים (הוראת שעה) (תיקון – אישור שיכון ציבורי), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק הבחירות (תיקון – אחוז החסימה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק שכר מינימום (תיקון – החמרת עונשים), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת חגי מירום; הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון – ילד נכה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת יורם לס; הצעת חוק רכישת מפעלים בידי עובדיהם (מקרים מיוחדים) (תיקון – הרחבת תחולה), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק להגבלת ייבוא מבנים, התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – קיצור תקופת השירות), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (חנייה בתחום רשות מקומית), התשנ"ב–1992, מאת חבר הכנסת רענן כהן.

היו"ר ש' וייס:

אדוני המזכיר, סליחה שאני מפריע, אני מבקש לשאול אותך. האם יש לנו אפשרות תקנונית, שאתה תודיע פחות או יותר על החוקים, ואחר כך נמסור זאת לפרוטוקול? אני רוצה פשוט לחסוך מאמץ ולחסוך את קולך.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

רק לשר יש אפשרות למסור חומר לפרוטוקול.

היו"ר ש' וייס:

אני מבין שלנו אין אפשרות.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת רענן כהן; הצעת חוק עידוד גידול חיטה וגידולי חורף, התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (הוספה לסעיף 16א), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (תיקון סעיף 201), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פיצויים והיטל השבחה), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק איסור העסקה (תושב האזור שעבר עבירה ביטחונית), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת חנן פורת; הצעת חוק הדיינים (תיקון – הצהרת אמונים), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק זכויות מבצעים (תיקון – קלטות וידאו), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק העונשין (תיקון – פיצוי על הוצאות להצלת חיי אדם), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק העונשין (תיקון – הריגה וניסיון לרצח של בן משפחה), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק האזנת סתר (תיקון – חשיפת מקור עיתונאי ושיבוש הליכי משפט), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות – איסור שיפוי), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת אברהם בורג; הצעת חוק הרשויות המקומיות (הסעת ילדים נכים), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת מיכה גולדמן; הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון – ביטול שירות סדיר נוסף), התשנ"ב-1992, מאת חבר הכנסת עמיר פרץ. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חברי הכנסת, לעניין זה – יש לנו הרבה מאוד חברי כנסת, שבדרך כלל בראשית קדנציה מגישים הצעות חוק, אף שחבר הכנסת יכול למעשה להגיש ארבע הצעות לסדר-היום במשך מושב, הוא מחליט על החלוקה – האם הצעות חוק, או הצעות רגילות לסדר-היום. התפתחה מסורת שחברי כנסת מגישים אין-ספור הצעות, זה שגשג. במידה רבה הייתי קורא לזה הצהרות חוק או רעיונות. יכול להיות שוועדת הכנסת תרצה לדון בנושא, האם אין הפרזה בשימוש במוסד הזה להנחת הצעות שאין שום סיכוי, גם במשך עשר קדנציות, להביא אותן לידי דיון. בינתיים אנחנו ממשיכים במסורת שהתגבשה. זה פשוט הסבר לחברי הכנסת החדשים.

לשאלה שהעלה כאן חבר הכנסת מיכאל איתן, לגבי השתתפות השרים היום בדיון, הממשלה הגישה לנו רשימה של ארבעה שרים שעונים בשמה. היו חמש הצעות אי-אמון, והיו נושאים שונים וכן הלאה. אינני מוצא שום איסור בתקנון לעניין הזה. אם חבר הכנסת מיכאל איתן סבור, שיש איזה איסור בתקנון, יעלה את זה על הכתב באופן מנומק, ואנחנו נדון בזה באופן מסודר במקום המתאים, בוועדת הכנסת; נדמה לי שהוא עצמו חבר ועדת הכנסת. נוכל לדון בזה שם.

חברי הכנסת, אני מודיע בזה ששישיבה זו נסתיימה. השישיבה הבאה תתקיים ביום שלישי, כ"ז בתמוז
התשנ"ב, 28 ביולי 1992, בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 20:41.